

Herning
Kommune

Miljø og Klima • Rådhuset • Torvet • 7400 Herning • Tlf. 96 28 28 28 • teknik@herning.dk • www.herning.dk

HERNING KOMMUNE

**§12 Miljøgodkendelse af
Hønnikeproduktionen på Store Spåbæk
Jørgen Lodberg
Præstevejen 18
7550 Sørvad**

Afgørelsesdato: 16. december 2014
Sags nr.: 09.17.00-P19-83-14

Registreringsblad

Overordnet lovgrundlag	Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Dato for godkendelse:	16. december 2014
Ejendommens navn	Store Spåbæk
CVR-nr.	28629451
CHR nr.	97016
Ejendomsnummer	6570903494
Matr. nr. (ejerlav)	Præstevejen 18, 7550 Sørvad
Adresse	<u>Ejerlav, Matrikel nummer</u> Svenstrup Gde., Vinding 6a Svenstrup Gde., Vinding 6i Svenstrup Gde., Vinding 6k Svenstrup Gde., Vinding 6q Svenstrup Gde., Vinding 6l
Ansøgers navn og adresse	Jørgen Lodberg Skjernvej 202 7500 Holstebro Mobil: 20470351 E-mail: vindinglandaeg@pc.dk
Kontaktperson på ejendommen	Jørgen Lodberg, Mobil: 20470351 E-mail: vindinglandaeg@pc.dk
Konsulent	Jens Elvstrøm Nørskovbakke 28, 8600 Silkeborg Tlf.: 40285535 E-mail: je@shlrk.dk
Tilsynsmyndighed	Herning Kommune Rådhuset Torvet 7400 Herning
Miljøsagsbehandler	Louise Lindegaard Weinreich
Kvalitetssikring	Peter Lindhardt Birch

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Herning Kommune med tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og Matrikelstyrelsen 651-600/2000

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto - er gengivet af Herning Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

Indholdsfortegnelse

REGISTRERINGSBLAD	2
INDLEDNING	5
INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE	8
VILKÅR FOR HUSDYRPRODUKTION PÅ PRÆSTEVEJEN 18	10
DRIFT OG INDRETNING	10
ÅRSPRODUKTION	10
STALDINVENTAR OG DRIFT	11
AMMONIAKREDUCERENDE MILJØTEKNOLOGI	11
FODER	11
ENSILAGEPLADS OG - STAKKE	11
AFLEDNING AF VASKEVAND	11
GØDNINGSOPBEVARING	12
GYLLEHÅNDBLING	12
UHELD OG DRIFTSFORSTYRRELSER	12
TANKNING AF DIESEL- OG FYRINGSOLIE	12
SKADEDYR	12
LUGT	13
STØJ	13
UDARBEJDELSE AF HANDLEPLANER VED UFORUDSETE GENER	13
UDBRINGNINGSAREALER	13
EGENKONTROLVILKÅR	14
HERNING KOMMUNES SAMLEDE VURDERING	16
UNDERSØGTE ALTERNATIVER	16
KOMMENTARER VED HØRING TIL UDVIDELSEN	16
UDBRINGNINGSAREALER	16
UDTALELSE FRA ANDRE MYNDIGHEDER	17
AFTALEAREALER I IKAST-BRANDE KOMMUNE	17
AFTALEAREALER I HOLSTEBRO KOMMUNE	17
AFTALEAREALER I HERNING KOMMUNE	17
VURDERINGSGRUNDLAG	18
REDEGØRELSE OM IKKE-SAMDRIFT	18
BIAKTIVITETER	19
EJENDOMMENS BELIGGENHED	19
NABOFORHOLD	20
FODER/STRØELSE	23
PÅVIRKNING AF JORD	23
PÅVIRKNING AF GRUNDVAND	25
PÅVIRKNING AF OVERFLADEVAND	26
PÅVIRKNING AF NATURA 2000-VANDOMRÅDER	28
NITRATPÅVIRKNING AF NISSUM FJORD	29
FOSFORPÅVIRKNINGEN AF NISSUM FJORD	33
PÅVIRKNING AF NATUR	35
SAMLET DEPOSITION SIDEN 2007	35
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER, RØDLISTEARTER, ANSVARSARTER MV.	41
PÅVIRKNING AF KULTURMILJØ	42
GENNEMGANG AF BAT FOR PRÆSTEVEJEN 18	44
BAT – MANAGEMENT	44
BAT – FODER	47
BAT – HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING	49
BAT – FORBRUG AF VAND OG ENERGI	53
BAT – OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	55
BAT – UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING	56

SAMLET VURDERING AF BAT	56
OVERSIGT OVER BILAG.....	57

Indledning

Ikke-teknisk resumé

Jørgen Lodberg har søgt Herning Kommune om en § 12 miljøgodkendelse jf. Husdyrloven af husdyrbruget, Præstevejen 18, 7550 Sørvad.

Bedriften har 8. november 2013 fået en §11 miljøgodkendelse til 193.000 stk. hønniker svarende til 137,86 DE.

Der ansøges om en udvidelse af produktion af hønniker fra 193.000 stk. til 304.000 stk. pr. år. Produktionsudvidelsen sker delvis i en tilbygning til stald 7-8 på 593 m² og i stald 9 og 3. Endvidere søges om byggeri af nyt maskinhus.

Ejendommen på Præstevejen 18 har i dag 39,90 ha ejede arealer. Endvidere afsættes der dybstrøelse/gødning til 268,28 ha aftalearealer. Aftalearealerne er beliggende i Herning Kommune, Ikast-Brande Kommune og Holstebro Kommune. 16,78 ha er beliggende i Holstebro Kommune og 50,77 ha er beliggende i Ikast-Brande Kommune. I den ansøgte bedrift er der ingen ændringer i udbringningsarealet. Alt gødning fra den øgede produktion afsættes til biogasanlæg, så arealet modtager heller ikke mere gødning. Derfor er arealvurderingen taget fra den tidligere §11 godkendelse og indført i denne godkendelse, med opdateringer. Arealet er dog gennemgået for nyudpeget natur og ny viden. Der er kommet opdaterede §46 udtalelser fra Holstebro Kommune og Ikast-Brande Kommune.

Dybstrøelse/gødning til aftalearealerne sker til:

- Inge og Poul Pedersen, Klejnstrupvej 1, 7550 Sørvad, hvor arealerne er vurderet i en gældende §11 af 8. juli 2014.
- Bjarne Tjagvad Madsen, Præstevejen 16, 7550 Sørvad. Arealerne er ikke vurderet i en §16- arealgodkendelse, da de er robuste. Der er indkommet en §46 udtalelse fra Holstebro Kommune.
- I/S Frydensbjerg v/Jan Volmar og Birgit Hoffmann, Skærlund Skolevej 20, 7330 Brande. Der er indkommet en §46 udtalelse fra Ikast-Brande Kommune.

Ud over Præstevejen 18, ejer ansøger ligeledes ejendommen på Skjernvej 202, som i 6. maj 2009 fik en § 10 tilladelse. Denne ejendom drives under samme CVR nr., men med separat CHR nr. Herning Kommune vurderer, at de to ejendomme kan godkendes som hver sin bedrift. Der er således ikke vurderet, at det er nødvendigt at godkende de to anlæg som samdrift, da begge anlæg kan adskilles både teknisk og forureningsmæssigt. Ejendommene Præstevejen 18 og Skjernvej 202 godkendes derfor som separate ejendomme, hvor al husdyrgødning fraføres fra Skjernvej 202 og tilføres Præstevejen 18 og udbringes på CVR nummerets ejede arealer, som er indeholdt og behandlet i denne miljøgodkendelse til Præstevejen 18.

Miljøgodkendelsen er udarbejdet af Herning Kommune.

Meddelelse om miljøgodkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Herning Kommune miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Præstevejen 18, 7550 Sørvad med de stillede vilkår. Det er Herning Kommunes vurdering, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, plansiloanlæg, gødningsopbevaringsanlæg, udbringningsarealer og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af Herning Kommune. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Der gøres endvidere opmærksom på, at en § 12 miljøgodkendelse efter reglerne i Husdyrloven ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at en eventuel byggetilladelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos Herning Kommune.

Miljøgodkendelsen skal, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2022.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud. Herved bortfalder den del af miljøgodkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Sagens grundlag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Tidligere §11 miljøgodkendelse af 8. november 2013
- Ansøgning nr. 68184 version 4 af 20. august 2014
- Fiktivt ansøgningskema nr. 68195 version 3 af 20. august 2014. Viser nudrift i 2007 og frem til ansøgt drift.
- Udtalelse fra Naturteam i Herning Kommune
- Udtalelser på arealer beliggende i Ikast-Brande Kommune
- Udtalelser på arealer beliggende i Holstebro Kommune
- Supplerende oplysninger frem til 10. oktober 2014

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Husdyrloven¹ med tilhørende Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug², Husdyrgødningsbekendtgørelsen³ samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning⁴.

Ejendommen er omfattet af § 12 i husdyrloven. Derfor skal ansøgningen i henhold til Husdyrlovens § 55 offentliggøres, så offentligheden får lejlighed til at se ansøgningen og udtale sig herom. Ansøgningsmaterialet har været i offentliggjort i 14 dage fra den 3. september 2014 til den 17. september 2014 på Herning Kommunes hjemmeside.

Miljøgodkendelsen har været i høring fra 3. november 2014 til 15. december 2014.

IE-husdyrbrug

I forbindelse med implementering EU-direktivet om industrielle emissioner, er der sket ændringer i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Disse ændringer kan påvirke visse typer husdyrbrug, de såkaldte IE-husdyrbrug. IE-husdyrbrug er defineret som husdyrbrug, der har aktiviteter omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som angivet nedenfor.

§ 12, stk. 1, nr. 1-3

- 1) 270 dyreenheder, hvis mindst 90 pct. af dyreenhederne stammer fra årssøer med tilhørende smågrise indtil 30 kg, eller 750 stipladser til søer,
- 2) 210 dyreenheder, hvis der er tale om slagtesvin (over 30 kg), eller 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller
- 3) 100 dyreenheder, hvis der er tale om slagtekyllinger, 230 dyreenheder, hvis der er tale om æglæggende høns, eller 40.000 stipladser til fjerkræ.

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009 med efterfølgende ændringer

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1280 af 08/11/2013 med efterfølgende ændringer

³ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 853 af 30/06 2014 med efterfølgende ændringer

⁴ Kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside

Da denne miljøgodkendelse omhandler en hønnikeproduktion, som går ind under § 12 stk. 1, nr. 3 i husdyrloven, er hønnikeproduktionen omfattet af IE-Direktivet. Derfor skal Herning Kommune mindst en gang årligt vurdere hvorvidt husdyrbrugets emissionsniveauer ligger under eller er lig med de emissionsniveauer, der er forbundet med den bedste tilgængelige teknik i BAT-konklusionerne. Der er ligeledes krav om at driftsherren skal informere kommunen om manglende overholdelse af vilkår samt at driftsherren ved ophør som IE-husdyrbrug skal give kommunen besked om og komme med en redegørelse i forhold til Jordforureningsloven § 38k⁵.

Klagevejledning og offentliggørelse

Herning Kommune har givet miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget på Præstevejen 18, 7550 Sørvad. Miljøgodkendelsen er givet i medfør af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12 2009.

Miljøgodkendelsen bliver offentliggjort på Herning Kommunes hjemmeside www.herning.dk under "Offentliggørelser og høringer" og "Landbrug" den 16. december 2014. Det er muligt at klage over afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klageberettigede er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen. Man kan klage inden fire uger efter afgørelsens offentliggørelse, det vil sige senest den 13. januar 2015.

Klagen skal rettes til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, dog skal klagen sendes skriftligt til Herning Kommune, Miljø og Klima, Rådhuset, Torvet, 7400 Herning eller på e-mail: landbrugsgruppen@herning.dk. Herefter videresendes klagen med tilhørende bilag til Natur- og Miljøklagenævnet. Herning Kommune skal have klagen senest den 13. januar 2015 indenfor rådhusets Teknik og Miljø's åbningstid.

For at få behandlet en klage, koster det et gebyr på 500 kr., som skal betales til Natur- og Miljøklagenævnet. Se vejledning om klagegebyr og procedurer omkring dette på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor miljøgodkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1. Hvis afgørelsen påklages, bliver det meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Louise Lindegaard Weinreich
Agronom
Miljømedarbejder, Herning Kommune
Miljø og Klima, Landbrugsteam

⁵ Lov om forurennet jord (jordforureningsloven) nr. 370 af 2. juni 1999 med efterfølgende ændringer

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Nedenstående er orienteret om udkast til miljøgodkendelsen:

- Ansøger: Jørgen Lodberg, Skjernvej 202, 7500 Holstebro
- Jens Elvstrøm, Specialkonsulent, Søhøjlandets Regnskabskontor, Nørreskov Bakke 28, 8600 Silkeborg, E-mail: je@shlrk.dk

Ejere af aftalearealer:

- Inge og Poul Pedersen, Klejnstrupvej 1, 7550 Sørvad, hvor arealerne er vurderet i en gældende §16 af 3. juni 2010.
- Bjarne Tjagvad Madsen, Præstevejen 16, 7550 Sørvad. Arealerne er ikke vurderet i en §16- arealgodkendelse, hvilket er i orden. Der er indkommet en §21 udtalelse fra Holstebro Kommune.
- I/S Frydensbjerg v/Jan Volmar og Birgit Hoffmann, Skærlund Skolevej 20, 7330 Brande. Der er indkommet en §21 udtalelse fra Ikast-Brande Kommune.

Naboer og andre, som får udkastet til miljøgodkendelsen i høring

- Jørgen Poulsgaard Jensen, Præstevejen 8, 7550 Sørvad
- Svenning Thusholt Lauritsen, Præstevejen 12, 7550 Sørvad
- Anette Gejl Donskov, Præstevejen 14, 7550 Sørvad
- Gunner Tjagvad Madsen, Præstevejen 15, 7550 Sørvad
- Jørgen Vennevold, Præstevejen 20, 7550 Sørvad
- Kurt Barslund, Præstevejen 22, 7550 Sørvad
- Niels Jørgen Jensen, Ramskovvej 11, 7550 Sørvad

Nabo Kommuner:

- Holstebro Kommune, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro, e-mail: teknik.miljoe@holstebro.dk og Allan.E.Clausen@holstebro.dk
- Ikast Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande, e-mail: sikkerpost@ikast-brande.dk og lipaa@ikast-brande.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-mail: senord@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-mail: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-mail: ae@aeraadet.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalfdeling Herning, E-mail: herning@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalfdeling Herning. E-mail: herning@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund. Lokalfd. E-mail: lp@sportsfiskerforbundet.dk
- Foreningen af bredejere ved Gødstrup Sø. E-mail: enkratlusker@gmail.com

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-mail: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk og post@sportsfiskerforbundet.dk

Andre:

- Herning Museum, Museumsgade 32, 7400 Herning. E-mail: herringmuseum@herringmuseum.dk
- Nørre Felding Vandværk, Vestforsyning A/S, Nupark 51, 7500 Holstebro, e-mail: vestforsyning@vestforsyning.dk
- Biogasanlæg, Maabjerg; e-mail: info@maabjerg-bioenergy.dk

Nedenstående er orienteret om meddelelse af miljøgodkendelsen:

- Ansøger: Jørgen Lodberg, Skjernvej 202, 7500 Holstebro
- Jens Elvstrøm, Specialkonsulent, Søhøjlandets Regnskabskontor, Nørreskov Bakke 28, 8600 Silkeborg, E-mail: je@shlrk.dk

Nabo Kommuner:

- Holstebro Kommune, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro, e-mail: teknik.miljoe@holstebro.dk og Allan.E.Clausen@holstebro.dk
- Ikast Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande, e-mail: sikkerpost@ikast-brande.dk og lipaa@ikast-brande.dk

Nørre Felding Vandværk, Vestforsyning A/S, Nupark 51, 7500 Holstebro, e-mail: vestforsyning@vestforsyning.dk

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-mail: senord@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-mail: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-mail: ae@aeraadet.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Herning, E-mail: herning@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Herning. E-mail: herning@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund. Lokalafd. E-mail: lp@sportsfiskerforbundet.dk
- Foreningen af bredejere ved Gødstrup Sø. E-mail: enkratlusker@gmail.com

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-mail: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk og post@sportsfiskerforbundet.dk

Andre:

- Herning Museum, Museumsgade 32, 7400 Herning. E-mail: herringmuseum@herringmuseum.dk
- Nørre Felding Vandværk, Vestforsyning A/S, Nupark 51, 7500 Holstebro, e-mail: vestforsyning@vestforsyning.dk
- Biogasanlæg, Maabjerg; e-mail: info@maabjerg-bioenergy.dk

Vilkår for husdyrproduktion på Præstevejen 18

I vilkårsdelen fremgår de betingelser, hvorunder husdyrbruget skal drives. Grundlaget for miljøgodkendelsen fremgår af ansøgningen og kvægbruget skal drives i overensstemmelse hermed. Der gøres opmærksom på at eventuelle lovkrav fra andre love skal overholdes, selvom disse ikke er medtaget her.

Drift og indretning

1. Med denne godkendelse ophæves den tidligere gældende §11 miljøgodkendelse af 8. november 2013.
2. Miljøgodkendelse omfatter hele bedriften samt ejede arealer, forpagtede arealer, aftalearealer og afgræsningsarealer tilknyttet Præstevejen 18, CVR nr. 28629451.
3. Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt når bygge- og anlægsarbejdet er iværksat eller når dyreholdet overskrider nudriften (193.000 hønniker). Den del af miljøgodkendelsen, som ikke er udnyttet inden to år efter at miljøgodkendelsen er meddelt bortfalder.
4. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
5. Ved ophør med husdyrproduktion, skal der udføres begrænsende foranstaltninger mod forurening:
 - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning. Husdyrgødningen bortskaffes efter gældende regler.
 - Olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.
6. Bedriften skal drives økologisk som oplyst.

Ansøger ejer også Skjernvej 202, 7500 Holstebro, som har en §10 tilladelse af 6. maj 2009, men alle udbringningsarealer, aftale- og afgræsningsarealer er samlet i denne ansøgning, således at al husdyrgødning fra Skjernvej 202 er med som egen produktion i denne ansøgning.

Som følge af vilkår 3, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke er blevet udnyttet inden for 2 år. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte bygge- og anlægsarbejde er iværksat. Det er en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt er afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil miljøgodkendelsen blive anset for bortfaldet.

Den ansvarlige for overholdelse af vilkårene er ejeren af ejendommen.

Årsproduktion

7. Tilladt årsproduktion:
304.000 hønniker

Hønnikeproduktionen skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Staldafsnit nr.	Staldsystem	Antal	DE	Antal stipladser
ST-233125 Stald 3	Hønnike, Konsumæg, gulvdrift, produktionstid 119 dage	36.000	25,71	16.500
ST-233126 Stald 4	Hønnike, Konsumæg, gulvdrift, produktionstid 119 dage	9.000	6,43	4100
ST-233127 Stald 6	Hønnike, Konsumæg, gulvdrift, produktionstid 119 dage	9.000	6,43	4100
ST-233128 Stald 7+8	Hønnike, Konsumæg, gulvdrift, produktionstid 119 dage	175.000	125,00	80.000
ST-233129 Stald 9	Hønnike, Konsumæg, gulvdrift, produktionstid 119 dage	75.000	53,57	35.000
I alt			217,14	139.700

Antallet af dyr angiver den tilladte produktionsstørrelse. De angivne dyreenheder er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse⁶.

Staldinventar og drift

8. Minimum 50% af den producerede dybstrøelse skal udbringes direkte fra stald til mark.

Normtallet for direkte udkørsel af dybstrøelse for fjerkræ er 5%. Da ansøger i stedet for kører 50% ud, stilles der vilkår til dette.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

9. Stald, ST233129, stald 9, skal der være fast gulv med dybstrøelse samt etager med gødningsbånd
 - a. Gødningsbåndet skal benyttes fra det øjeblik, hvor der indsættes dyr i stalden.
 - b. Gødningsbåndet skal skrabe én gang når hønnikerne er 4 uger gamle
 - c. Gødningsbåndet skal skrabe én gang om ugen fra hønnikerne er 4 uger til de er 8 uger gamle
 - d. Gødningsbåndet skal skrabe 3 gange ugentligt fra hønnikerne er 8 uger gamle til de er 16/18 uger gamle og sælges
 - e. Skrabeanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning.
 - f. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget og forevises på Herning Kommunes forlangende.
10. I dybstrøelsesstaldene skal der strøs halm eller andet tørstof, i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
11. På verandaerne ved stald 4, 7+8 og 9 skal der skabes én gang om ugen i en bredde på mindst 1,8 meter.

Foder

12. Ved fodring af dyrene skal der minimum benyttes 3-fase fodring.

Der skal være fokus på fodereffektiviteten, således at der til enhver tid anvendes de bedst muligt foderblandinger til begrænsning af N og P fra dyrene ud fra nyeste viden om fodring af hønniker.

Ensilageplads og - stakke

13. Ensilagestakke må ikke placeres på lavbundsarealer, markerne 3, 5 og 6. Se bilag 9.
14. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå fem år, før ensilage igen må placeres på samme sted.

Afledning af vaskevand

15. Vandet fra vask af staldanlæggene skal ske til en opsamlings- eller gyllebeholder.

⁶ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 853 af 30/06 2014

Gødningsopbevaring

16. Markstakke må ikke placeres på følgende lavbundsarealer: mark nr. 3, 5 og 6. Se bilag 9).
17. Opbevaring af skrabet materiale fra verandaerne skal opbevares overdækket på fast plads med afløb til gyllebeholder eller i en container, som er tæt og godkendt til opbevaring af husdyrgødning.

Jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 13. Stk. 2. Må markstakke/kompost højst oplagres samme sted i marken i 12 måneder, og markstakkene må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. Afstandskravene er overholdt jf. § 8 i husdyrloven.

Gyllehåndtering

18. Håndtering af vaskevand skal foregå under opsyn.
19. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller med gyllevogne, som har påmonteret sugepumpe og tilbageløb, således at spild af husdyrgødning/vaskevand undgås.
20. Pumpning af vaskevand fra stalde/fortanke til udbringning skal ske indenfor tidsrummet klokken 07.00 til 17.00.

Overpumpningen/sugning af vaskevand skal foregå under opsyn.

Uheld og driftsforstyrrelser

21. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og synlig for de ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen. Den skal findes i et sprog, der forstås af de ansatte. Beredskabsplanens indhold skal udleveres til en eventuel indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Det er Herning Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er BAT og derudover vil være til stor hjælp for landmanden, hvis der skulle ske et uheld.

Tankning af diesel- og fyringsolie

22. Tankning af diesel- og fyringsolie skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund. Tankningen skal ske under opsyn.

Herning Kommune har stillet vilkår om, at tankningsområdet for brændstof skal være udformet sådan, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Vilkåret er stillet, da der er stor risiko for spild på jorden, der hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes med brændstof.

Skadedyr

23. Overalt på ejendommen skal der foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Herning Kommune gør opmærksom på, at opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes. Endvidere skal gener fra fluer bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles der vilkår til dette.

Lugt

24. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene, udenomsarealer, de udendørs fodersiloer og fodringsanlæg holdes rene.

Støj

25. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden⁷ inden for den pågældende periode:

Dag	Kl. 07-18	55 dB(A)	(8 timer)
Aften	Kl. 18-22	45 dB(A)	(1 time)
Nat	Kl. 22-07	40 dB(A)	(1/2 time)
Lørdag	Kl. 07-14	55 dB(A)	(7 timer)
Lørdag	Kl. 14-22	45 dB(A)	(4 timer)
Søn- og helligdag	Kl. 07-22	45 dB(A)	(8 timer)

Udarbejdelse af handleplaner ved uforudsete gener

26. Hvis Herning Kommune vurderer, at eventuelle klager om støj-, lugt-, støv- og/eller lysgener er velbegrundede, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan og eftervise at de stillede krav er overholdt. Handlingsplanen skal godkendes af Herning Kommune.
27. Udgiften til støjmålingerne afholdes af ansøger og udføres i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger.

Udbringningsarealer

28. Udbringningsarealet må tilføres husdyrgødning svarende til 1,40 DE/ha, svarende til 5.116,83 kg N og 1.083,11 kg P.
29. Gennemsnitlig skal alle hønniker være udegående minimum 1 måned om året indenfor harmoniarealet.
30. **Fraført husdyrgødning – Aftalearealer**
- Der skal foreligge dokumentation for fraførelse af husdyrgødning, når der produceres mere end 5.116,83 kg N og 1.083,11 kg P årligt.
 - Der må kun ske afsætning af husdyrgødning til udbringning på de i ansøgning angivne aftalearealer.

Bedrift	Antal ha (Se bilag 4 og 5)	DE
I/S Frydensbjerg v/Jan Volmar og Birgit Hoffmann Skærlund Skolevej 20, 7330 Brande CVR: 17717871	50,77 ha	64,30 DE
Poul Pedersen, Klejnstrupvej 1, 7550 Sørvad CVR: 11453031	147,8 ha	55,24 DE
Bjarne Madsen, Præstevejen 16, 7550 Sørvad CVR: 16821098	69,77 ha	37 DE

31. Produktionen må ikke overskride 137,86 DE, før der foreligger en underskrevet kontrakt med Maabjerg Bioenergy A/S, CVR: 32266266.

⁷ Midlingstiden er gennemsnitlig støj over tid kombineret med middelværdien over tid.

Vilkår 29 omkring afgræsning skal overholdes via vilkår 35 (egenkontrol vilkår) omkring et udtræk fra DLBR, hvor afgræsning fremgår.

Overholdelse af beskyttelsesniveauerne er under den forudsætning, at de standardsædskifter og gødningstiltag, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af fosfor- og kvælstofbelastningen fra husdyrbruget, overholdes. For at sikre, at dette er overholdt, er der stillet vilkår til dokumentation af sædskifte og gødningsplaner på alle ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Ændring af udbringningsarealer: Såfremt der sker ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jf. bilag og kortbilag - skal dette anmeldes til Herning Kommune efter bestemmelserne i §§ 25-26 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Kommunen skal derefter vurdere om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jf. § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis disse som minimum dækker samme areal, og at disse ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem ejendommens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, som er gældende på anmeldelsestidspunktet.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående miljøgodkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Egenkontrollvilkår

32. Herning Kommune skal straks orienteres om følgende forhold:

- Ejerskifte af virksomhed

33. Til dokumentation for, at produktionsomfang, fodring, udbragte mængder af husdyrgødning og drift af arealerne er inden for godkendelsens rammer, skal følgende dokumenter opbevares imellem 2 miljøtilsyn og forevises ved tilsyn:

- Regnskaber for solgte dyr/slagterifregninger
- Markbog / gødningsregnskab
- Logbog til dokumentation af udmugning jævnfør vilkår 10 og 12 med angivelse af dato

34. Forbrug af vand og energi

Der skal på ejendommen foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer i ejendommen gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal senest den 1. marts 2015 og inden byggeriet påbegyndes indsendes som kopi til Herning Kommune.

35. Udegående dyr

a. Afgræsning med hønniker skal fremgå af udtræk fra DLBR over græsningsperioden gældende for 3 planperioder

36. Ventilationsanlæg mm. skal rengøres og vedligeholdes inden et nyt hønnikehold indsættes i den enkelte stald således, at det altid kører energimæssigt og miljømæssigt forsvarligt. Ved tilsyn skal logbog hvor der noteres tjek af ventilationsanlægget fremvises.

37. Ammoniakreducerende teknologi

- a. Skrabe anlæg til fjernelse af husdyrgødning. Enhver type af driftsstop over 7 dage af skrabe anlægget i stald 9 noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil.

38. Fraført husdyrgødning – Aftalearealer

- a. Aftaler om udbringning af husdyrgødning fra bedriften skal fremgå af gødningsregnskabs Skema B1.

Jævnfør vilkår 35 skal der lavet et udtræk fra DLBR hvor i afgræsningen og antal dyr kan ses. Det kan p.t gøres ved et udtræk benævnt "Organisk gødning – produktion og forbrug" hvor det her er vigtigt at få % græs med.

Affald

Ejendommen skal overholde Herning Kommunes erhvervsregulativ og bortskaffelse skal ske i overensstemmelse med dette. Endvidere er ejendommen omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen⁸.

Farligt affald skal i henhold til Herning Kommunes regulativ for erhvervsaffald⁹ bortskaffes til godkendte modtageanlæg og transporten af farligt affald skal ske af godkendte transportører. Godkendte transportører og modtageanlæg kan findes på Herning Kommunes hjemmeside under <http://affald.herning.dk/saerligt-for-erhverv/hvem-kan-afhente-og-behandle-dit-affald>.

I henhold til bekendtgørelse om affald¹⁰, kan op til 200 kg farligt affald pr. år afleveres på Genbrugspladsen, men større mængder skal afhentes via en godkendt transportør. Kvitteringer på korrekt bortskaffelse for affaldstyper under kategorien "farligt affald" skal gemmes i mindst 5 år og skal kunne forevises, når kommunen beder om det. Virksomheder kan aflevere samme fraktioner som borgere, dvs. at virksomheder nu kan aflevere op til 10 asbestplader om året, men virksomheder kan fortsat ikke aflevere landbrugsplast og medicin fra landbrug og andre fraktioner, som almindelige borgere ikke har.

På genbrugspladserne i Herning, Aulum, Vildbjerg, Kibæk og Sdr. Felding udleveres der kvittering ved aflevering af farligt affald, som fx spildolie (i max 25 l emballage), oliefiltere, akkumulatører, spraydåser, malingsrester, tomme oliedunke og kemikalierester (pesticidaffald).

Følgende må **ikke** afleveres på genbrugspladsen:

Affaldstype	Afleveringssted
– Medicinrester	Leveres til godkendt modtager af farligt affald
– Kanyler	Leveres til godkendt modtager af farligt affald
– Landbrugsplast	Leveres til godkendt modtager, fx Østdeponi
– Udtjente maskiner og udstyr	Skrøthandler

Afhentning af farligt affald, der ikke modtages på genbrugspladsen skal ske af godkendte transportører, Der kan findes link til Miljøstyrelsens liste på deres hjemmeside. Registrering af affaldsproduktionen betragtes som BAT. Ejeren får derved mulighed for at skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen.

⁸ Affaldsbekendtgørelse nr. 1309 af 18. dec. 2012 med efterfølgende ændringer

⁹ § 12 i Herning Kommunes regulativ for erhvervsaffald udstedt den 1. januar 2012

¹⁰ § 40 stk. 5 i bekendtgørelse om affald nr. 1309 af 18. december 2012

Herning Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, udtalelse fra Herning Kommunes Naturteam samt Herning Kommunes registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold, har Herning Kommune vurderet, at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Herning Kommunes opfattelse:

- at udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier
- at driften kan ske uden væsentlige gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- at husdyrbruget drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik
- at der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen afskæringskriterierne, hvorfor Herning Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget på en række vilkår. I det følgende uddybes den samlede vurdering af det ansøgte.

Undersøgte alternativer

I skema nr. 68184 vers 2: indsendelse af 4 nye bilag

I skema nr. 68184 vers 3: opdaterede oplysninger om forbrug i ansøgt drift, bilag og BAT-argumentation.

I skema nr. 68184 vers 4: tilretning af ammoniakreducerende effekt af både gødningsanlæg i stald 9 men også skrabning af verandaerne i stald 4, 7+8 og 9, samt uddybende BAT-argumentation.

Nul alternativ

Ansøger oplyser, at som nulalternativ er det en fortsættelse af den nuværende produktion. Dette er fravalgt da udviklingen indenfor økologisk ægproduktion er meget kraftig i disse år. Produktionsenhederne samles i færre og meget større stalde. Derfor har ansøger haft mulighed for at øge sin omsætning af økologiske hønniker, hvilket der er ansøgt om.

Herning Kommune vurderer, at der er taget de nødvendige alternativer i betragtning og vurderer ikke det beskrevne alternativ, som værende bedre end det ansøgte projekt.

Kommentarer ved høring til udvidelsen

Udkast til miljøgodkendelsen har været i høring i 6 uger fra 3. november 2014 til 15. december 2014. Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsfasen.

Udbringingsarealer

I denne §12 miljøgodkendelse er det de samme arealer, som blev anvendt i den nu ophævede §11 miljøgodkendelse af 8. november 2013. Der sker ingen ændringer med sædskifter, efterafgrødeareal, kvælstofnorm mm. på arealerne. Endvidere tilføres der ikke mere N og P end i vilkår stillet i den nu ophævede §11 godkendelse. Derfor har Herning Kommune vurderet, at alle vurderinger og vilkår omkring harmoniarealet, samt udtalelser fra andre kommuner overføres til denne §12 godkendelse. Derfor er arealerne i denne miljøgodkendelse kun gennemgået for ny natur/viden af Herning Kommune, Ikast-Brande Kommune og Holstebro Kommune.

Udtalelse fra andre myndigheder

Aftalearealer i Ikast-Brande Kommune

Da udbringningsarealerne mark nr. JV1, JV2, jv3, jv4, jv5, jb6, jv7, jv8, jv9, jv10, og jv11 svarende til 50,77 ha (se bilag 5) ligger udenfor Herning Kommune, er Ikast-Brande Kommune blevet bedt om en udtalelse jf. § 46 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug for ny natur siden sidste §46 udtalelse fra den 3. oktober 2013. Udtalelsen fra 3. oktober 2013 er vedlagt som bilag 14.

Aftalearealerne ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsopland, indsatsområde for nitrat, indvindingsopland til vandværk og hygiejnezone for vandværksboringer. Endvidere ligger aftalearealerne udenfor Nitrat- og fosfor-klasse I, II eller III. Arealerne er ikke dræned.

Under forudsætning af, at de generelle regler i den til enhver tid gældende Husdyrgødningsbekendtgørelsen og øvrige til enhver tid gældende, generelle regler overholdes – vurderer Ikast-Brande Kommune, at de pågældende arealer, beliggende i Ikast-Brande Kommune, kan tilføres husdyrgødning fra Præstevejen 18, 7550 Sørvad, op til harmonigrænsen, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til disse.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau yder tilstrækkelig beskyttelse på de pågældende aftalearealer og ønsker ikke at stille yderligere vilkår til udbringning af husdyrgødning fra Præstevejen 18, 7550 Sørvad på aftalearealerne beliggende i Ikast-Brande Kommune.

Den 8. september 2014 vurderer Ikast-Brande Kommune, at der ikke er kommet ny natur på eller omkring aftalearealerne, således at de fremadrettet også kan benyttes til udbringningsarealer med de stillede forudsætninger i §46 udtalelsen fra 2013.

Aftalearealer i Holstebro Kommune

Da udbringningsarealerne mark nr. bm16, bm17, bm18, bm19, bm20, bm22 og bm23, svarende til 176,78 ha (se bilag 4) ligger udenfor Herning Kommune, er Holstebro Kommune blevet bedt om en udtalelse jf. § 46 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug omkring ny natur. Holstebro Kommune har revideret tidligere §46 udtalelse og lavet en ny udtalelse af 29. september 2014. Udtalelsen er vedlagt som bilag 13.

Aftalearealerne ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsopland, indsatsområde for nitrat, indvindingsopland til vandværk og hygiejnezone for vandværksboringer. Endvidere ligger aftalearealerne udenfor Nitrat- og fosfor-klasse I, II eller III. Arealerne er ikke dræned.

Konklusion

Holstebro Kommune vurderer, at arealerne er robuste og kan bruges som de er blevet brugt i den tidligere §11 miljøgodkendelse. Der ikke er kommet ny natur på eller omkring aftalearealerne, således at de fremadrettet også kan benyttes til udbringningsarealer med de stillede forudsætninger.

Aftalearealer i Herning Kommune

Aftalearealerne pp1, pp2, pp3, pp4, pp5, pp6, pp7, pp8, pp9, pp10, pp11, pp12, pp13, pp14, pp15, pp16 (2,92 ha), pp17, pp18, pp19, pp20, pp21, pp22, pp23, pp24, pp25, pp26, pp27, pp28, pp29, pp30, og pp31 beliggende i Herning Kommune er arealer som er miljøgodkendt til udbringning efter husdyrloven. Se bilag 4.

For de resterende aftalearealer bm1, bm2, bm3, bm4, bm5, bm6, bm7, bm8, bm9, bm10, bm11, bm12, bm13, bm14 og bm15 gælder at: Aftalearealerne ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsopland, indsatsområde for nitrat, indvindingsopland til vandværk og hygiejnezone for vandværksboringer. Endvidere ligger aftalearealerne udenfor Nitrat- og fosforklasse I, II eller III. Der er ikke § 3 indenfor aftalearealerne. Dog ligger alle markarealer undtagen BM1 opad §3 beskyttede na-

tuumråder. Der er ikke konstateret bilag 4 arter omkring udbringningsarealerne, men det kan ikke udelukkes, at de lever i de omkringliggende natuumråder. Det anbefales derfor, at udbringning af gylle ikke sker i vejr med risiko for afdrift. Hvis Herning Kommune konstaterer påvirkning af bilag 4 arter som følge af markdriften kan kommunen efterfølgende stille krav om bræmmer, hvis det vurderes nødvendigt for at beskytte dem.

Markerne bm5, bm6, bm7, bm8, bm9, bm11, bm14 og bm15 er beliggende i Natura-2000 området Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede er udpeget som EF-habitatområde nr. 57 og nr. 225. Jævnfør ansøger er disse marker udlagt i permanent græs. Der vil derfor ikke ske ændringer af driften på disse marker i forbindelse med ansøgningen. Derfor vurderer Herning Kommune, at der ikke behov for en konsekvensvurdering.

Herning Kommune vurderer, at der ikke er forhold der medfører, at aftalearealerne kan betegnes som værende sårbare, og det er derfor ikke fundet nødvendigt at udarbejde en godkendelse efter § 16 for disse arealer. Der kan ikke stilles vilkår til robuste aftalearealer. I denne miljøgodkendelse er der desuden foretaget en samlet oplandsvurdering af både nitrat og fosfor for hele det ansøgte udbringningsareal, hvormed der også er vurderet på aftalearealernes påvirkning af de nitrat- og fosforfølsomme Natura 2000-områder Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord. Endvidere er aftalearealerne gennemgået for ny natur. Der er ikke kommet noget nyt natur på aftalearealerne og de kan fremadrettet også bruges til udbringningsarealer.

Herefter omfatter vurderingerne i denne miljøgodkendelse kun de ejede og forpagtede udbringningsarealer, der er beliggende i Herning Kommune.

Vurderingsgrundlag

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Tidligere §11 miljøgodkendelse af 8. november 2013
- Oplysninger fra ansøger og miljøkonsulent
- Herning Kommunes oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra husdyrbruget
- Målsætninger og retningslinjer fra Herning Kommuneplan 2013 - 2024/Naturplaner
- Regionsplan 2005 Ringkøbing Amt

Redegørelse om ikke-samdrift

Jørgen Lodbjerg driver 2 ejendomme med fjerkræ. På hovedejendommen Skjernvej 202 har en økologisk konsumægproduktion og en mindre produktion af økologiske hønniker, mens han på Præstevejen 18 udelukkende har produktion af økologiske hønniker.

De fleste Landmænd med flere ejendomme har som udgangspunkt kun et CVR-nummer. Det betyder, at der er fælles udbringningsarealer.

Som det fremgår af ansøgningsskema nr. 68184, modtages al husdyrgødningen fra Skjernvej 202 ind på udbringningsarealerne for Præstevejen 18. Baggrunden er, at der kun udarbejdes en gødningsplan /gødningsregnskab for hvert CVR-nummer. Det, at husdyrgødning fra Skjernvej 202 indgår, er dog heller ikke anderledes end hvis der blev modtaget husdyrgødning fra anden husdyrproducent, og i den situation ville der ikke være samdrift.

Ansøger mener, at de 2 produktioner skal vurderes enkeltvis. Det begrundes blandt andet ud fra afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet d. 16. maj 2008 (vedr. Elkærvej 15, 9881 Bindslev), er der ikke tale om samdrift, fordi der sker flytning af dyr mellem forskellige bedrifter.

Ydermere har Naturklagenævnet i orientering nr. 384, fra juni 2006 om "anlægsbegrebet" anført:

"Fælles udbringningsarealer, gødningsregnskab, markdriftsplanlægning, redskaber, foderindkøb og personale, herunder samme ejer, samt det forhold, at husdyr flyttes mellem ejendommene, udgør stordriftsfordele, som skaber økonomisk afhængighed mellem

ejendommene, og som vil indgå i vurderingen af, om der er tale om ét eller to anlæg. Men ingen af de nævnte forhold medfører i sig selv, at der er tale om et integreret produktionsteknisk fællesskab. Et sådan fællesskab vil typisk kræve, at produktionen er tilrettelagt på en sådan måde, at det teknisk set ikke er muligt at drive husdyrproduktionen på ejendommene hver for sig.”

Adskilt miljøpåvirkning

Naturklagenævnet (1 dag Natur og Miljøklagenævnet) lægger vægt på ”hvorvidt det er muligt at beregne miljøpåvirkningen for hver husdyrproduktion for sig”.

Lugt:

- Der er cirka 460 meter mellem de to ejendommers antagelige lugtcentre
- Afstanden til den nærmeste nabo er cirka 420 meter fra Skjernvej 202 (§ 10 ejendom) og 560 meter fra Præstevejen 18 (den samme ejendom – Skjernvej 204).

Med baggrund i disse afstande vurderes det, at der vil kunne foretages beregninger af miljøpåvirkningen fra begge ejendomme adskilt fra hinanden, selvom nærmeste nabo ikke er den samme. Lugtberegningerne for Præstevejen 18 viser også, at den korrigerede geneafstand i meter til ’Enkeltbolig’ er på 178,85 meter, og dermed mindre end den faktiske afstand (190 meter).

Ammoniak:

- Med baggrund i den store afstand mellem ejendommene, og størrelse af produktionen samt afstanden til § 3 natur, vurderes det, at ammoniakfordampningen kan vurderes adskilt.

Herning Kommune vurderer, at der ikke er tale om samdrift i miljømæssig forstand mellem Præstevejen 18, 7550 Sørvad og Skjernvej 202, 7500 Holstebro.

Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

Ejendommens beliggenhed

Anlæggets beliggenhed

Jævnfør §20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening, eller væsentlige gener for omgivelserne, begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Jf. § 4 i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. er det ikke tilladt at etablere anlæg, ændre eller udvide eksisterende dyrehold i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse

Husdyrbruget er ifølge Herning Kommuneplan 2013 – 2024 beliggende i primært landbrugsområde. Ejendommen ligger cirka 2,4 km nordvest for Sørvad, som er nærmeste byzone. Der er ingen samlede bebyggelse nærmere end Sørvad. Se bilag 6.

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet er der søgt om tilladelse til at udvide stald 7+8 med 18 meter x cirka 33 meter, svarende til cirka 593 m². Endvidere er der søgt om at bygge et maskinhus mellem stald 3 og stald 9 på cirka 215 m². Udvidelsen af stald 7+8 samt det nye maskinhus bygges sammen med ejendommens eksisterende staldanlæg væk fra offentlig vej. Derfor falder den visuelt sammen med det samlede staldanlæg. Se bilag 1.

Tabel 1, Afstandsforhold fra nybyggeri

Anlægstype	Afstandskrav	Målt afstand fra udvidelse af stald 7+8
1) Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter	Cirka 200 meter
2) Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter	Mere end 1.000 meter
3) Vandløb (herunder dræn) og søer	15 meter	410 meter fra vandløb
4) Offentlig vej, privat fællesvej	15 meter	125 meter
5) Levnedsmiddelvirksomhed	25 meter	Mere end 25 meter
6) Beboelse samme ejendom	15 meter	140 meter
7) Nabo	30 meter	Cirka 60 meter
8) Nærmeste nabo	50 meter	Cirka 190 meter, Præstevejen 22

Herning Kommune vurderer, at det samlede bygningsanlæg - efter udbygningen – vil fremstå som en driftmæssig enhed. Herning Kommune vurderer endvidere, at udvidelsen er erhvervsmæssig nødvendig jf. ansøgers beskrivelse af alternativer. Der kræves således ikke tilladelse efter § 22 i husdyrloven. Herning Kommune vurderer, at afstandskrav jf. husdyrlovens § 6 og § 8 er overholdt.

Landskabsvurdering og varetagelse af de landskabelige værdier

Landskabet er overvejende jævnt, og er præget af opdyrkede arealer, tilplantede læhegn og spredte gårde imod syd og øst, mens de nord- og vestligste arealer ligger tæt på Ølgryde Plantage adskilt af naturbeskyttede arealer og Gryde Å. Landskabet opleves som helhed, hvor det lokalt er mere naturpræget imod vest og nord.

Øst for ejendommen og Syd for Nr. Felding ligger en nord-sydgående højrække fra Bavnsbjerg Gård til Pølsbjerge Høje. Højrækken rummer cirka 30 fredede gravhøje og cirka 15 overpløjede gravhøje på en cirka 2,5 km land række vest for Sørvad. Højene har markeret et vejforløb. Flere gode oldtidsfund stammer fra højene. Endvidere præger højene landskabet imod øst, da dette er mere kupe-ret. Det er endvidere udpeget som kulturhistorisk interesseområde.

De eksisterende bygninger på Præstevejen 18 ligger opad det kulturhistoriske interesseområde og længere fra naturområder. På baggrund af de forelagte planer af udvidelsen i hønnikeholdet og udvidelsen af stald 7+8, samt bygeriet af maskinhuset mellem de eksisterende driftsbygninger, vurderes at det ikke vil give anledning til en væsentligt ændret oplevelse af landskabet. Staldene er opført med 20 grader taghældning og tag af grå stålprofilplader.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af hønnikeproduktionen ikke vil forringe de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for områdets status.

Naboforhold

Lugt

Lugtgener fra anlæg

I Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OUE¹⁵ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Ved lugtgenefastand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier, med hensyn til de tre forskellige områdetyper, netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OUE¹⁵ pr. m³ luft ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Lugtgenefastandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges lugtgenefastanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgenefastandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtavgivelsen.

Tabel 2, lugtgenegrænse for nabo, lokalplan, byzone, samlet bebyggelse:

Lugtgeneberegning	Beregnet geneafstand (m)	Faktisk afstand fra udvidelse af stald 7+8(m)
Byzone	533,64 meter	2,4 km
Samlet bebyggelse	395,86 meter	Mere end 2,4 km
Enkelt bolig	178,85 meter	190 meter

Oplysningerne om den kumulative effekt skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzonen, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Da der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone, er der ikke nogen kumulativ effekt.

Nærmeste nabo er Præstevejen 16, som ligger cirka 250 meter øst for ejendommen. Præstevejen 16 har landbrugspligt. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Præstevejen 15, 7550 Sørvad og ligger cirka 510 meter sydøst for ejendommen.

Alle typer beboelse ligger udenfor geneafstanden.

Herning Kommune vurderer, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende. Alle typer beboelse ligger udenfor geneafstanden, så udvidelsen af hønikeholdet vil ikke medføre væsentligt øgede lugtgener.

Støj

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet må det forventes at medføre mere støj, både fra dyrene og de medfølgende aktiviteter.

De væsentligste støjkloder vil være:

- Aflæsning og indblæsning af foder
- Ventilation af staldanlæg, primært i sommerperioden.
- Kørsel af landbrugsmaskiner

Følgende tiltag mod støjkloder er vurderet til at have en positiv effekt:

- Ventilation i staldanlægget er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed, der sikrer mod overventilation.
- Leverance af foder og afhentning af dyr foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid på hverdagen

Ansøger oplyser at, aflæsning og indblæsning af foder giver anledning til støj ca. 45 minutter pr. foderleverance, der leveres én gang ugentligt. Ventilation af staldanlæg kan være kilde til støj, hovedsageligt i sommerperioden hvor ventilations-behovet er størst. Ventilationen er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed der sikrer mod overventilation. Desuden er der tale om et åbent staldsystem hvor dyrene periodevis har adgang til udearealer. Øvrige støjkloder er kørsel med landbrugsmaskiner, til- og fra de forskellige staldafsnit. Leverance af foder og afhentning af dyr foregår så vidt mulig indenfor normal arbejdstid på hverdage.

Nærmeste fuglebeskyttelsesområde Sønder Feldborg Plantage er beliggende mere end 22 km fra staldanlægget. På grund af den store afstand fra staldanlægget, vurderer Herning Kommune, at udvidelsen af hønikeholdet og de medfølgende aktiviteter ikke vil påvirke disse områder.

Herning Kommune vurderer samlet, at ejendommens faste anlæg m.v. ikke vil give anledning til væsentlig øget støjpåvirkning af omgivelserne. Skulle der mod forventning opstå støjproblemer, skal ansøger udarbejde en handleplan til afhjælpning af disse.

Lys

På ejendommen er der installeret lysstyring, således at lyset ikke er tændt unødigt. Staldene har lamper ved forrummenes indgangspartier og ved fodersiloerne. Der er større lysarmaturer ved porte som kun anvendes ved ind- og udsætning af dyr. Der er begrænset natlys.

Herning Kommune vurderer, at da der på bedriften er begrænset udendørsbelysning, forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omboende, eller hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer af bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr. Tilstedeværelse af skadedyr forebygges ved god orden og hygiejne i og omkring staldene, og eventuelle problemer bekæmpes omgående. Ejer har oplyst følgende omkring skadedyrsbekæmpelse:

- Rengøring af stalde og specielt foderopbevaringsanlæg
- Der holdes orden og ryddeligt
- Oplag sættes på paller

Fluer

Eventuelle i fluelarver i staldene ædes af hønnikerne. Endvidere begrænses fluegener ved at overdække markstakkene med dybstrøelse.

Rotter

Der gøres rent omkring bygninger og ved fodersiloerne. Dette er for at forhindre at der er let tilgængeligt fodermateriale til skadedyrene. Ansøger har en aftale med autoriseret firma om skadedyrsbekæmpelse. Hvis der konstateres rotter og andre skadedyr på ejendommen, skal Herning Kommunes Borgerservice straks skal kontaktes.

Herning Kommune vurderer, at ejendommens forebyggelse og bekæmpelse af flue- og skadedyr er tilstrækkelig. Der stilles dog vilkår om, at ansøger som minimum skal følge Statens Skadedyrlaboratoriums vejledning om fluebekæmpelse på ejendomme med husdyr.

Støv

En udvidelse af dyreholdet vil oftest medføre flere transporter til og fra bedriften og dermed mere støv på grusveje. Der er en grusvej Præstevejen fra den offentlige vej Skjernvej ind til ejendommen. Derfor kan transporter til ejendommen ved tørt vejr medføre støv på grusvejen. Endvidere vil der være støv fra ejendommen i forbindelse med levering og indblæsning af foder. I høstsæsonen vil der periodevis være mere støv. Nærmeste nabo ligger cirka 250 meter syd for ejendommen.

Grusvejen Præstevejen har direkte afkørsel til den offentlige vej. Transport til ejendommen kører denne vej og derfor ikke hen forbi nærmeste nabo Præstevejen 16, som ligger i den anden ende af vejen. Endvidere er der læhegn langs markerne 7 og 12, som ligger mellem ejendommen og nærmeste nabo.

Herning Kommune vurderer, at transporter til og fra husdyrbruget samt indblæsning af foder ikke vil give væsentlige støvproblemer, på grund af udkørselsforhold fra ejendommen og placeringen af læhegn. Skulle der mod forventning opstå støvproblemer, skal ansøger udarbejde en handleplan til afhjælpning af disse.

Transport

Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Forhold vedrørende private fællesveje administreres af kommunen som vejmyndighed efter privatvejsloven.

Til- og frakørsel til ejendommen sker ad grusvejen Præstevejen med udkørsel på Skjernvej. Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Der tilstræbes dog at det sker i tidsrummet 5.00 til 20.00. Transport af dybstrøelse til aftalearealer beliggende i Ikast-Brande Kommune foregår i lastbil. Se bilag 7 og 8 for transportruter.

I den ansøgte produktion øges antallet af transportere fra cirka 230 til 290 transportere årligt, svarende til 26%. Det er primært antallet af transportere til aflæsning af foder og kørsel med husdyrgødning som øges. DAKA afhenter døde dyr fra lukket container efter behov. Denne container flytter ansøger selv over på sin anden ejendom Skjærvej 202, for at udgå smittefare. Denne afhentes cirka en gang hver anden uge. Foder leveres cirka en gang hver uge året rundt. Brændstof leveres direkte i tank, efter forbrug.

I nedenstående tabel ses hvilken betydning udvidelsen af produktionen vil få for antallet transportere pr år til og fra ejendommen.

Antal transportere	Nudrift	Ansøgt drift
Tilskudsfoder fra Foderstoffirmaer og grovfoder	50	72
Transport af hønniker til og fra ejendommen	30	48
Husdyrgødning	50	70
Diverse foder, brændstof, dyrlæge, DAKA mm	100	100
I alt	230	290

Herning Kommune vurderer, at på trods af en stigning på 26% transportere, vil det ikke give store væsentlige gener for naboer, da udkørselsforholdene ligger væk fra nærmeste nabo.

Døde dyr

Døde dyr opbevares i lukkede containere indtil afhentning af DAKA. Døde dyr hentes efter behov.

Døde dyr – skal til DAKA

EAK-kode	Mængder pr år
Døde dyr 02 01 02	2.000-5.000 kg

Herning Kommune vurderer, at de døde dyr opbevares forsvarligt.

Foder/Strøelse

Der anvendes udelukkende færdigblandet tørfoder. Det opbevares i lukkede fodersiloer, hvor der er placeret en udvendig fodersilo på fast plads ved hvert staldanlæg.

Grovfoder: Der etableres markstakke, som overdækkes, hvorfra grovfoder tilføres staldanlæggene dagligt.

Som strøelse bruges der komprimeret halm på pilleform i staldanlæggene. Det er godkendt i den økologiske produktion. Der bruges cirka 1 kg halm pr. produceret hønnike, svarende til 304 tons. Det opbevares i maskinhuset.

Herning Kommune vurderer, at foder og strøelse opbevares forsvarligt.

Påvirkning af jord

Der produceres husdyrgødning på ejendommen, både dybstrøelse og fast gødning, men ingen gylle. Dog er der restvand fra vask af staldafsnittene, som udspreddes på arealerne.

Dybstrøelse og fast gødning

På årsplan er der en normproduktion er 660 tons dybstrøelse. Alt dybstrøelsen lagres i markstak eller køres direkte ud, hvilket der er stillet vilkår til. Den faste gødning transporteres til eksisterende gyllebeholder på Præstevejen 16.

Hønnikeproduktionen er 100 % dybstrøelse i gulvsystemer og etagesystemer uden gødningsbånd i stald 3, 4, 5, 6 og 7+8. I stald 9 er der tale om etageanlæg med gødningsbånd.

Jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen vurderes fjerkrægødning at være kompost, når det som dybstrøelse har ligget 1-2 mdr. på stald eller på møddingsplads. Da et hønnikehold er på stald i 16-18 uger, vil bundmaterialet blive betragtet som dybstrøelse og kan lægges i markstak.

Udbringning af husdyrgødning

Ansøger har pasningsaftaler på aftalearealerne. De ejede og forpagtede arealer drives af ansøger. Dybstrøelse lægges i markstak og udbringes herfra. Der anvendes sugedstyr frem for pumpeudstyr ved flytning af restvand fra fortanke til gyllevogn. Restvandet fra fortankene udspreddes på markerne primært efter hver stald er rengjort og som foreskrevet i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Opbevaringskapaciteten

Der er ingen produktion af gylle på ejendommen og dermed heller ingen gyllebeholder. Ved vask af staldene vil der være restvand, som opbevares i fortanke. Der er en fortank ved hver stald. Se bilag 2 og 3.

ST-171884, stald 4: fortank på 23 m³

ST-171885, stald 3: fortank på 23 m³

ST-171886, stald 6: fortank på 26 m³

ST-171887, stald 7+8: fortank på 23 m³

ST-171892, stald 9: fortank på 23 m³

I alt 118 m³ fortanke. Der produceres cirka 600 m³ restvand om året i ansøgt drift. Ansøger tømmer fortankene efter hver vask af de enkelte staldafsnit. Jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen skal restvand bestå af vand fra vask, hvis kvælstofindholdet er under 0,3 kg N/ton. Ansøger oplyser, at det er tilfældet med deres restvand.

Oversigt over samlet mængde husdyrgødning i ansøgt drift

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE andre dyr
Dybstrøelse	20.229,92	6.951,20	199,04
Afsat ved græsning	1.839,08	628,26	18,09
Tilført fra Skjernvej 202, 7550 Sørvad – Fast gødning	2.784,43	1.226,50	32,53
Tilført fra Skjernvej 202, 7550 Sørvad – Dybstrøelse	3.715,63	1.436,64	34,64
Tilført fra Skjernvej 202, 7550 Sørvad – Afsat ved græsning	682,62	278,74	7,09
Fraført til Klejnstrupvej 1, 7550 Sørvad – fast gødning	2.784,43	1.226,50	32,53
Fraført til Klejnstrupvej 1, 7550 Sørvad – dybstrøelse	2.489,50	1.028,40	22,71
Fraført til Præstevejen 16 – dybstrøelse	3.974,32	1.543,53	37,00
Fraført til I/S Frydensbjerg v/Jan Volmar og Birgit Hoffmann, Skærlund Skolevej 20, 7330 Brande – dybstrøelse	7.048,60	2.911,80	64,30
Fraført til Maabjerg Bioenergy A/S, Nupark 51, 7500 Holstebro, CVR: 32266266 - Dybstrøelse	7.838,00	2.728,00	79,00
I alt	5.116,83	1.083,11	55,85

Herning Kommune har stillet vilkår til maksimum udbringning af 5.116,83 kg N/ha/år og 1.083,11 kg P/ha/år på ejede arealer. Endvidere er der stillet vilkår til dokumentation ved fraførsel af husdyrgødning og opbevaring af husdyrgødning jævnfør ovenstående oplyste mængde husdyrgødning. Der er også stillet vilkår til udegående dyr.

Herning Kommune vurderer, at opbevaring og transport af husdyrgødning er tilfredsstillende.

Brændstof

Ansøger har en dieseltank på 1.200 l stående i maskinhuset, samt en gastank ved stald 3. Der tankes traktorer, minilæssere og ellers bruges det til opvarmning af vand til brug ved vask med højtryksrensere.

Når traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof m.m., er der stor risiko for spild på jorden. Derfor har Herning Kommune stillet vilkår om, at påfyldningspladser skal være udformet, så der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Ifølge ansøger foregår tankning af brændstof på befæstet areal uden afløb.

Herning Kommune vurderer, at husdyrbrugets praksis med de stillede vilkår, vil være tilstrækkelige til at forhindre spild og sikre jord og grundvand mod forurening.

Påvirkning af grundvand

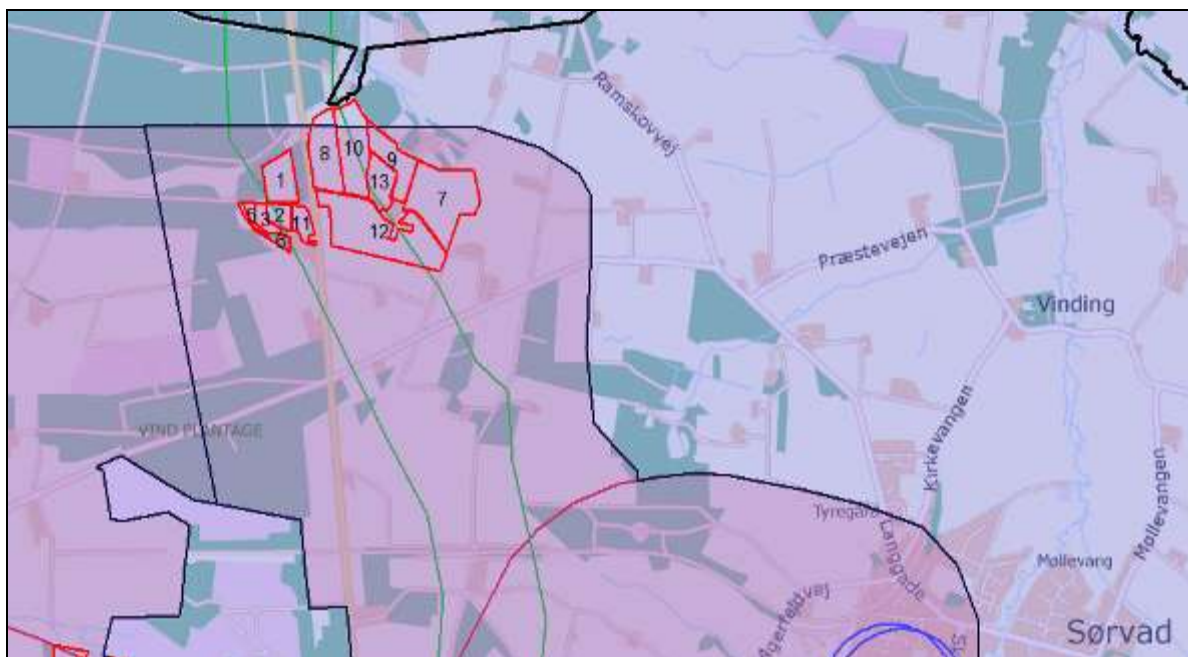
Grundvand

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer, der er nævnt i bilag 3 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1280 af 8. november 2013, kan der, i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion, ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

I Herning Kommune vurderes der konkret på udvaskningsberegninger på arealer, der ligger i nitratfølsomt indsatsplanområde, nitratfølsomt indvindingsopland (NFI) samt nitratfølsomt område med særlige drikkevandsinteresser. Derudover foretages der også en konkret vurdering af nitratudvaskningen hvis udbringingsarealerne ligger indenfor en afstand af 300 meter fra fælles vandindvindingsboringer samt i indsatsplanområder.

NFI, udpegninger

Alle udbringingsarealerne 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 ligger i et nitratfølsomt OSD. Se nedenstående kort.

Målestok 1:25.000. De nitratfølsomme indvindingsområder er lyserøde. De mørkerøde arealer er dem som denne udtalelse gælder for.

På samtlige arealer er der beregnet en udvaskning af nitrat på 41 mg/l i ansøgt drift, hvilket er en merbelastning på -16 mg/l sammenlignet med nudrift. Se ansøgningsskema 68184 version 4. De primære grundvandsmagasiner i området er generelt sårbare overfor nedsivning af nitrat.

Herning Kommune vurderer, at den beregnede nitratudvaskning til grundvandet er lav, 41 mg/l. Således er nitratudvaskningen faldet med 16 mg/l i ansøgt drift.

Herning Kommune gør opmærksom på at der er en 5 meter sprøjte- og gødningsfri zone omkring markvandingsboringer, havevandingsboringer og private drikkevandsboringer. Tilsvarende er der en 25 meter sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandværksboringer (almen vandforsyning).

Herning Kommune vurderer, at grundvandet er tilstrækkeligt beskyttet mod nitratudvaskning ved de generelle landbrugsregler og med de valgte virkemidler.

Påvirkning af overfladevand

Overfladevand

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder. I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen. I vandløb har diffus næringsstofforførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, mens de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Indhold af næringsstoffer i husdyrgødning

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødning har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. I ansøgningen er indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnet på grundlag af normal for næringsstof i husdyrgødning. Ud fra disse beregninger vurderer Herning Kommune, om overfladevandet påvirkes.

Husdyrbrugets påvirkning af overfladevand

Jævnfør husdyrloven og husdyrgødningsbekendtgørelsen skal kommunen vurdere om ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening fra anlægget til miljøet. Derfor skal der vurderes på spildevand, vaskepladser, udledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, samt sanitært spildevand, for at forebygge forurening med gylle, sanitært spildevand og forurenende stoffer såsom pesticidrester mm.

Referencesædskiftet

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med vurdering af beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. IT-systemet fastlægger et referencesædskifte for alle husdyrbrugets arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs pr. 1. januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte. Da der for udvidelsen på ejendommen er valgt samme sædskifte, et K2-sædskifte, som referencesædskiftet på alle marker, stilles ingen krav til sædskiftet i miljøgodkendelsen.

Spildevand

Staldene vaskes med højtryksrensere. Rengøringen bliver afsluttet med en desinfektion. Fra staldanlæggene føres alt spildevand fra vask af staldene til fortanke. I ansøgt drift bruges der cirka 4.150 m³ drikkevand og 600 m³ vaskevand. Der er en fortank ved hver stald. Restvandet fra fortankene udsprede på markerne.

Der er ingen vaskeplads på ejendommen.

I ansøgt drift ledes alt tagvand fra de eksisterende staldanlæg, dvs. stald 3, 4, og 6 direkte til dræn. Tagvand fra staldanlæg 7+8 og 9 ledes til faskine/nedsivning. Tagvand fra udvidelsen af stald 7+8 og maskinhuset vil blive ledt til faskine/nedsivning. Se bilag 2 og 3.

Fra staldanlæggene er der ikke afledning af sanitært spildevand.

Herning Kommune vurderer, at afledning af restvand/vaskevand og spildevand fra staldanlæggene sker efter gældende regler.

Søer

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Svanholm Sø, Knudmose Sø, Fuglsang Sø, Søby Sø, Kraftsværkssøen, Gødstrup Sø, Sidetagssø M, Sunds Sø eller Søbylejet. Sunds Sø og Søby Sø er Lobelie søer beskyttet efter § 7, mens Gødstrup Sø, ifølge Herning Kommuneplan 2013-2024 er målsat som et område med naturligt og alsidigt plante og dyreliv. For de resterende søer må tilstanden ikke forringes. Derved har alle søerne et søopland, som der skal tages hensyn til.

Ingen af markerne ligger mindre end 20 meter fra både § 3-beskyttede søer og ikke beskyttede søer. Se bilag 10. Nærmeste sø ligger cirka 60 meter fra mark 6. Søen er §3-beskyttet. Marken skråner ikke mere end 6 ° ned mod søen.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrholdet på ejendommen og landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af nærmeste sø, da der ikke er væsentligt risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod søen.

Vandløb

Mark nr. 5 og 6 ligger ned til Gryde Å. Gryde Å er B1-målsat og målsætningen var opfyldt i 2005. Se bilag 10. Udbringningsarealerne skræner på intet sted ned mod vandløbene. Jævnfør Herning Kommuneplan 2013-2024 må vandløb ikke anvendes til formål, der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger. Indtil vandplanerne i Herning Kommune træder i kraft gælder dog gældende bekendtgørelser samt retningslinjerne for vandløb mm. i Regionsplan 2005 for Ringkøbing Amt.

Gryde Å afvander til Karup å, som er A-målsat. Målsætningen var jævnfør Regionsplan 2005 opfyldt. Karup Å har sit udløb i Limfjorden via Skive Fjord.

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Gryde Å, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod vandløbet, idet det er beskyttet af 9 meters sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfri randzoner jævnfør Randzonenloven¹¹.

Nitrat

Kvælstofudvaskning

Ud fra arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 %-reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3.

For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der, i henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, være et lavere husdyrtryk end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasse 1-3. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på ejendomsniveau blive beregnet et samlet krav til hele husdyrbruget. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for hvor stor en del af kvælstoffet, der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

Beregning af nitratudvaskning

Alle udbringningsarealerne ligger udenfor nitratklasse 1-3, derfor er arealerne robuste. Robustheden af arealerne vurderes ud fra, at arealerne ligger i et opland til et Natura 2000-vandområde, der er meget sårbart overfor kvælstofudvaskning. Da arealerne ligger udenfor nitratklasserne, tilbageholdes mellem 76-100 % af kvælstoffet jf. sårbarhedskortet og reduktionskortet.

¹¹ Bekendtgørelse om randzoner (Randzonenloven) nr. 904 af 30 juli 2014 med efterfølgende ændringer

Beregning af det maksimale dyretryk DEmax og det reelle dyretryk DEreel for ansøgt drift (skema 68184 version 4):

DEmax: 1,40 DE/ha.

DEreel: 1,40 DE/ha.

Da DEreel er lig med DEmax, er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt.

Beregning af udvaskning af N via FarmN (kg N/ha DEmax uden virkemidler og kg N/ha DEreel med virkemidler):

KgN/ha DEmax: 84,6 kg N/ha.

KgN/ha DEreel: 60,3 kg N/ha.

Da kg N/ha DEreel er mindre end kg N/ha DEmax, er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt. Bedriften drives økologisk, hvilket der er sat vilkår til.

Herning Kommune vurderer, at de generelle harmoniregler, den økologiske drift og de brugte virkemidler er tilstrækkelige i forhold til kravene for overfladevand.

Påvirkning af Natura 2000-vandområder

Natura 2000-områder

EU har udpeget naturområder til vands, som set i et europæisk perspektiv er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, ramsar- og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Den enkelte kommune skal blandt andet vurdere, hvor stor N-udledningen fra det ansøgte projekts udbringningsarealer er i forhold til hvilket opland udbringningsarealerne er beliggende i. I Herning Kommune er der 3 vandoplande til hhv. Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord og Limfjorden.

Dyretryk i kystlandet

Stigende dyretryk i kystlandet

I Miljøstyrelsens afskæringskriterium for, om et husdyrprojekt vil medføre skadesvirkning på overfladevande, indgår der blandt andet en vurdering af udviklingen i dyretrykket i området, hvor projektet ønskes gennemført.

I det tilfælde, hvor dyretrykket er stigende, må nitratudvaskning ikke være større end hvad der svarer til udvaskningen fra et planteavlsslag. Et planteavlsslag er defineret ved et planteavlssædskifte (S1 på lerjord og S3 på sandjord), hvor der udelukkende benyttes handelsgødning, dvs. ingen husdyrgødning.

Nitratpåvirkning af Nissum Fjord

I Danmark er der udpeget en række internationale naturområder som betegnes Natura 2000-områder. De består af Habitat- og Fuglebeskyttelsesområder samt Ramsarområder. Mange Natura 2000 områder er placeret i kystområder og mere end halvdelen af det danske landareal afvander til Natura 2000. Landarealet i Herning Kommune afvander til henholdsvis Nissum Fjord, Ringkøbing Fjord og Limfjorden.

Alle ansøger arealer ligger i opland til Nissum Fjord. Dyretrykket i oplandet til Nissum Fjord har siden 2007 været faldende.

Før Herning Kommune træffer afgørelse omkring etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug jævnfør husdyrloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af nærmeste Natura 2000-område eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for. Endvidere vurderes, hvordan det ansøgte projekt påvirker Natura 2000-områderne med kvælstof ved afstrømning fra harmoniarealerne. I praksis betyder det, at der skal udarbejdes en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens¹² bilag 3.

¹² Bek. nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med efterfølgende ændringer

Herning Kommune er forpligtet til at stille skærpede vilkår for at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område. Hvis Herning Kommune vurderer, at de skærpede vilkår ikke er tilstrækkelige til at imødegå en skade på et Natura 2000-område, skal kommunen afslå at godkende ansøgningen.

Nitratpåvirkning af Nissum Fjord

I forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug skal kommunen vurdere, om forudsætningerne for de givne vandoplade, hvori husdyrbrugets udbringningsarealer er lokaliseret, er opfyldt.

På baggrund af analyser, som DMU har foretaget i forbindelse med vandplanerne, har Miljøstyrelsen¹³ opstillet følgende afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke medfører en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter:

- Pkt. 1A:** Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007,
- Pkt. 1B:** Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen,
- Pkt. 1C:** Gennemførte initiativer¹⁴, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Hvis pkt. 1A - 1C er opfyldt, skal der efterfølgende vurderes om det enkelte brug kan overholde pkt. 2A / 2B

- Pkt. 2A:** Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 % eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog
- Pkt. 2B:** Må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 % eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Ad pkt. 1A, vurdering af udviklingen i kystoplandet til Nissum Fjord

Miljøstyrelsen har udgivet en samlet opgørelse over dyretrykket¹⁵. Antallet af dyr er trukket fra CHR-registret for 2007 og frem. Der er foretaget en omregning fra antal dyr på stald til antal dyreenheder for hver af de relevante dyregrupper. I oversigten er der taget højde for, at normtallene for beregning af dyreenheder er ændret.

Nissum Fjord

Alle ansøgers ejede og forpagtede udbringningsarealer er beliggende i kystopland til Nissum Fjord. Alle udbringningsarealer i Herning Kommune, afvander til Felsted Kog. Felsted Kog er den inderste del af Nissum Fjord og afsnøret fra resten af Nissum Fjord. Felsted Kog er stærkt belastet med næringsstoffer, hvilket betyder at målsætningen for området ikke er opfyldt.

Det nærmeste Natura 2000 område er Nissum Fjord N65, som omfatter Habitatområde H58, Fuglebeskyttelsesområder F38 og Ramsarområder R4. Nissum Fjord er Felsted Kog er blandt andet udpeget som "kystlagune" (1150) i forhold til habitatområdet.

Det er vurderet, at udviklingen i dyretrykket for Felsted ikke kan beregnes vha. lineær regression, da korrelationskoefficient¹⁶ $R^2 = 0,16$ og dermed ikke opfylder betingelserne. I stedet benyttes en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste op-

¹³ Wiki, digital vejledning, nitrat overfladevand

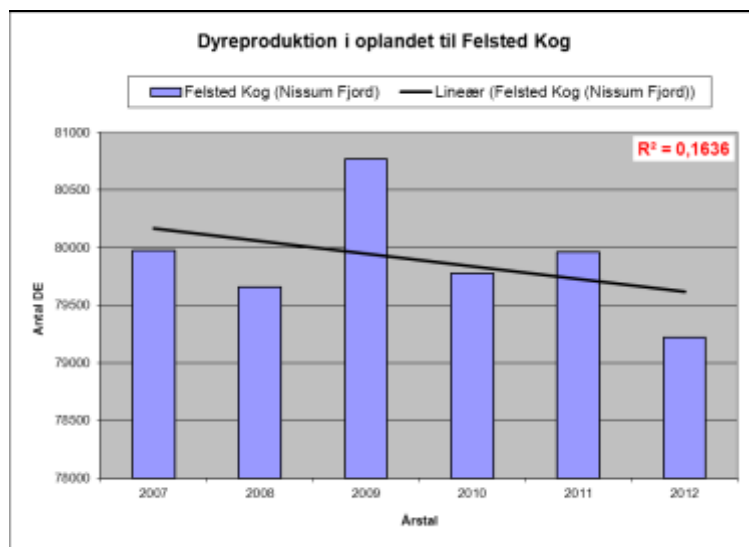
¹⁴ Fx etablering af vådområder med henblik på at gennemføre vandplanlægningen efter miljømålsloven

¹⁵ Data kan ses på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

¹⁶ Værdien R er den såkaldte korrelationskoefficient. R^2 angiver graden af sammenhæng mellem de to parametre. Den resterende del af variationen i den afhængige parameter skyldes tilfældig variation. Hvis $R^2 = 1$ er der en perfekt lineær sammenhæng, og hvis $R^2 = 0$ er der overhovedet ingen sammenhæng.

gørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007, hvilket viser at dyretrykket er faldet med 0,9 %. Herning Kommune vurderer, at antallet af DE i oplandet til Feldsted Kog i perioden fra 2007 til 2012 har været faldende, hvorved forudsætning 1A er opfyldt.

Årstal	Udvikling i dyretrykket i oplandet til Felsted Kog (DE)
2007	79.977
2008	79.657
2009	80.771
2010	79.775
2011	79.961
2012	79.221

Ad pkt. 1B

I perioden 1989-2005 er kvælstofafstrømningen reduceret med omkring 31 %, hvilket skyldes en forbedret spildevandsrensning, reduceret udledning fra dambrug samt et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen.

I perioden 2005-2009 udgjorde landbrugets bidrag af den samlede landbaserede tilførsel af kvælstof til Nissum Fjord 63 %, baggrundsbidraget var på 26 %. Det resterende bidrag kommer fra punktkilder, hvor hovedparten er renseanlæg og dambrug. Se tabel.

Kvælstoftilførsel til Nissum Fjord ¹⁷	2005-2009 (Tons N)	%	2015 (Tons N)	%
Åbent land				
– Naturlig baggrundsbelastning	593	26	593	27
– Landbrug	1.444	63	1.400	63
Punktkilder				
– Renseanlæg	96	4	96	4
– Regnbetingede udledninger	29	1	29	1
– Dambrug	92	4	87	4
– Industri	0	0	0	0
– Spredt bebyggelse	24	1	22	1
Bruttotilførsel	2.276	100	2.227	100
Retention	191	8	187	8
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	2.086	92	2.040	92

Frø til 2015 forventes der at ske en yderligere reduktion i belastningen af vandområderne med næringsstoffer som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for hovedvandopland til Nissum Fjord. Således forventes Vandmiljøplan III, ændring fra afgræsning til slæt, allerede vedtagne større naturgenopretningsprojekter samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet, at bidrage til yderligere reduktion i kvælstofafstrømningen på cirka 3 %.

Punktkilder og spredt bebyggelse

¹⁷ Vandplan 2010-2015. Nissum Fjord. Miljøstyrelsen 2011

I henhold til vandplanen for Nissum Fjord er den samlede udledning af kvælstof fra punktkilder for 2010 opgjort til 241 ton N / år.

Renseanlæg er den største punktkildeudleder af kvælstof til Nissum Fjord. På de eksisterende rensningsanlæg anvendes der allerede i dag den bedst tilgængelige rensning i relation til fjernelse af kvælstof og fosfor, hvorfor der kun kan forventes en marginal base-lineeffekt fra disse kilder.

Udledningen fra ferskvandsdambrugene i Hovedvandopland Nissum Fjord er siden midten af 1990'erne forblevet stort set uændret. Fra 2005 og frem til 2015 nedlægges og ombygges en del dambrug, med store reduktioner af den organiske udledning, mindre reduktion i fosforudledningen, men stort set ingen reduktion i udledningen af kvælstof. Årsagen til dette er, at der i forbindelse med moderniseringer og etablering af forbedret rensning på dambrugene, ofte gives tilladelse til et større foderforbrug, og at fodermængden ofte sælges til andre dambrug, når dambrug nedlægges.

I forhold til de regnvandsbetingede udløb forventes udledningerne at stige som følge af, at fælleskloakerede områder ændres til separatkloakerede områder. Disse ændringer forventes imidlertid at være af mindre betydning i forhold til udledningerne fra f.eks. renseanlæg.

I forhold til den spredte bebyggelse foregår der en løbende ændring fra direkte udledninger af spildvand til godkendte nedslivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningen til recipienten. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Samlet vurdering pkt. 1B

Samlet vurderer Herning Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Nissum Fjord, herunder særskilt til Felsted Kog i perioden 2007 til 2014, hvorved forudsætningen for pkt. 1B er opfyldt.

Ad. pkt. 1C

Herning Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen efter miljømålsloven til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, hvorved forudsætningen for pkt. 1C er opfyldt.

Samlet vurdering pkt. 1A – 1C

Der er Herning Kommunes vurdering, at forudsætningerne for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt, jvf. pkt. 1A-C. Herning Kommune vurderer derfor, at det ansøgte, i kumulation med andre planer og projekter ikke vil have en skadevirkning fra nitratudvaskningen til Nissum Fjords Natura 2000 område N65, Habitatområde H58, Fuglebeskyttelsesområde F38 og Ramsarområde R4.

Pkt. 2A – 2B

Ifølge Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning er det beskrevet, hvordan kommunen kan foretage vurderingen af nitratudvaskningen til overfladevande¹⁸. Formålet med vurderingen er at undersøge, om nitratudvaskningen kan have en skadesvirkning på vandbase-rede naturtyper på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder (akvatiske naturtyper inkl. fjorde, bugter og vige).

Den digitale husdyrvejledning lægger et objektivi kriterium til grund for vurderingen af, om det kan udelukkes, at et husdyrprojekt, når det overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande, kan have en skadesvirkning på et Natura 2000-vandområde. Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande (nitratklasser) er således uændret, og ligger således fortsat til grund og er indarbejdet i de foreliggende vandplaner.

AD pkt. 2

Nissum Fjord er opdelt i mere eller mindre adskilte bassiner. I sådanne fjorde vil det, jf. DMU's rapport nr. 787, have en negativ effekt på miljøet, hvis næringsstoffilførslerne flyttes 'indad' i fjorden. Vandområderne Felsted Kog er en del af den indre del af Nissum Fjord, og Herning Kommune vurderer, bl.a. på baggrund af ovenstående, at de skal betragtes som et forholdsvis lukket bassin.

¹⁸ Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, jf. bekendtgørelsens § 11 stk. 2 – 6 og habitatbekendtgørelsen

Herning Kommune vurderer, at Felsted Kog, skal betragtes som et særligt følsomt område / lukket bassin, hvorfor dette skal vurderes selvstændigt, da en øget belastning af dette område vil påvirke området væsentligt negativt. Nitratudvaskningen fra det ansøgte husdyrbrug, ikke må udgøre 1 % eller mere af den samlede nitratudvaskning, jvf. pkt. 2B.

Natura 2000-område	N65 - Nissum Fjord	
	Hele fjorden	Felsted Kog
Delområde – kystopland		
Opland til Natura 2000-området	167.200 ha	120.243 ha
Opland til Nissum Fjord /Felsted Kog	100.249 ha	68.678 ha
Nuværende kvælstofbelastning ¹⁹	2.130 ton N /år	1.704 ²⁰ ton N /år
Ejede og forpagtede arealer		
Nitratklasse 0	39,90 ha	39,90 ha
Nitratklasse I, II og III	0 ha	0 ha
Areal til udbringning i alt	39,90 ha	39,90 ha
Reduktionspotentialer (jf. nitratklassekortlægningen)	76-100 (middel 88 %)	76-100 (middel 88 %)
Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (Planteavlsniveau)	79,1 Kg N/ha/år	79,1 Kg N/ha/år
Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (Ansøgt drift, DEmax)	84,6 Kg N/ha/år	84,6 Kg N/ha/år
Udvaskning fra rodzonen kg N/ha (ANSØGT DRIFT, DEreel)	60,3 kg N/ha/år	60,3 kg N/ha/år
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen (kg N/ha/år)	- 18,8 Kg N/ha/år	- 18,8 Kg N/ha/år
Samlede husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000-område (ton N / år) (0,125 x antal ha x udvaskning fra rodzonen = 0,125 x 39,90 ha x 0 kg N/ha/år)	0 kg N/år	0 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000-område (pct./promille) (0 kg N/år / 2.130.000 kg N/år (eller 1.704.000 kg N/år) x 1.000)	0,0 ‰	0,0 ‰

Aftalearealer		
Areal til udbringning i alt	268,31 ha	268,31 ha
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen (kg N/ha/år)* (20 kg N/ha/år) ²¹	20 Kg N/ha/år	20 Kg N/ha/år r
Samlede husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000-område (ton N / år) (0,125 x antal ha x udvaskning fra rodzonen = 0,125 x 268,31 ha x 20 kg N/ha/år)	670,8 kg N/år	670,8 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000-område (pct./promille) (670,8 kg N/år / 2.130.000 kg N/år (eller 1.704.000 kg N/år) x 1.000)	0,31‰	0,39 ‰

Det ansøgte har beregningsmæssigt (worst-case scenarie) en husdyrgødningsbetinget belastning svarende til 0,39 ‰ af den samlede udvaskning til Felsted Kog. Samlet set udleder det ansøgte 0,31 ‰ til hele Nissum Fjord. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-områder, der ligger i Nissum Fjord.

Da den samlede kvælstofudledning fra husdyrbruget til Felsted Kog og Nissum Fjord således udgør mindre end 1 %, finder Herning Kommune, at der, i den konkrete sag, ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i

¹⁹ Fra tabel 2.4.8, nuværende og fremskrevet kvælstofbelastning, Kilde: Vandplan, 1.4 Nissum Fjord, Miljøstyrelsen, dec. 2011

²⁰ Omkring 80 % af den samlede næringsstofforforsel til Nissum Fjord løber ind i Felsted Kog. Kilde: forslag til Vandplan, 1.4 Nissum Fjord

²¹ Det er ikke muligt at foretage beregninger for aftalearealer i ansøgningsystemet (herunder værdierne for den husdyrgødningsbetinget udvaskning). Herning Kommune har derfor valgt at foretage en beregning, der er baseret på worst-case scenarie, hvor udvaskning fra rodzonen sættes til 20 kg N/ha/år.

forhold til udledningen af kvælstof til Nissum Fjord. Derfor forventes næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke at resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen i Nissum Fjord.

Herning Kommune vurderer på den baggrund, at den maksimale merbelastning pr. år ikke har væsentlig betydning for fjordens målsætning og integritet, da stigningen i udvaskningen udgør en lille del af den samlede udledning til Nissum Fjord og næppe målbar. Dermed vurderer Herning Kommune, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Samlet vurderer af kvælstofudvaskningen

Herning Kommune vurderer ud fra det ovenstående, at det ansøgte projekt, i kumulation med andre planer og projekter, ikke vil have en skadevirkning fra nitratudvaskningen til Natura 2000-områder i Nissum Fjord.

Fosfor

Fosforoverskud

I henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug²², har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor.

– For arealer på dræned lerjord med et fosfortal under Pt 4,0 stilles der ingen krav. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug (Fosforklasse 0).

– For arealer på dræned lerjord, hvor fosfortallet er mellem Pt 4,0-6,0, stilles krav om, at fosforoverskuddet maksimalt må øges med 4 kg P/ha/år. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug, og kravet til fosforoverskuddet vil altid være opfyldt hvis fosforoverskuddet ikke overstiger 4 kg P/ha/år i efter-situationen (Fosforklasse 1).

– På lavbundsarealer stilles krav om et maksimalt fosforoverskud på 2 kg P/ha/år. Med lavbundsarealer menes lave arealer i forhold til recipient med permanent højtstående grundvand, som er detailafvandet ved dræning eller grøftning. Arealerne er dog ikke omfattet af kravet, hvis ansøger kan dokumentere ved jordbundsanalyser, at jern-fosforforholdet er over 20. Jordbundsanalyserne vedrørende Fe/P-forholdet skal udtages af en uvildig instans. (Fosforklasse 2).

– For arealer på dræned lerjord, hvor fosfortallet er over Pt 6,0 stilles krav om fosforbalance (Fosforklasse 3).

Tilførslen af fosfor fra marker til overfladevand sker hovedsagelig ved udvaskning via dræn, overfladisk afstrømning, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning.

Udbringningsarealer i opland til Nissum Fjord

Alle udbringningsarealerne ligger i opland til Nissum Fjord. Nissum Fjord er udpeget som et Natura 2000-område overbelastet med fosfor.

Alle udbringningsarealer ligger i fosforklasse 0. Nogle af udbringningsarealerne ligger i et lavbundsområde. Jævnfør ansøger er ingen af disse udbringningsarealer dræned eller grøftede. Se bilag 9.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift samt oplysninger om det ansøgte udbringningsareal, kan det beregnes om beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Fosforoverskuddet er beregnet ud fra det aktuelle standardsædskifte og den deraf beregnede normoptagelse af fosfor og tilførslen af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Det fosforoverskud, som kan tillades fra husdyrbrugets arealdrift, skal regnes på bedriftsniveau og eventuelle vilkår vedrørende fosforoverskud skal knyttes til bedriftsniveau. Der udbringes i ansøgt drift 27,1 kg P/ha pr. år, mens der fraføres 21,6 kg P/ha pr. år. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på alle udbringningsarealer på 5,5 kg P/ha pr. år. Endvidere viser beregningerne, at det maksimalt tilladte fosforoverskud pr. ha er beregnet til 23,2 kg P/ha/år. Derved er beskyttelsesniveauet for fosfor overholdt og der skal ikke ske en yderligere reduktion.

Fosforpåvirkningen af Nissum Fjord

Nissum Fjord er udpeget som et Natura 2000-område overbelastet med fosfor. Ifølge Miljøstyrelsens WIKI vejledning²³ findes der p. t. ikke beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til udbringningsarealerne og tab af fosfor til vandmiljøet.

²² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1280 af 8. november 2013 med efterfølgende ændringer

²³ Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug, løbende opdatering.

Tilføres der mere fosfor til udbringingsarealerne, end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet. Risikoen for og omfanget af tab af fosfor til vandmiljøet vil være afhængig af fosforpuljen i jorden og jordtypen²⁴. Derfor er beskyttelsesniveauet²⁵ for fosforoverskud i oplande, der afvander til Natura 2000-vandområder, som er overbelastet med fosfor, fastsat ud fra faktorer, som giver risiko for tab af fosfor på længere sigt.

Beskyttelsesniveau

Beskyttelsesniveauet for fosforoverskud er på den baggrund fastlagt ud fra udbringingsarealernes fosfortal²⁶, jordtype og dræningsforhold samt på grundlag af fremskrivninger af strukturudviklingen i husdyrbrugene. Heri er det forudsat, at husdyrtrykket i et givet opland ikke øges, men enten er konstant eller faldende. Dyrtrykket i oplandet til Nissum Fjord er faldende.

Herning Kommune vurderer derfor, at fosforoverskuddet kan beregnes som foreskrives i Miljøstyrelsens WIKI-vejledning.

Beregning af fosforoverskud

Det kan ikke kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten. Derfor skal fosforoverskuddet vurderes ud fra en "worst case" situation, jævnfør WIKI-vejledningen. Miljøstyrelsen foreslår at kommunerne bruger følgende grundlag og parametre ved den endelige vurdering:

I landbrugsjord ophobes der i gennemsnit 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm jordlag. Der tabes i gennemsnitligt 0,2 kg P/ha. Fra landbrugsarealer tabes der maksimalt 1 kg P/ha, mens der på udyrkede arealer tabes ca. 0,08 kg P/ha.

Vurdering af fosforpåvirkningen af Nissum Fjord

Nedenstående beregninger af fosforbelastningen til Nissum Fjord er baseret på et eksempel fra Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen vurderer, at påvirkning af fosfor under 1 % af den samlede påvirkning ikke vil kunne måles.

Belastning af vandplansområde	Oplandsberegning	
	Hele Nissum Fjord	Felsted Kog
Samlet areal i oplandet	167.876 ha	120.251 ha
Opdyrket areal i oplandet (68 % af samlet areal)	167.876 ha x 0,68 = 114.156 ha	120.251 ha x 0,68 = 81.771 ha
Fosforbelastning fra dyrket areal i oplandet (0,2 kg P/ha)	114.156 ha x 0,2 kg P/ha = 22.831 kg P	73.353 ha x 0,2 kg P/ha = 16.354 kg P
Fosforbelastning fra udyrket areal i oplandet (0,08 kg P/ha)	53.720 ha x 0,08 kg P/ha = 4.298 kg P	46.898 ha x 0,08 kg P/ha = 6.542 kg P
Fosforbelastning fra øvrige kilder (bebyggelse)	²⁷ 17.100 kg P	17.100 kg P x (120.251/167.876) = 12.255 kg P
Fosforbelastning i alt fra oplandet	44.229 kg P	35.151 kg P

²⁴ Herunder transportveje for fosfor i form af dræn og lign.

²⁵ jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4.

²⁶ Jordens fosfortal er en indikator for fosforpuljens størrelse.

²⁷ Tabel 2.2.2, Vandplan – Hovedvandopland Nissum Fjord (2010), Miljøministeriet

Ejede og forpagtede arealer	Ansøgt drift
Ansøgt udbringningsareal	39,90 ha
Fosforoverskud pr. ha, jf. ansøgning	5,5 kg P/ha
Procentvis forøgelse i godkendelsesperioden	$5,5 \text{ kg P} \times 8 \text{ år} = 44 \text{ kg P}$ $44 \text{ kg P} / (2.000 \text{ kg P} / 100) = 2,2 \%$
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra Husdyrbruget	$39,90 \text{ ha} \times 1 \text{ kg P/ha} \times 2,2 \% = \underline{\underline{87,78 \text{ kg}}}$
Aftalearealer	Ansøgt drift
Ansøgt udbringningsareal	268,31 ha
Fosforoverskud pr. ha (værdien er baseret på beregning fra minkbrug, worst case)	30 kg P/ha
Procentvis forøgelse i godkendelsesperioden	$30 \text{ kg P} \times 8 \text{ år} = 240 \text{ kg P}$ $240 / (2.000 / 100) = 12 \%$
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra Husdyrbruget	$268,31 \text{ ha} \times 1 \text{ kg P/ha} \times 12 \% = \underline{\underline{32,2 \text{ kg}}}$
Husdyrbrugets andel af fosforbelastningen	Samlet resultat (procent)
Samlet påvirkning fra udbringningsarealer	$87,78 \text{ kg P} + 32,2 \text{ kg P} = \underline{\underline{120 \text{ kg P}}}$
Husdyrbrugets andel i Felsted Kog	$120 \text{ kg P} \times 100 / 35.151 \text{ kg P} = \underline{\underline{0,34 \%}}$
Husdyrbrugets andel i Hele Nissum Fjord	$120 \text{ kg P} \times 100 / 44.229 \text{ kg P} = \underline{\underline{0,27 \%}}$

Det ansøgte har beregningsmæssigt en fosforudvaskning svarende til henholdsvis 0,34 % til Felsted Kog og 0,27 % til hele Nissum Fjord.

På baggrund af dette vurderer Herning Kommune, at udvidelsen ikke i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Nissum Fjord / Felsted Kog.

Samlet vurdering af fosforudvaskningen

Herning Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke kunne påvirke Natura 2000-området Nissum Fjord væsentligt negativt, da husdyrbrugets påvirkning i godkendelsesperioden på 8 år er under 1 %.

Påvirkning af natur

Samlet deposition siden 2007

For at vurdere om den samlede merdeposition, fra nudriften 1. januar 2007 til og med den ansøgte udvidelse i denne godkendelse, har en negativ virkning på nærtliggende naturområder, er der lavet beregning til nærmeste §3 mose. Der er i beregningen taget udgangspunkt i ansøgningsskema nr. 68195 af 11. august 2014, hvor nudriften er ændret til produktionen pr. 1. januar 2007 og den ansøgte produktion, som den ser ud i denne godkendelse, er ansøgt drift.

§ 3 mosen er beliggende ca. 350 meter nordøst for anlægget. Der er i fiktiv ansøgning nr. 68195 version 3 beregnet en merdeposition på 1,5 kg N/ år og en totaldeposition på 2,5 på mosen.

En besigtigelse den 24. september 2014 viste et søområde delvist integreret i haven til Præstevejen 18. Den del af området, der var registreret mose fremstod som skov med bunddække af brændenælder. Søerne var næringsrige med forekomst af bl.a. smalbladet dunhammer og gul iris. Vandet var klart og rent og rummede ifølge ejer mange padder. Søen ved siden af var dækket af andemad. Tredje sø er ikke besigtiget. Det areal, der var registreret som mose, var skov med underskov domineret af brændenælder.

Herning Kommune vurderer, at en merbelastning på 1,5 kg N/ha/år ikke medfører en negativ påvirkning af de beskyttede arealer, da de fremstår med næringsrige arter.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

I miljøgodkendelsesordningen er der taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af blandt andet den generelle reduktion af ammoniak emissionen. Da udvidelsen er ansøgt efter 1. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides.

Overholdelse af reduktionskrav

Projektet medfører en stigning i kvælstofemissionen på 2.125,03 kg N/år med udegående dyr i forhold til nudrift. Den samlede emission fra anlægget efter udvidelsen bliver på 7.111,46 kg N/år med udegående dyr. Herved er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager for den del af dyreholdet, der udvides, opfyldt. Endvidere reduceres der med 1.720,33 kg N/år ud over det, der er nødvendig for at opfylde kravet.

Herning Kommune vurderer at, med de valgte staldtyper og udegående dyr overholder staldanlægget det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager.

Arealstatus

Udbringingsarealerne er på i alt 308,24 ha, hvoraf 268,31 ha er aftalearealer og 39,90 ha er ejede/forpagtede arealer. Ejendommen, der er økologisk drevet, har et harmonikrav på 1,4 DE/ha. Der udbringes i alt 55,85 DE husdyrgødning på ejede og forpagtede arealer. Dette svarer til en udbringning på 1,4 DE pr. ha. Det vurderes, at harmonikravet er overholdt.

Alle arealer har tidligere været anvendt som udbringingsareal til husdyrgødning.

Spredningskorridorer (grøn struktur)

Ingen af udbringingsarealerne er beliggende i områder, der i Herning Kommuneplan 2013-2024 er udpeget som spredningskorridor. Nærmeste spredningskorridor ligger cirka 4 km sydvest for udbringingsarealerne.

Herning Kommune vurderer, at almindelig landbrugsdrift ikke vil påvirke nærmeste spredningskorridor.

Beskyttede naturtyper i forhold til kvælstof

Ammoniakemission fra anlæg, påvirkning af naturområder

Hovedparten af ammoniakemissionen fra et husdyrbrug vil på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition (kvælstofnedfald), som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for cirka 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

Jævnfør husdyrloven må der ikke foretages ændringer eller udvidelser af husdyrbrug, der ligger mindre end 10 meter fra de naturtyper, som er omfattet af § 7 hvis det pågældende projekt giver anledning til øget ammoniakfordampning fra produktionsanlægget. Derudover fremgår af bilag 3 i bekendtgørelsen om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1280 af 8. november 2013, hvor meget ammoniakdeposition fra et produktionsanlæg der må afsættes på nærmere definerede § 7 naturtyper.

Der skal således foretages en vurdering af:

1. **Totaldepositionen på naturområder omfattet af lovens § 7, stk. 1 nr. 1** beliggende indenfor Natura 2000-områder – en række nærmere bestemte naturtyper samt heder og overdrev beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. (**Kategori 1-natur**)
2. **Totaldepositionen på naturområder omfattet af lovens § 7, stk. 1, nr. 2** beliggende udenfor Natura 2000-områder – Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. (**Kategori 2-natur**)
Merdepositionen af øvrige ammoniakfølsomme naturtyper efter konkret vurdering – øvrige heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove (Kategori 3-natur)

Beskrivelse af natur

Kategori 1 natur:

Natura 2000-landområder

EU har udpeget terrestriske naturområder, som set i et europæisk perspektiv, er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Såfremt marken er helt eller delvist beliggende indenfor habitatafgrænsningerne, skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste Natura 2000-landområde er Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede, EF-habitatområde nr. 57 og nr. 225. Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede ligger cirka 5 km vest for husdyrbruget og cirka 4,3 km fra nærmeste udbringningsareal. Se bilag 11.

Området og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede er beliggende i et landskab, der var isfrit under sidste istid. Dets hovedlinjer er skabt af moræneaflejringer fra næstsidste istid – de såkaldte bakkeøer - og af smeltevandsfloderne under sidste istid, der både havde udgravende og aflejrende effekt. Ormstrup Hede ligger op til Idom Å, der afgrænser heden mod øst. Området på Skovbjerg Bakkeø består af 6 adskilte arealer: Nørre og Sønder Vosborg Hede, Vind Hede samt 3 arealer ved Kronhede.

Området er domineret af indlandsklitter i mosaik med tør og våd hede. I den sydlige del af Vind Hede findes en række egekrat, som menes at være nogle af de sidste rester af de skove, der engang dækkede hele området. I områdets sydlige del ligger spredte klitter. Jordbunden består helt overvejende af morænesand og flyvesandsområder (klitter). Vegetationen domineres af hedelyng med indslag af revling og andre dværgbuske. På Vind Hede kan man finde spændende planter som vår-kobjælde og cypresulvefod. Idom Å er et af landets reneste og mest uforstyrrede vandløb. Langs Idom Å findes der udover det store hedeareal både enge, moser og rigkær. Åen og de omgivende arealer danner levestedgrundlag for odder. Der er desuden fundet en lille bestand af stor vandsalamander i et vandhul i området.

Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø er udpeget som EF-habitatområde på baggrund af naturtyper:

Nr.	naturtype	Nr.	naturtype
2310	Indlandsklitter med lyng og visse	4010	Våde dværgbusksamfund med klokkel yng
2320	Indlandsklitter med lyng og revling	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene	5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransålgler	7140	Hængesæk
3160	Brunvandede søer og vandhuller	7150	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tør
3260	Vandløb med vandplanter	7230	Rigkær
		9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur

Derudover er følgende dyrearter en del af udpegningsgrundlaget:

Nr.	Art	Nr.	Art
1096	Bæklampret	1166	Stor vandsalamander
1106	Laks	1355	Odder

De heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, som er udpeget til habitatområde er enten A-målsatte eller B-målsatte i Herning Kommuneplan 2013-2024. For A-målsatte naturområder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne. For B-målsatte naturområder er målet, at der arbejdes aktivt for en gunstig bevaringsstatus for områdernes plante- og dyreliv. Naturtypen hede har en tålegrænse på 10-25 kg N/ha/år, hvor tør hede har en tålegrænse på 10 til 20 kg N/ha/år, mens våd hede har en tålegrænse på 15 til 25 kg N/ha/år. Klitter har en tålegrænse på 10 til 25 kg N/ha/år, hvor fugtige klitlavninger har en tålegrænse fra 10-25 kg N/ha/år, mens klitter generelt har en tålegrænse fra 10 til 20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen for området er i forvejen på 16 kg N/ha/år.

Herning Kommune vurderer, at ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealerne ikke vil påvirke habitatområdet væsentligt på grund af den lange afstand.

Beskyttelsesniveau og kumulativ effekt

Der er ved beskyttelsen af kategori 1 natur indbygget en kumulationsmodel. Der tages derved højde for den akkumulerede effekt af produktionen i naturområdet. Niveaulet for maksimal totaldeposition af et kategori 1 naturområde afhænger således af antallet af husdyrbrug i nærheden.

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1.000 meter.

Beskyttelsesniveauet fastsættes ud fra antal husdyrbrug i nærheden efter følgende model:

Antal øvrige brug	Maksimal totaldeposition
>1 husdyrbrug udover husdyrbruget der ansøger	0,2 kg N/ha pr år
1 husdyrbrug udover husdyrbruget der ansøger	0,4 kg N/ha pr år
0 husdyrbrug udover ansøger	0,7 kg N/ha pr år

Der ligger en svineproduktion på 204 DE cirka 90 meter fra Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede, således at anlægget på Præstevejen 18 højst må have en totaldeposition i habitatområdet på 0,4 kg N/ha/år. På grund af afstanden på knap 5 km samt en totaldeposition på 0,8 kg N/ha/år i en afstand på 360 meter N (Beskyttet mose) er det vurderet, at en eventuel N-deposition fra Præstevejen 18 på Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede ikke vil overskride grænsen på 0,4 kg N/ha/år, hvorfor der ikke er lavet en naturberegning til Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede.

Herning Kommune vurderer, at grundet den lange afstand fra husdyrbruget til Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede, vil udvidelsen af hønnikeproduktionen ikke have nogen væsentlig påvirkning på Natura 2000-området.

Kategori 2 og 3 natur:

Beskyttelsesniveau og kumulativ effekt

Beskyttelsesniveau for kategori 2 natur er max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

Beskyttelsesniveau for kategori 3 natur er ligeledes max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år dog kan kommunen tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Anlæg

Udvidelse af hønnikeproduktion fra 167,65 til 217,14 DE vil medføre en meremission på 4.897,59 kg N/år (fra 2007 taget fra skema 68195 version 3) til en samlet emission på 7.111,46 kg N/år. Baggrundsbelastningen i området er fastsat til 17,6 kg N/ha (2011-værdier). De nærmeste naturområder fra husdyrbrugets anlæg fremgår af bilag 10. Der er foretaget beregninger af ammoniakpåvirkningen på følgende naturområder via det elektroniske ansøgningsystem. Der er anvendt fiktivt skema nr. 68195 version 2.

Følgende naturområder ligger indenfor 1000 meter fra anlægget:

Område	Natur	Kategori	Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)
1	C-målsat sø/mose, mose cirka 350 meter NØ for anlægget	3	1,6	2,6
2	C-målsat mose cirka 720 meter NØ for anlægget	3		
3	C-målsat eng cirka 490 meter SØ for anlægget	-		
4	B-målsat eng cirka 925 meter SØ for anlægget	-		
5	C-målsat eng cirka 325 meter SV for anlægget	-		
6	C-målsat hede cirka 850 meter SV for anlægget	2	0,2	0,2
7	C-målsat eng-/moseområde langs med Gryde Å cirka 485 meter NV for anlægget	3		
8	Hede cirka 890 meter NV for anlægget beliggende i Holstebro Kommune	3		

Kategori 2- natur

Nærmeste kategori-2 natur er en C-målsat hede cirka 890 meter sydvest for anlægget. Totaldepositionen er på 0,2 kg N/ha/år. Dermed er beskyttelseskriteriet på højst 1,0 kg N/ha/år overholdt.

Kategori 3- natur

Nærmeste kategori-3 natur er et sø- og moseområde cirka 350 m meter nordøst for anlægget. En besigtigelse den 24. september 2014 viste et søområde delvist integreret i haven til Præstevejen 18. Den del af området, der var registreret mose fremstod som skov med bunddække af brændenælder. Søerne var næringsrige med forekomst af bl.a. smalbladet dunhammer og gul iris. Vandet var klart og rent og rummede ifølge ejer mange padder. Søen ved siden af var dækket af andemad. Tredje sø er ikke besigtiget. Det areal, der var registreret som mose, var skov med underskov domineret af brændenælder. En merbelastning på 1,5 kg N/ha/år vurderes ikke at medføre negativ påvirkning af de beskyttede arealer, da de fremstår med næringsrige arter. Se nedenstående fotos.

Foto 1. Den øvre sø taget fra haven.

Foto 2. Anden sø. Omkring søen ses det registrerede mose med tæt skov og underskov af brændenælder.

Herning Kommune vurderer, at udvidelse af hønnikeproduktionen på Præstevejen 18, 7550 Sørvad fra 167,65 til 217,14 DE ikke vil N-belaste den omkringliggende natur mere, end det kan tåle.

Ammoniakfølsom skov

Nærmeste ammoniakfølsomme skov er Ølgryde Plantage beliggende cirka 480 meter vest for anlægget. Der er ikke foretaget naturberegninger til skoven, men en merdeposition på 0,8 kg N/ha/år (skema 68184 version 4) på et eng/moseområde cirka 500 meter fra det samlede anlæg vil der ikke forekomme en merposition der ligger over det fastsatte beskyttelseskriterie på 1 kg N/ha/år.

Ammoniakemission fra arealer, påvirkning af naturområder

Arealer

Der er ikke registreret § 3 naturområder indenfor udbringningsarealerne. Se bilag 10.

Flere marker ligger indenfor Natura 2000 område H57 "Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø" og op til Vind Hede. Se bilag 11. Disse marker er udlagt i permanent græs. Der vil ikke ske ændringer af driften på disse marker i forbindelse med ansøgningen. Derfor vurderes der ikke behov for en konsekvensvurdering.

Ved udbringning af gylle kan der konstateres påvirkning af nærliggende arealer som følge af afdrift. Nogle af udbringningsarealerne ligger op til beskyttet natur. Der er ikke konstateret bilag 4 arter omkring udbringningsarealerne, men det kan ikke udelukkes, at de lever i de omkringliggende naturområder. Det anbefales derfor, at udbringning af gylle ikke sker i vejr med risiko for afdrift. Hvis Herning Kommune konstaterer påvirkning af bilag 4 arter som følge af markdriften kan kommunen efterfølgende stille krav om bræmmer, hvis det vurderes nødvendigt for at beskytte dem.

Samlet vurderer Herning Kommune, at naturområderne beskyttet af § 3 og § 7 ikke påvirkes væsentligt ved udvidelsen på Præstevejen 18.

Påvirkning af bilag IV-arter, rødlistearter, ansvarsarter mv.

Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Af EF-habitatdirektivets²⁸ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelægelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arter, observeret i Herning Kommune eller på lokaliteter i Midtjylland gennemgås i det følgende. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller er optaget på rødlisten.

Damflagermus, vandflagermus og sydflagermus er observeret ved Gødstrup Sø. Desuden forekommer flere arter af flagermus i Midtjylland og kan derfor forekomme på lokaliteter i Herning Kommune. Flagermus raster, overvintrer og kan yngle i huller, sprækker eller under løstsiddende bark på gamle træer, i bygninger og lignende eller i huler. Damflagermus og vandflagermus jager over åbent vand ved søer og langs vandløb. Sydflagermus kan tillige jage over åbne hedestrækninger. Læhegn, bryn, bræmmer og diger fungerer som ledelinier fra rasteområdet til fourageringsområdet, og skal helst forblive intakte uden afbrydelser, for at fungere optimalt. Ud fra flagermusens levevis vurderes det, at den ikke vil blive negativt påvirket af det ansøgte.

Birkemus er kendt fra Sønderjylland og Limfjordsområdet. Artens udbredelse i Limfjordsområdet er nordvest for Herning Kommune. Den eneste registrering i Herning Kommune er i 2001, hvor den blev fundet nær Gødstrup sø ved Tjørring. Om sommeren yngler og raster birkemusen i digeskel, lysåben, ældre skov med tæt urtevegetation, kratbevoksede moser, fugtige enge, udyrkede marker eller ekstensivt dyrkede marker. Birkemusen går i dvale fra oktober til maj i diger, på overdrevsskrænter, og på højtliggende hede- og plantageområder. Andre områder kan også fungere som vinteropholdssted, men pløjning og gravearbejde kan ødelægge reden, der befinder sig i 20 – 40 cm's dybde. Det vurderes, at det ansøgte ikke indebærer opdyrkning af ekstensivt dyrkede udbringningsarealer og dermed vil det ansøgte ikke have en negativ påvirkning på birkemusens levevis.

Odderen forekommer i store dele af Jylland og også i Herning Kommune. Odderen har gunstig bevaringsstatus i landsdelen. Odderen yngler, raster og fouragerer langs vandløb med gode fiskemuligheder og har huler i brinken. Ud fra artens levevis i øvrigt vurderes det, at den ikke vil blive negativt påvirket af det ansøgte.

Markfirben er udbredt over det meste af Danmark, men sjældent blandt andet i den vestlige del af Midtjylland. Egnede yngle- og rasteområder er eksempelvis heder, overdrev, klitter, solvendte skrænter langs veje, jernbaner og i grusgrave. I forbindelse med landbrug er stendiger, levende hegn og særligt stendynger med indsamlede marksten gode rasteområder. Det vurderes, at arten ikke vil blive negativt påvirket af det ansøgte.

Grøn mosaikguldsmed lever primært i Nordsjælland, men strejfer er registreret rundt om i landet. I Herning Kommune er arten observeret syd for Harreskov mellem Kibæk og Arnborg. I sin cyklus er arten afhængig af planten Kребseklo (*Stratiotes aloides*), hvor den lægger sine æg, og larverne lever. Voksne individer kan strejfe langt omkring, og kan ses langt fra vandløb med kребseklo. Næringsstofbelastning kan medføre tilgroning af vandhuller og søer, hvorved kребseklo vil forsvinde og dermed livsgrundlaget for grøn mosaikguldsmed.

Grøn kølleguldsmed findes kun i de store jyske å-systemer så som Storå, Skjern Å, Karup Å og Gudenå. Arten er Herning Kommunes ansvarsart. Den yngler i rene, iltrige og kølige vandløb. Den voksne guldsmed foretrækker lysåbne arealer, men kan også findes i skovlysninger. Hunnen lægger sine æg direkte i vandløbet. Larverne ligger nedgravet i bunden på en stenet, sandet strækning med minimal undervandsvegetation og kommer til tider op til overfladen og skjuler sig mellem sten og rødder fra udhængende brinker. Den færdige guldsmed udvikles på sten, tør lagte bredder og planter i vandkanten. Der er en teoretisk mulighed for, at der ved uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning kan ske en tilførsel af forurenende stoffer til Grøn Kølleguldsmeds levesteder i Storå.

²⁸ EF-habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)).

Det vurderes, at kun tilførsel af større mængder husdyrgødning (som følge af uheld med gylletanke/gylletransport) vil kunne have en negativ effekt på grøn kølleguldsmed.

Andre ansvarsarter: Der er ikke registreret andre ansvarsarter tæt på anlægget eller arealerne.

Padder

Løgfrø findes spredt ud over det meste af Danmark, og kan således forekomme på lokaliteter i Herning Kommune. Arten yngler i vandhuller med rent vand. Udyrkede bræmmer omkring vandhullerne kan være med til at sikre, at vandet forbliver rent.

Strandudsens naturlige udbredelse omfatter hele Danmark, men den forekommer især i store antal i Vestjylland. Indlands forekommer arten primært i grusgrave. Arten yngler oftest i lavvandede vandhuller, der tørrer ud hen på sommeren. Arten yngler tillige i næringsfattige søer.

Stor vandsalamander kan forekomme i det meste af landet, og dermed også i Herning Kommune. Arten yngler i klarvandede, lavvandede vandhuller med bundvegetation, de kan skjule sig i. Kvasbunker og stendynger med indsamlede marksten giver gode overvintringsmuligheder.

Spidssnudet frø findes i næsten hele Danmark. De største bestande forekommer blandt andet i Vestjylland, og arten findes sandsynligvis indenfor kommunegrænsen. Den kan være svær at skelne fra butsnudet frø, og derfor kan observationer af butsnudet frø indeholde forekomster af spidssnudet frø.

Herning Kommune har ingen aktuelle registreringer af habitatdirektivets bilag IV i umiddelbar nærhed af ejendommens udbringningsarealer.

Påvirkning af kulturmiljø

Kulturhistoriske spor

Landskabet i Herning Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype. Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Herning Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" mm.

Staldanlægget

Staldanlægget er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Sø og å beskyttelseslinjer
- Kirkebyggelinjer / kirkezoner indenfor 300 meter fra anlæggsdelen
- Beskyttede diger
- Fredede områder / Fredninger
- Større uforstyrrede landskaber
- Landskabsområder
- Landskabelige interesseområder
- Geologiske interesseområder
- Skovrejsning

Udbringningsarealer

Udbringningsarealerne er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Fredede områder
- Skovrejsning

Fredede fortidsminder

Der ligger en fredet gravhøj med en 100 meters beskyttelseslinje tæt på mark 12 og cirka 280 meter fra staldanlægget imod vest. Landbrugsdriften af udbringningsarealet har dog ingen betydning for beskyttelseslinjen.

Skovbyggelinjer (300 meter)

Anlægget ligger mindre end 300 meter fra en skovbyggelinje imod vest. Anlægget ligger dog ikke indenfor skovbyggelinjen og det har derfor ingen betydning for det ansøgte.

Kulturhistorisk interesseområde

De eksisterende bygninger på Præstevejen 18 ligger opad et kulturhistorisk interesseområde. Lige øst for ejendommen og syd for Nr. Felding ligger en nord-sydgående højrække fra Bavnsbjerg Gård til Pølsbjerg Høje. Højrækken rummer cirka 30 fredede gravhøje og cirka 15 overpløjede gravhøje på en cirka 2,5 km land række vest for Sørvad. Højene har markeret et vejforløb. Flere gode oldtidsfund stammer fra højene. På baggrund af de forelagte planer af udvidelsen i hønnikeholdet, vurderes at det ikke vil give anledning til en væsentligt ændret oplevelse af landskabet.

Beskyttede sten- og jorddiger

Ved det nordligste hjørne at mark nr. 1 er der registreret et beskyttet sten- og jorddige. Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer, eller har fungeret, som hegn og har, eller har haft, til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, der både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

- Jf. Museumslovens § 29a må digerne ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.
- Jf. museumslovens § 29f må der på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

Se bilag 12.

Herning Kommune vurderer, at selvom bedriften er beliggende på kanten af et kulturhistorisk interesseområde med mange gravhøje har udvidelsen af hønnikeholdet ingen væsentlig betydning for dette.

Gennemgang af BAT for Præstevejen 18

Krav om anvendelse af BAT

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ. Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat inden for kvægdrift, er det Herning Kommunes opfattelse, at mange af elementerne i BAT-notatet for svine- og fjerkræbrug er universelle indenfor landbrugsområdet og derfor kan overføres til kvægdrift.

I Teknologi- og byggeblade er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være. Miljøstyrelsen har endvidere oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fordring m.v. i Teknologi-blade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

I det følgende vil BAT for kvægbruget på Præstevejen 18 blive vurderet i forhold til Herning Kommunes niveau for BAT.

Vurdering af BAT i forhold til § 12 miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

1. Management
2. Fodringsstrategier
3. Staldsystemer
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring af husdyrgødning
6. Udbringning af husdyrgødning

Ved Herning Kommunes vurdering i relation til BAT indgår Miljøstyrelsens Teknologi-blade oversigt, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning version 2, bilag 3 (teknologilisten) samt kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensiv hold af svin og fjerkræ (BREF-dokument). Nedenfor vil de enkelte emner blive gennemgået.

BAT – Management

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor management:

Herning Kommune vurderer, at anvendelse BAT indenfor management som minimum skal leve op til følgende punkter:

Beredskabsplan

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og skal tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Ansøger har udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, kemikalie- og oliespild samt strømsvigt m.v.. Udover at være BAT, så er det Herning Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld. Samtidig giver beredskabsplanen landmanden en mulighed for at gennemgå sin ejendom og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Uddannelse af personale

- At medarbejderne deltager i fagligt relevante aktiviteter
- At personalet, der varetager sprøjtemidler og udstyr har sprøjtebevis

Ansøger holder sig fagligt ajour ved læsning af relevant faglitteratur og sparring med rådgivere og andre landmænd mm. Ejer har ikke sprøjtebevis eller sprøjtecertifikat. Bedriften drives økologisk. Der forefindes således hverken sprøjteudstyr eller kemikalier på ejendommen.

Ressourceforbrug

- At der føres regnskab med vand- og energiforbrug, og at der føres journal over forbruget (gemmes i perioden mellem 2 samlede miljøtilsyn)

Ansøger er tilsluttet vandværk, derfor registreres vandforbruget hver dag. Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med vask og rengøring.

Egenkontrol / dagligt tilsyn

- Der føres daglige tilsyn med mekanisk udstyr, såsom ventilationsanlæg, foderanlæg og vandingssystem som kontrolleres for evt. funktionssvigt.
- Der er serviceaftaler med leverandørerne på alle ventilationsanlæg, mm.

Ansøger oplyser: Bedriften og produktionen har en opbygning, der gør det nemt at føre tilsyn med dyr og produktionsanlæg hver dag. Der udføres små reparationer, når det er nødvendigt, og såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service.

Kravet til hønnike husenes omgivelser, indretning og adgangsforhold tager sigte på at minimere risikoen for, at smitte udefra tilføres dyrene. På ejendommen foregår produktionen som alt ind alt ud. Efter hvert hold (rotation) rengøres stald og omgivelser grundigt med vand. Inventar, stald, foderopbevaring og omgivelser desinficeres, herefter følger en tomgangsperiode. I tomgangsperioden er der ingen dyr i det enkelte staldafsnit. Der er dog altid dyr på ejendommen.

Før indsætning af nye hønniker gennemskylles vandsystemet, foder- og ventilations anlæg afprøves. Stalden tempereres. Det daglige arbejde består i tilsyn med dyr og anlæg. Det skal sikres at der tilføres den ønskede mængde foder og vand, ligesom klima skal være optimal for dyrene. Døde dyr fjernes dagligt.

- Der benyttes en staldtavle og logbog i tilknytning til produktionen. Daglig føres logbog over produktionsparametrene, foderforbrug, vandforbrug, temperatur, fugtighed og dødelighed.
- I logbog noteret uregelmæssigheder i forhold til driften; ex strømsvigt, foder og vandsvigt mm
- Der bliver årligt udarbejdet gødnings- og sædskifteplaner/regnskaber.
- Der sker løbende vedligeholdelse af produktionsudstyr efter behov.

Der er ingen gyllebeholder på ejendommen. Der er fortanke til restvand ved hver stald.

Uheld og driftsforstyrrelser

- At overpumpning af gylle overvåges.
- Vaskeplads / Vask af maskiner sker på vaskeplads med opsamling til gyllebeholder.

Ansøger oplyser:

Redegørelse for mulige uheld

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: ventilationssvigt, forkerte foderblandinger, uheld ved transport af husdyrgødning.

Minimering af risiko for uheld

Der er etableret en alarm på ventilationsanlægget således, at der i forbindelse med driftsstop, bliver iværksat nød-ventilation i anlæggene. Indlægssedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder, og ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret. Det tilstræbes at opbevare, transportere og udsprede husdyrgødningen uden spild undervejs. Et eventuelt spild vil efterfølgende blive fjernet.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejlløse leverance. Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget. Evt. spild af husdyrgødning bliver opsamlet og der gøres tiltag så videre spredning stoppes. Der anvendes sugedstyr frem for pumpeudstyr ved flytning af restvand fra fortankene til gyllevogn. Ved større uheld kontaktes myndighederne.

Mark og gødningsplaner

- At der årligt bliver udarbejdet mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov.
- At der bliver ført journal over eventuelle afvigelser fra mark- og gødningsplanen.

Ansøger oplyser, at der årligt bliver udarbejdet gødnings- og sædskifteplaner/regnskaber.

Affaldssortering

- Herning Kommune vurderer at registrering af affald og mængder er BAT. Derudover vil registreringen give ansøger det nødvendige overblik over eventuelle indsatsområder, hvor det er muligt at minimere produktionen af affald.
- Herning Kommune har ingen indsamlingsordning men en anvisningsordning. I praksis betyder det, at gårdejer selv skal lave en aftale med en transportør om at få hentet det sorterede affald og bragt affaldet til et behandlingsanlæg. Transportøren skal være registreret i kommunen, og kommunen skal have en anvisningsaftale med modtageanlægget.

Det er fra ansøger oplyst, at alt affald på ejendommen håndteres, sorteres og opbevares efter kommunens affaldsregulativ. Det er vurderet, at ejendommen lever op til Herning Kommunes krav om BAT på affaldsområdet.

Al fast affald opbevares i container og afhentes af den kommunale affaldsordning.

Genbrugeligt affald - kan afleveres gratis på alle containerpladser

EAK-kode	Mængder pr år	
Pap	15 01 01	0-10 kg
Papir	15 01 01	0-10 kg

Genbrugeligt affald – kan afleveres på alle containerpladser i mindre mængder imod betaling

EAK-kode	Mængder pr år	
Jern og metal	02 01 10	0-100 kg
Olietromler – tomme	15 01 04	0-5 stk
Olietanke – tomme	15 01 04	0 stk
Tomme sække af plast fra foder o.l.	15 01 02	0-10 kg
Plast	15 01 02	0-15 kg
Paller	15 01 03	0-30 stk
Malet og/eller lakeret træ	17 02 01	0-10kg

Klinisk risikoaffald og medicinrester – skal afleveres på apoteket

EAK-kode	Mængder pr år	
Kanyler i særlig beholder	18 02 02	0-1 kg

Medicinrester 18 02 08 0 -1kg

Brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afleveres til genbrugsplads som farligt affald.

Farligt affald

Farligt affald – kan afleveres gratis på containerpladser i mindre mængder

EAK-kode		Mængder pr år
Lysstofrør & elsparepærer	20 01 21	25 stk
Spraydåser	16 05 04	0-10 stk
Spildolie	13 02 08	0-10 l
Oliefiltre	16 01 07	0-1 kg
Batterier – alle typer	20 01 33	0-15 kg

Affald til deponil

EAK-kode		Mængder pr år
Asbestplader stablet på pal- ler	17 06 05	0-25 kg

Olie og kemikalier

På ejendommen er der en dieselolietank på 1.200 l. Den er placeret i maskinhuset på fast gulv uden afløb. Der er en gastank placeret ved stald 3. Der benyttes max. 20.000 liter gas/dieselolie/år i ansøgt drift.

Ejendommen drives økologisk, derfor er der ingen opbevaring af kemikalier eller kemikalieaffald. Olie, malingrester og andet miljøfarligt affald transporteres til Skjervevej 202. Derfor er der ingen opbevaring af dette på Præstevejen 18.

Herning Kommune vurderer, at husdyrbruget med en synlig beredskabsplan vil være i stand til at undgå og/eller begrænse uheld på bedste vis. Samtidig vurderes det, at ansøger lever op til BAT vedrørende uddannelse af personale, ressourceforbrug, daglige tilsyn og registrering af mark og gødningsplaner. Herning Kommune vurderer, at der er en stor miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner. Der er derfor stillet vilkår om, at vask af maskiner skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder. Herning Kommune vurderer at en væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Derfor stilles der vilkår om, at overpumpning skal ske under opsyn.

Herning Kommune vurderes tillige, at oplag af affald ikke medfører forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold. Det er vurderet, at ejendommen lever op til Herning Kommunes krav om BAT på affaldsområdet.

Herning Kommune vurderer endvidere, at affaldsherakiet er iagttaget og behandles tilfredsstillende.

BAT – Foder

Ansøger oplyser omkring BAT på foder

Der findes ingen fodernormer for økologisk hønnikeproduktion. Der er tale om en unik produktion i både Danmark og EU. Der er tale om økologisk produktion hvilket medfører begrænsninger for foderstrategien, hvor der blandet andet ikke må bruges fytase mm. For at optimere fodringen anvender, ansøger fasefodring til hvert hold afhængig af hønnikernes alder. Der er i alt 3 faser. Fasefodring er indregnet i normtallene og derfor benyttes normtallene i www.husdyrgodkendelse.dk.

På bedriften fodres der generelt med færdigkøbt fuldfoder og hjemmelavet grovfoder.

Fuldfoder:

Foder	uge	g/dyr	% protein			
Fase 1	0 - 3	350	21,0			
Fase 2	4 - 8	1743	17,0			
Fase 3	9 - 16	5264	13,5			
Foderforbrug til 112 dage			7,357	Kg/produceret hønnike		
Gns protein %			14,69			

Grovfoder:

Der tildeles grovfoder fra kyllingerne er cirka 3 uger gamle. Der bruges i gennemsnit 10 g/dyr pr. dag. Det bliver cirka 1 kg grovfoder pr. produceret hønnike.

Herning Kommunes bemærkninger og vurdering

I dag er der ingen BAT for økologisk hønnikeproduktion eller Teknologi-blade og miljøstyrelsen har ikke lavet nogen vejledende emissionsgrænseværdier for økologisk hønnikeproduktion eller beregning af råprotein- eller fosforindhold i foder til økologiske hønniker.

For at kunne vurdere BAT har Herning Kommune derfor valgt at tage udgangspunkt i BREF-dokumentet, som vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion²⁹. I den danske version af BREF-dokumentet defineres udtrykket "fjerkræ" som høner til ægproduktion og slagtekyllinger. Det vil sige, at hønnikeproduktionen ikke er beskrevet. Men da hønniker skal vokse sig store ligesom slagtekyllinger, kan BAT-tiltagene for disse bruges til at sammenligne med ansøgt drift. Det fremgår af BREF-dokumentet, at for at mindske udskillelse af næringsstoffer (N og P) i gødning fra fjerkræ kan der bruges:

- Ernæringsstyring, hvor fodringen tilpasses dyrenes behov i forhold til forskellige produktionsfaser (fasefodring)
- S sammensætning af foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer
- Aminiosyre-suppleret foder med lavt proteinindhold og brug af foder suppleret med lavt indhold af fosforfytase eller kost med høj fordøjelige uorganiske foderfosfat.

De 3 nævnte muligheder betragter Herning Kommune som BAT, sammen med at foderplaner udarbejdes i samarbejde med konsulent/foderfirma, og der anvendes nyeste viden indenfor foderoptimering.

Ansøgers bedrift er en økologisk produktion, derfor er det ikke tilladt at tilsætte fyttase til foderet. Endvidere fodres hønnikerne med fuldfoder, eget produceret grovfoder og er udegående de sidste 8 uger af produktionen. Derfor er der ikke anvendt fodertilpasning med hensyn til protein og fosforindhold af foderet. Jævnfør skema 68184 vers. 4 bruges der normalt for gram råprotein pr. FE og gram P pr. FE.

Stald	Gram råprotein pr. FE/ Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P pr. FE/ fosfor % i foder (fjerkræ)
ST-233125, stald 3	15,60	0,58
ST-233126, stald 4	15,60	0,58
ST-233127, stald 6	15,60	0,58
ST-233128, stald 7+8	15,60	0,58
ST-233129, stald 9	15,60	0,58

²⁹ Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC). Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs. July 2003. European Commission.

Ansøger bruger en indkøbt fuldfoderblanding. Jævnfør ansøger er det ikke realistisk selv at blande sit fuldfoder ved en økologisk produktion, derfor er dette fravalgt. Grovfoder er egenproduktion.

Ansøger bruger i stedet fasefodring. Fodringen er inddelt i 3 faser, afhængig af hønnikernes alder. Endvidere har ansøger i det daglige stor fokus på foderforbrug og der føres logbog over forbruget dagligt i alle stalde. Foderanlægget justeres jævnlige ud fra de data ansøger har, så unødigt foderspild minimeres. Foderindkøbet sker på baggrund af foderplanlægningen.

Herning Kommune vurderer, at ansøger lever op til BAT indenfor fodring af de økologiske hønniker.

BAT – Husdyrhold og Staldindretning

Ansøger oplyser:

Der findes kun en staldtype til fjerkræ i Danmark. Gulvsystem med dybstrøelse. Den økologiske hønnikeproduktion er 100 % dybstrøelse i gulvsystemer og etagesystemer uden gødningsbånd med adgang til udearealer. Dyrene kommer til bedriften som daggamle kyllinger og leveres normalt videre som hønniker ved 16 – 18 ugers alderen. Der er anslået en tomgangs periode mellem hvert hold (rotation) på 4-6 uger, dette svarer til maksimal produktion. Der kan derfor produceres 2 – 2,6 hold årligt. Der kan opstå situationer hvor tomgangsperioden forøges og dermed vil den årlige totalproduktion, blive reduceret. Der kan desuden forekomme mindre forskydninger i produktionen, så et års dyrehold overstiger det ansøgte.

Hønniker produceres til konsum/rugeæg, produktionstid 119 dage. Der er en belægning op til 21 kg/m² nytteareal. I praksis er der 3 staldsystemer på bedriften:

Hønnikestald – staldanlæg med fast gulv, dybstrøelse

Hønnikestald – staldanlæg med fast gulv og etager, dybstrøelse

Hønnikestald – staldanlæg med fast gulv og etager, dybstrøelse og fast gødning, udmugning med gødningsbånd

BAT

Indtil nu er der for fjerkræproduktion kun udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for Slagtekyllinger, og konventionelt produktion af konsum æg. Optræksproduktionen af hønniker til økologisk konsumægproduktion og til rugeægproduktion foregår i gulv systemer med dybstrøelse.

For nuværende er der udgivet teknologiblade for gødningstørring i fjerkræstalde og kemisk luftrensning med syre i stalde til fjerkræ.

Fravalg af gødningstørring

Det er en forudsætning for systemerne at stalden har gødningsbånd eller gødningskælder. I den ansøgte produktion til konsumæg-opdræt eller rugeægsoodræt er der gødningsbånd som kan anvendes til tørringsanlæg, men ingen luftkanaler indbygget i inventaret, heller ikke et system som kan tørre gødningen i stalden. Det er ikke rentabelt at bruge energi på en yderligere udtørring af gødnin-

gen, da der er tale om dybstrøelse, evt. en del fast gødning som i ansøgte staldanlæg. På den baggrund er gødningstørring fravalgt i denne ansøgning.

Fravalg af luftrensere

Der er afprøvet en prototype luftrensere til fjerkræproduktion. Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekylling stald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage). Denne renser er ikke sat i produktion, da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses, før den evt. bliver sat i produktion. I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren som derved får reduceret effekt. Den ansøgte produktion har en holdrotations periode på ca. 20 uger. Der kan således forventes betydelige større problemer med tilstopning af luftrenseren end det var tilfældet i afprøvningen. Dette gør at drift stabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende. På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning, Da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker, med udokumenteret drift stabilitet og mulighed for rengøring. Af Miljøstyrelsens teknologiblade om kemisk luftrensning (slagtekyllinger) dateret 17.05.2011 står følgende om driftssikkerhed: Teknologien er kun indført og anvendt i et begrænset antal bedrifter i Holland og ingen i Danmark. I det fundne datamateriale er der gentagne problemer med, at teknologien ikke kører stabilt. Det betyder, at rensereffekten formentlig vil være lavere end det angivne. Det kan ikke afvises at en ekstra foranstaltning som eksempelvis hyppig rensning af filtermaterialet eller installation af en foranstaltning, som renser luften for støv, inden luften føres videre til luftrenseren, vil kunne mindske problemer, med tilstopning af støv. Der er ikke muligt at vurdere, hvad rensereffekten på teknologien vil være ved installation af sådanne ekstra foranstaltninger – det kan både resultere i en højere, eller lavere rensereffekt. Driftssikkerheden er dermed ikke påvist endnu. Det er ikke muligt at vurdere, hvor store ekstraomkostningerne vil være for at sikre en stabil drift af teknologien, med henblik på at opnå den angivne rensereffekt til BAT.

Tilvalg af gødningsbånd i stald 9, ST-233129

I stald 9 er der lavet et etagesystem med gødningsbånd. Således kan en del af gødningen (fast gødning) fjernes løbende fra stalden. Det estimeres at 75 % af den producerede gødning afsættes på gødningsbånd som fast gødning og 25 % som dybstrøelse. Der findes ingen målinger af emissionen fra denne staldtype, der kan estimeres en effekt på baggrund af målinger i konsumægsstalde. Der anvendes bedste staldsystem til produktion af hønniker: Der anvendes et system med 100% dybstrøelse, i eksisterende stalde, og etagesystem med delvis fastgødning dybstrøelse i den nye stald. Da man i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk ikke kan vælge et staldsystem med gødningsbånd til hønniker, er der indtastet en 30% reduktion for kemiske luftvaskere i stedet for.

Beregning af gødningsproduktionen er baseret på vægtudvikling og foderforbrug.

Af nedenstående vægtudvikling ses at foderforbruget de første 4 uger er lidt over 0,5 kg/hønnike.

Gødningsproduktionen de første 4 uger er derfor:

Daggammel:	40 g
Tilvækst:	230 g
Foderforbrug:	546 g
Gødning:	316 g

Der er derfor ingen mængde gødning afsat på gødningsbånd til udmugning før denne periode er gået, en del af gødningen er afsat på gulvet og der er herefter brug for ugentlig udmugning.

Øko produktion Hønnikeopdræt

Uge	Min	maks	normal	min	maks	gns.	KJ	Foder	
	g/dyr			Tilvækst g/dyr/uge			Dyr/dag	g/d/d	Sum
0	36	50	43				60		0
1	72	78	75	36	28	32	132	11	77
2	121	129	125	49	51	50	204	17	196
3	183	197	190	62	68	65	264	22	350
4	261	279	270	78	82	80	336	28	546
5	347	373	360	86	94	90	399	35	791
6	449	481	465	102	108	105	456	40	1071
7	550	590	570	101	109	105	524	46	1393
8	647	693	670	97	103	100	570	50	1743
9	738	792	765	91	99	95	616	54	2121
10	820	885	855	82	93	90	650	57	2520
11	907	973	940	87	88	85	673	59	2933
12	984	1056	1020	77	83	80	718	63	3374
13	1060	1136	1098	76	80	78	730	64	3822
14	1130	1212	1171	70	76	73	764	67	4291
15	1193	1279	1236	63	67	65	787	69	4774
16	1255	1347	1301	62	68	65	798	70	5264
17	1321	1417	1369	66	70	68	809	71	5761
18	1392	1494	1443	71	77	74	844	74	6279
19	1468	1574	1521	76	80	78	912	80	6839
20	1548	1660	1604	80	86	83	1067	92	7483

Vægtudvikling og vægtgrænser er angivet i tabellen, ud fra foderoptag kan den ugentlige produktion af husdyrgødning estimeres.

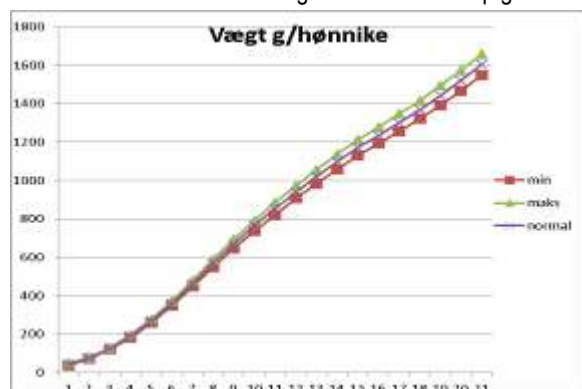
Forslag til vilkår omkring udmugningshyppighed:

0 – 4 uger: 1 gang

4 – 8 uger: 1 ugentlig udmugning

8 – 16 uger: Hyppig udmugning

For bedre at illustrere udviklingen er tallene sat op grafisk.

Herning Kommunes bemærkninger og vurdering

I dag er der ingen BAT for økologisk hønnikeproduktion eller Teknologi-blade. Der skal dog stadig tages udgangspunkt i BREF-dokumentet, som vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion³⁰. I den danske version af BREF-dokumentet defineres udtrykket "fjerkræ" som høner til ægproduktion og slagtekyllinger. Det vil sige, at hønnikeproduktionen ikke er beskrevet. Men da de beskrevne systemer for æglæggende høns er dem, som ligner ansøgt drift mest, bruges de i denne sammenhæng. Det fremgår af BREF-dokumentet, at BAT for anvendte burfri staldsystemer til æglæggende høns er:

- Et system med dybstrøelse (med eller uden mekanisk tørring af gødningen)
- Et system med dybstrøelse med perforeret gulv og mekanisk tørring af gødningen
- Et produktionssystem med eller uden frilandsareal og/eller udendørs skrabeområde.

Jævnfør ansøgers beskrivelser af staldsystemerne i de eksisterende stalde dybstrøelse på fast gulv og ventilation, dog er der etagesystem i stald 7+8 dog uden gødningsbånd. I stald 9, er der dybstrøelse på fast gulv med et etagesystem med gødningsbånd med hyppige udmugninger afhængig af hønnikernes alder. Gødningen transporteres til en gyllebeholder på Præstevejen 16. Dybstrøelsen muges ud efter hvert hold. I tilknytning til alle stalderne er der en veranda, hvorfra hønnikerne har fri adgang til udendørsareal cirka 6 timer om dagen fra de er 8 uger gamle. Ansøger har valgt det nævnte staldsystem i stald 9 med udgangspunkt i Teknologi-bladet "*Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (alternativt hønsehald)*". I dette Teknologi-blad er det blandt andet beskrevet at der kan opnås en reduktion af ammoniakfordampningen på 30 og 36 % ved henholdsvis 2 og 3 ugentlige udmugninger sammenlignet med en ugentlig udmugning. En ugentlig udmugning er referencesystemet.

Udmugningen i stald 9, indrettes således at de første 4 uger muges der ud én gang. I det efterfølgende 4 uger muges der ud én gang om ugen, mens der i de resterende 8-10 uger muges hyppigt ud, svarende til 3 gange om ugen. Det svarer i gennemsnit til 1,8 udmugning pr. uge over en 16 ugers periode. Jævnfør det nævnte Teknologi-blad svarer det til en 30% ammoniakemissions reduktion. Ansøger har i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk i skema 68184 vers 4 indtastet en 30% reduktion for kemiske luftvaskere, da det ikke er muligt at vælge et staldsystem med gødningsbånd til hønniker. Ansøger oplyser, at gødningsbåndet dækker cirka 1/3 af stalden og at den umiddelbare vurdering er at cirka 60% af gødningen vil falde på gødningsbåndet, mens resten falder i dybstrøelsen. Men da husdyrgodkendelse.dk ikke kender det nævnte staldsystem er der i skema 68184 vers 4 regnet med 100 % dybstrøelse, da dette er worst case.

Herning Kommune har stillet vilkår til at stald 9 skal fortsat være indrettet med gødningsbånd og udmugning skal foregå som beskrevet i de 3 perioder.

Som et yderligere ammoniakreducerende tiltag har ansøger valgt at skrabe verandaerne for strøelse/foder/gødning én gang om ugen ved stald 4, 7+8 og stald 9. Dette er indskrevet med 6% reduktion for kemiske luftvaskere, da det ikke er muligt at vælge skrabning af verandaer i husdyrgodkendelse.dk.

De 6 % er fremkommet ved følgende beregning:

Stald 7+8 inklusiv veranda er 34 meter bred. Der er veranda på begge sider af stalden. Alt gødningen afsættes på gulvet. Der forudsættes at alt gødningen er jævnt fordelt i hele bredden af stalden, hvor der er et stalddab på 25%.

Gødning der fjernes en gang om ugen har et stalddab på 10% (eks standart værdien for Teknologi-blad for burhønsanlæg).

Der fjernes gødning i 1,8 meters bredde på hver veranda en gang om ugen. Denne bredde svarer til bredden af skovlen på minilæseren der anvendes til udlægning af grovfoder på verandaen.

³⁰ Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC). Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs. July 2003. European Commission.

Nudrift: 34 meter af 25% tab
Ansøgt: 2*1,8 meter af 10% tab
30,4 meter af 25 % tab

$$(((34 \times 25) - ((3,6 \times 10) + (25 \times 30,4))) / (34 \times 25)) \times 100\% = 6,35\%$$

Dette giver en reduktion på nedrundet cirka 6% som er indskrevet i skema 68184 vers 4.

Herning Kommune har stillet vilkår til at verandaerne ved stald 4, 7+8 og 9 skal skrubes én gang om ugen i en bredde af 1,8 meter.

Miljøstyrelsen har ikke lavet nogen vejledende emissionsgrænseværdier for økologisk hønnikeproduktion. Men med udgangspunkt i Teknologibladet "Opdræt af hønniker til konsumægsproduktion" til konventionelle opdrættede hønniker kan der gives et indblik i emissionen fra staldanlæggene. I Teknologibladet vil ammoniakfordampningen for et staldsystem bestående af 100 % dybstrøelse, hvor der produceres 10.000 hønniker give et stalddtab på 243 kg NH₃ pr. år samt et lagertab på 35 kg NH₃ pr. år. Hønnikerne har ikke adgang til udeareal i Teknologibladet.

I ansøgt drift produceres 304.000 økologiske hønniker. Det svarer til et stald- og lagertab på:
(304.000 hønniker/10.000 hønniker) x (243 kg NH₃ pr. år + 35 kg NH₃ pr. år) = 8.451,2 kg NH₃ pr. år.

Den samlede NH₃ emission fra anlægget er ifølge ansøgnings-skema 68184 vers. 4 er opgjort til 7.111,46 kg N / år.

Den faktiske emission fra den samlede bedrift er dermed mindre end estimerede emission. Som ammoniakreducerende tiltag er udmugning i stald 9 samt skrabning af verandaerne ved stald 4, 7+8 og stald 9. Hertil er det en økologisk produktion med udegående dyr.

Herning Kommune vurderer, at med det valgte staldsystem og tilvalget af gødningsbånd med hyppig udmugning samt skrabning af verandaer, opfylder ansøger kravet om BAT for staldsystemer ved økologisk hønnikeproduktion.

BAT – Forbrug af vand og energi

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor vand:

- At der anvendes koldt vand til vask.
- At der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlæggene for at undgå spild.

Ansøger er tilsluttet vandværk, hvilket betyder at vandforbruget registreres. Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget via vandbesparende foranstaltninger:

- såsom datalogning af vandforbrug i de enkelte staldfasnit
- dagligt eftersyn af vandnipler
- hurtig reparation af utætheder og fejlfunktioner
- minimering af vand til vask, bruger konsekvent højtryksrensere ved vask

Det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt vandforbrug	Nudrift m ³	Ansøgt m ³
Privat	170 m ³	170 m ³
Drift, drikkevand	3.000 m ³	4.150 m ³
Drift, vaskevand, restvand	500 m ³	600 m ³
I alt	3.670 m ³	4.920 m ³

Det fremgår af tabellen, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med cirka 34 % i ansøgt drift. Det forøgede vandforbrug i staldanlægget afspejler det forøgede behov for drikkevand hos de ekstra dyr samt forbrug af vand til rengøring af en større stald.

Herning Kommune har med tanke på øget fokus på minimering af energiforbrug, stillet vilkår om at der skal udarbejdes en energirapport af en energikonsulent/energifirma, som skal indsendes til Herning Kommune.

Herning Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag til vandbesparelse inden for vask og drikkevandsspild, det stillede vilkår om en energigennemgang og daglige tilsyn af vandinstallationer er fyldestgørende. Herning Kommune vurderer, at ejendommen lever op til BAT inden for vandforbrug.

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT inden for Energi:

- Sikre at ventilationen kun starter op efter behov, eks. ved anvendelse af undertryksventilation, frekvensstyrede ventilatorer.
- At der anvendes lavenergilysstofrør / sparepærer i staldbygningerne og andre steder.
- At lyset i staldene i dagtimerne kun er tændt efter behov.
- Udendørsbelysningen er begrænset af bevægelsessensor.
- Hvis muligt, at opvarmning af staldanlægget samt medarbejderfaciliteter m.m. sker via overskudsvarmen/varmegenindvinding mm.
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige.
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Det forventede energiforbrug efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Oversigt over energiforbrug på ejendommen

Årligt forbrug	Nudrift	Ansøgt
Gas/Diesel olie	18.000 liter	20.000 liter
Elforbrug	60.000 Kwh	70.000 kwh

Ansøger oplyser at, der anvendes gas og oliefyrt opvarmning. Der er fravalgt at bruge varmegenindvinding, da alle dyr har samme alder i samme staldafsnit. Derfor er der kun behov for varmetilsætning periodevis. Endvidere vælges der belysning, som tager hensyn til elforbruget og dyrevelfærd. Belysningen i staldene reguleres i forhold til hønernes adfærd og alders- / udviklingstrin. Længden af lysperioden følger en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og produktions trin. Den enkelte stald er zoneopdelt. I forrummet er opsat lys, som giver medarbejdere optimale muligheder for at udføre deres arbejde. Der bruges både lysstofrør og elsparepærer i staldene og forrummene.

Ansøger oplyser endvidere at: Ved nye stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at anvende naturlig ventilation, hvor dette er muligt. For mekanisk ventilerede stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Øget modstand i ventilationssystemer undgås ved at holde ventilationssystemet rent. Der anvendes frekvensstyret ventilation, som hindrer over-ventilering. Øget modstand i ventilationssystemer undgås gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans ved holdskifte.

Energibesparende foranstaltninger for strøm og belysning

Ansøger oplyser at der:

- Primært anvendes strøm til ventilation i produktionen
- For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog.
- For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget, som kan regulere i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval).

- Ventilationsdata logges i styringscomputer.
- Opsættes lysstofrør (sparepærer) med lysdæmper
- Der anvendes en type lysdæmper (højfrekvent) med lavt effekt tab. Der er ingen LUX-styring (dagslysregulering) da der ikke er vinduer eller lysplader i produktionsdelen.

Herning Kommune vurderer, at energiforbruget på ejendommen stiger primært på grund af vask af flere stalde og udvidelse af dyreholdet og de medfølgende aktiviteter. For at holde energiforbruget nede har ansøger blandt andet valgt styring af lys i staldene, hyppig rengøring af ventilationsanlæg mm. Det vurderes til at være BAT.

BAT – Opbevaring af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor opbevaring af husdyrgødning:

- At gyllen opbevares i gyllebeholdere, der er monteret med fast låg, tag, teltstruktur eller har et flydelag, såsom snittet halm, ekspanderet ler (LECA) mm., ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørringsskorpe
- At sikre at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, således at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde (minimum 9 måneder)
- At gyllen opbevares i en stabil gyllebeholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger
- At gyllebeholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- At husdyrgødningslageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år
- At gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning af gyllebeholderen ved f.eks. tilførsel på marken
- At der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen
- At gyllebeholdere er underlagt 10-års beholderkontrol og er under dagligt opsyn
- At der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderne
- At gyllen suges fra de eksisterende gyllebeholdere og op i gyllevognen ved hjælp af en sugekran, der er påmonteret på gyllevognen. Sugekranen minimerer risikoen for eventuelle uheld eller spild i forbindelse med påfyldningen af gyllevognen
- At dybstrøelse køres direkte ud.
- Betonbund med opsamlingsbeholder for fast møg
- Biogasbehandlet gylle

Jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen skal fjerkrægødning i halm kun ligge 1-2 mdr. for at betegnes dybstrøelse. Som dybstrøelse kan det lægges i markstak.

Ansøger oplyser, at der ikke er nogen gyllebeholder på ejendommen. 50% af alt dybstrøelse køres direkte ud mens resten opbevares i overdækket markstak. Der er stillet vilkår til 50% direkte udkørsel. Fast gødning køres til opbevaring i gyllebeholder hos naboen, Præstevejen 16. Denne gyllebeholder er tilmeldt 10-års beholderkontrol og overholder ovennævnte. Skrab fra verandaerne opbevares i godkendt container indtil det køres til biogasanlægget.

Der er 5 fortanke på ejendommen, hvor der opbevares restvand fra vask af staldanlæggene mellem hvert hold. Restvandet i fortankene suges fortrinsvis op med sugekran i gyllevogn og køres direkte ud på markerne primært efter hver gang en stald er vasket ned.

Herning Kommune vurderer, at ansøger overholder BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning jævnfør de nævnte tiltag på ejendommen.

BAT – Udbringning af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor udbringning af husdyrgødning

- Krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- Krav om efterafgrøder
- At den producerede husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov
- At der ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræbes at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold det vil sige kølig, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

Ansøger oplyser at bredspredt udbringning er bedste og eneste udbringningsform, når det handler om fjerkrægødning.

Herning Kommune vurderer, at ovenstående lever op til kravet om BAT indenfor udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering af BAT

Herning Kommune vurderer, at ansøger har overholdt BAT i forhold til management, ressourceforbrug, fodringsstrategier, indretning af stalde, samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning. For at opnå dette, er der i denne godkendelse gjort en særlig indsats for BAT ved at skrabe verandaerne ved stald 4, 7+8 og 9 en gang ugentligt. Generelt vurderer Herning Kommune, at ansøger er opmærksom på at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige. Ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet.

Oversigt over bilag

Bilag 1: Situationsplan over ejendommen med tilbygning af stald og opførelse af maskinhus.

Bilag 2: Oversigt over ejendommen med bygninger og afløbsforhold. Lavet af Miljøkonsulent.

Bilag 3: (Fortsat) Oversigt over ejendommen med bygninger og afløbsforhold. Lavet af Miljøkonsulent.

Bilag 4: Oversigt over ejendommens udbringningsarealer beliggende i Holstebro og Herning Kommune.

Bilag 5: Oversigt over ejendommens udbringningsarealer beliggende i Ikast-Brande Kommune.

Bilag 6: Oversigt over ejendommens ejede arealer, samt nærmeste byzone, naboer mm.

Bilag 7: Oversigt over transportveje til ejede arealer og aftalearealer beliggende Herning og Holstebro Kommune. Lavet af miljøkonsulent.

Bilag 8: Oversigt over transportveje til aftalearealer beliggende i Ikast-Brande Kommune. Lavet af miljøkonsulent.

Bilag 9: Udbringningsarealer i forhold til lavbundsarealer.

Bilag 10: Udbringningsarealer i forhold til § 3 områder samt Kategori 2 og 3 natur, vandløb og søer.

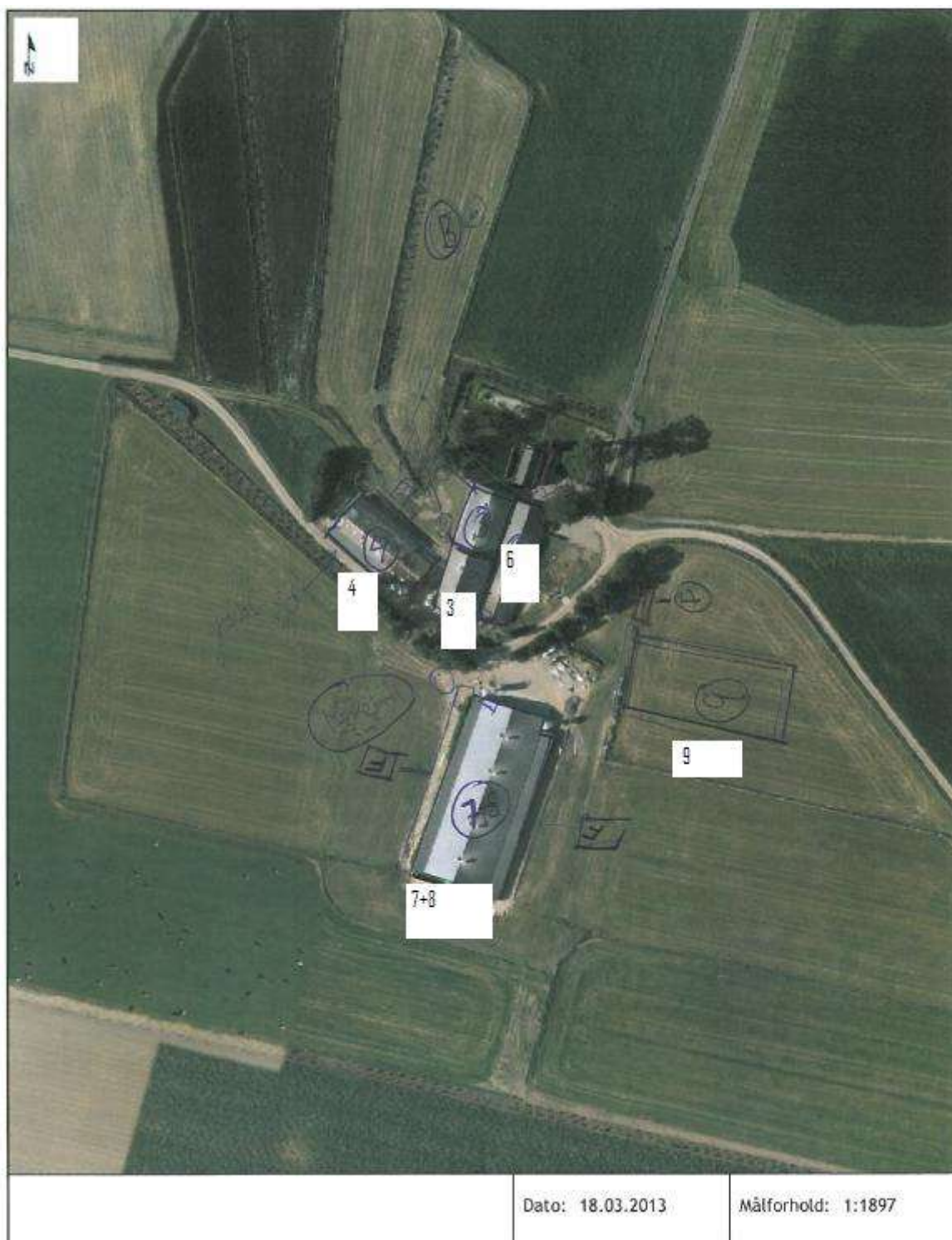
Bilag 11: Udbringningsarealer i forhold til Natura 2000-områder / Kategori 1 natur.

Bilag 12: Udbringningsarealer i forhold til kulturmiljø.

Bilag 13: Arealudtalelse fra Holstebro kommune (§ 46).

Bilag 14: Arealudtalelse fra Ikast-Brande kommune (§ 46).

Bilag 2: Oversigt over ejendommen med bygninger og afløbsforhold. Lavet af Miljøkonsulent.

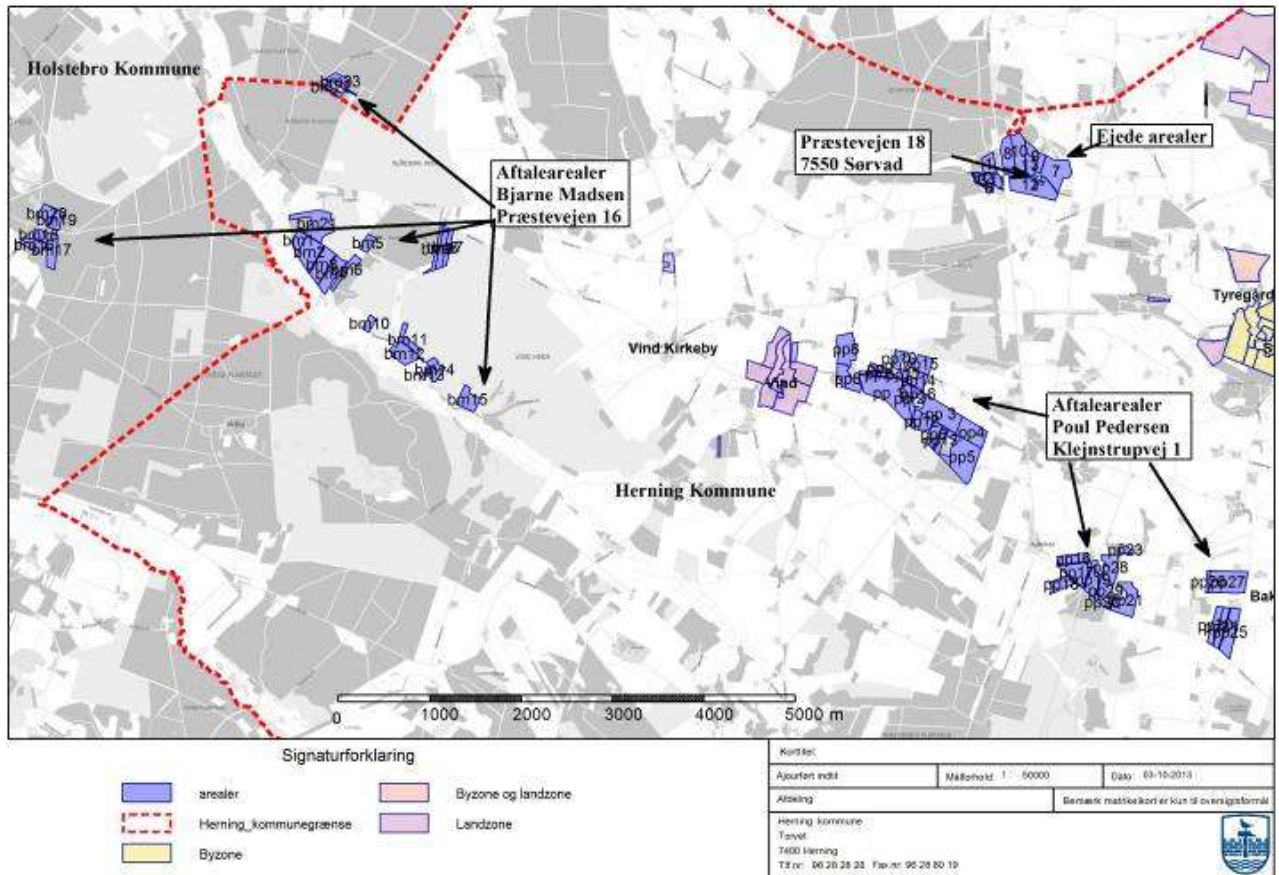
Bilag 3: Oversigt over ejendommen med bygninger og afløbsforhold. Lavet af Miljøkonsulent.

Bygning	anvendelse	Ventilation	Tagvand	Farve+ mat.	Tag hældning
3	Stald	4*18.000 m ³ /t i kip	Afløb til dræn	Stålprofil i grå og sort.	35, Eternit
4	stald	2*25.000m ³ /t i gavl	Afløb til dræn	Røde mursten og Stålprofilplader	30, Eternit
6	Stald	2*18.000m ³ /t i kip.	Afløb til dræn	Røde mursten og Stålprofilplader	30, Eternit
7+8	Stald	8*18.000 m ³ /t i kip	Afløb til faskine	Stålprofilplader Antracitgrå	20 , profilplade
9	stald	4*18.000 m ³ /t i kip	Afløb til faskine	Stålprofilplader Antracitgrå	20, profilplader

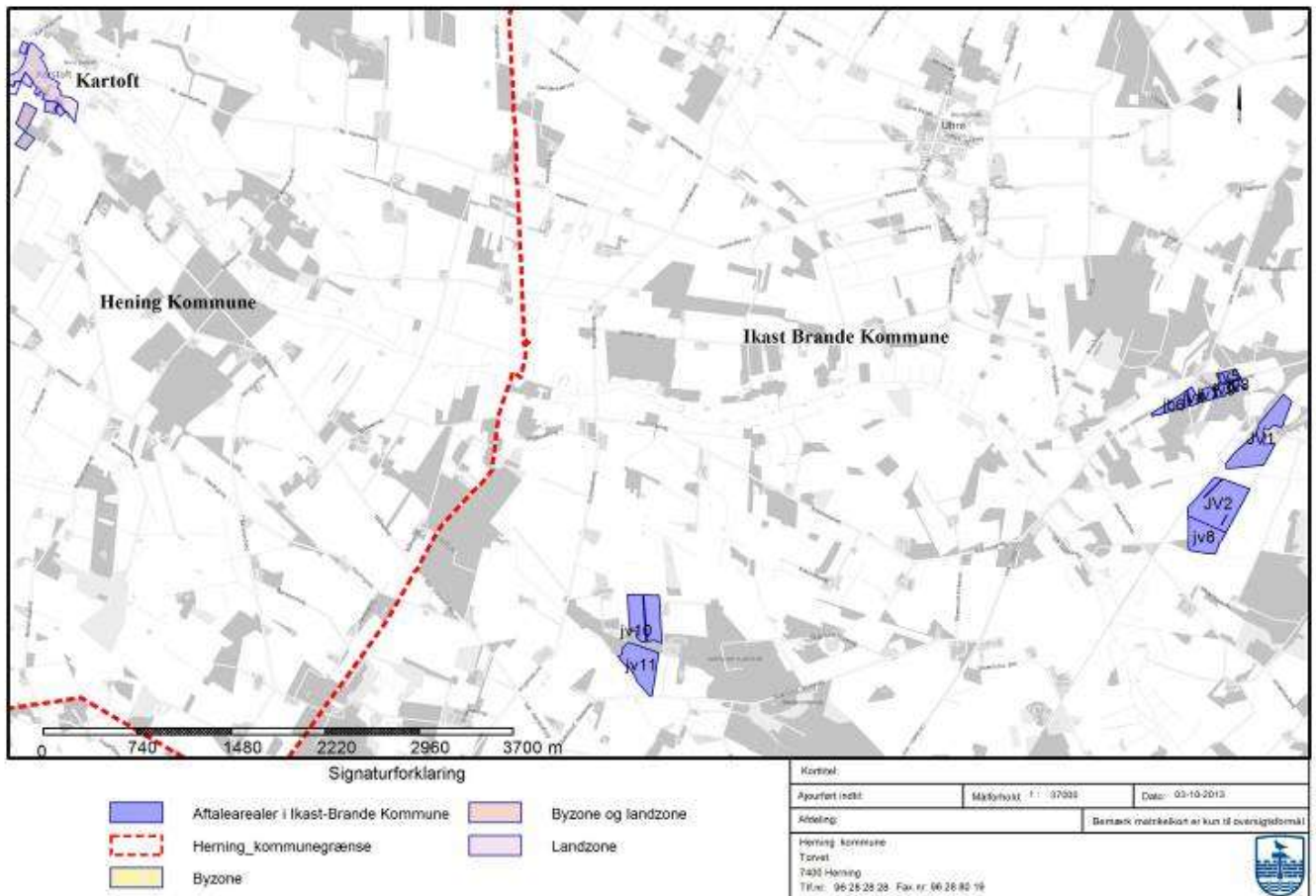

Bilag 4: Oversigt over ejendommens aftalearealer beliggende i Holstebro og Herning Kommune.

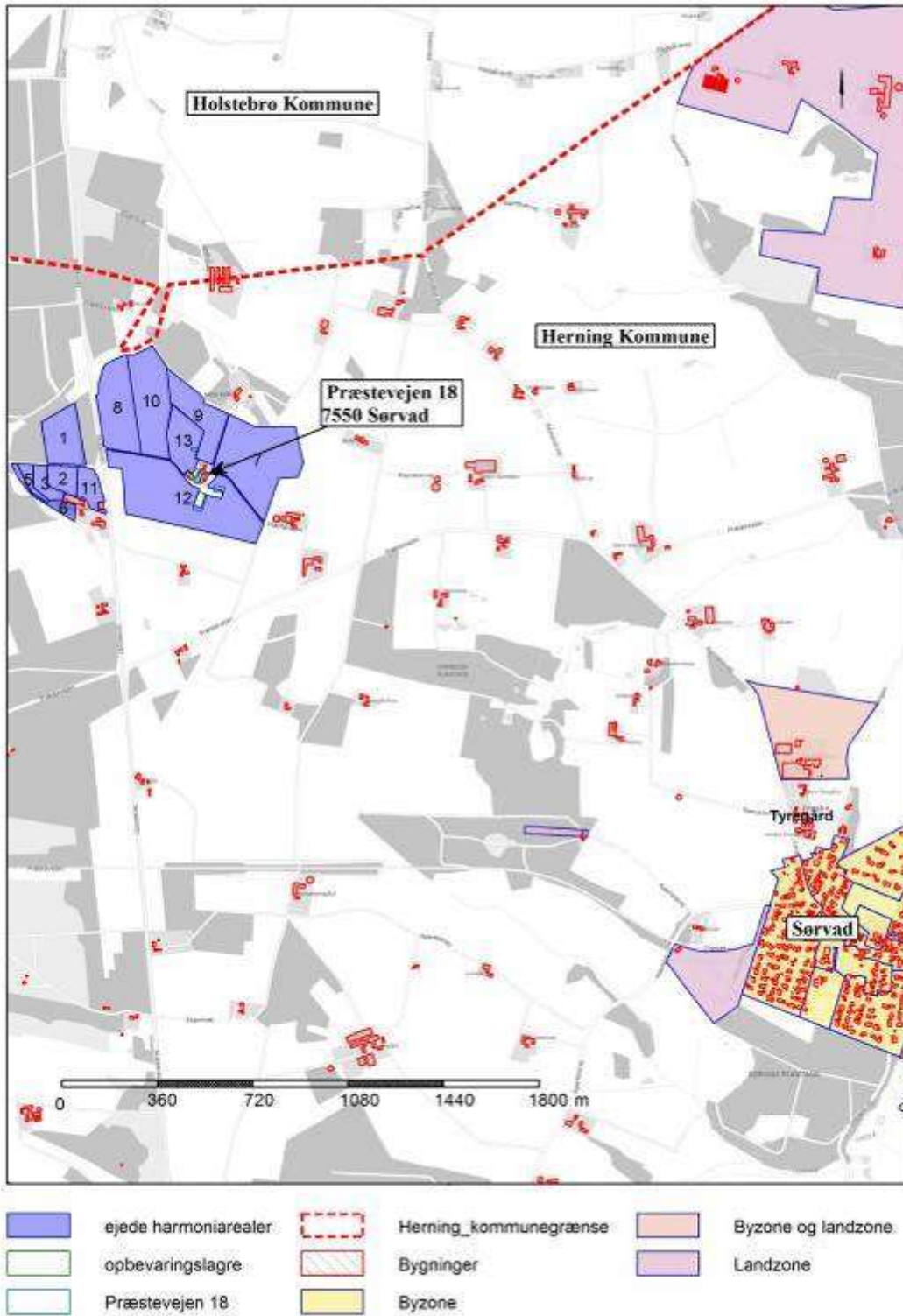

Bilag 5: Oversigt over ejendommens aftalearealer beliggende i Ikast-Brande Kommune.

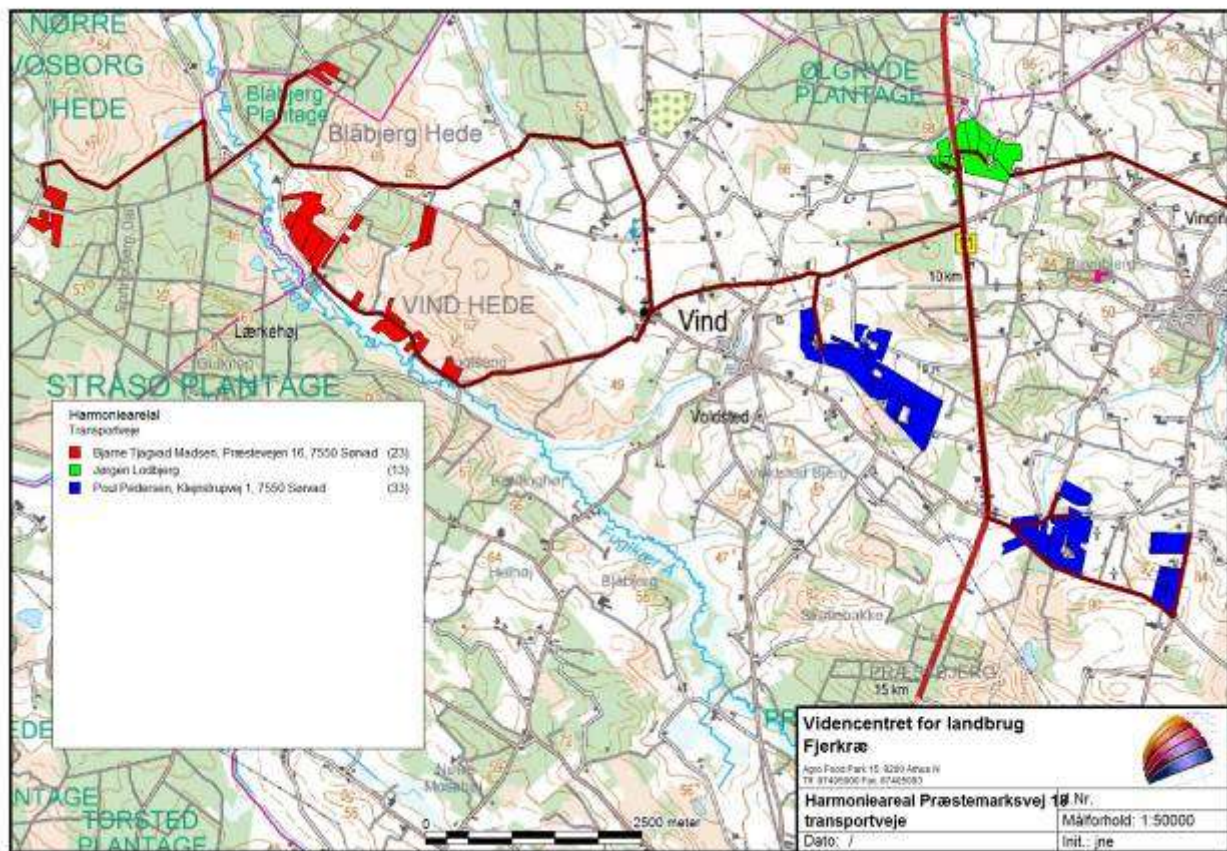

Bilag 6: Oversigt over ejendommens ejede arealer, samt nærmeste byzone, naboer mm.

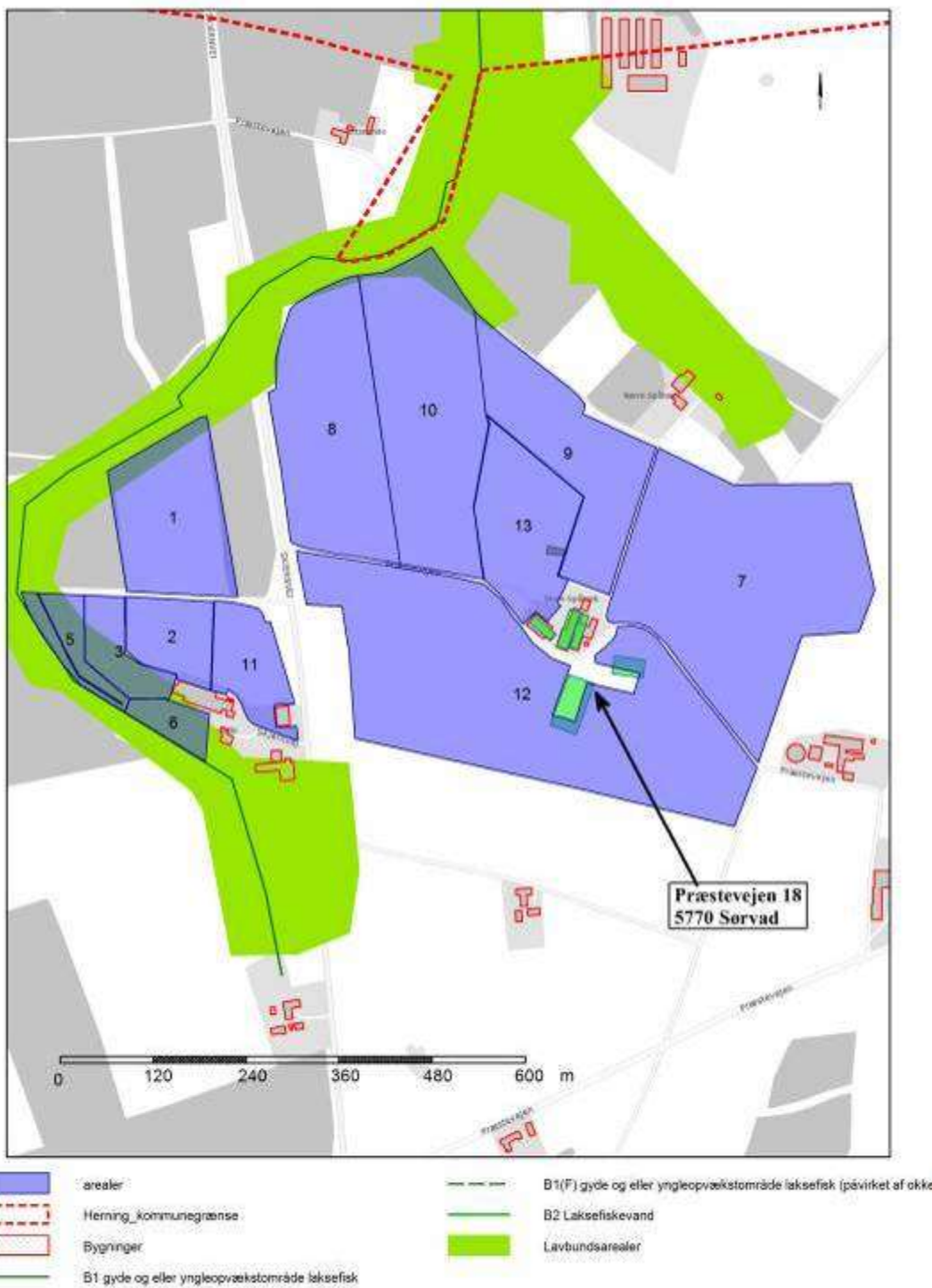
Bilag 7: Oversigt over transportveje til ejede arealer og aftalearealer beliggende Herning og Holstebro Kommune.

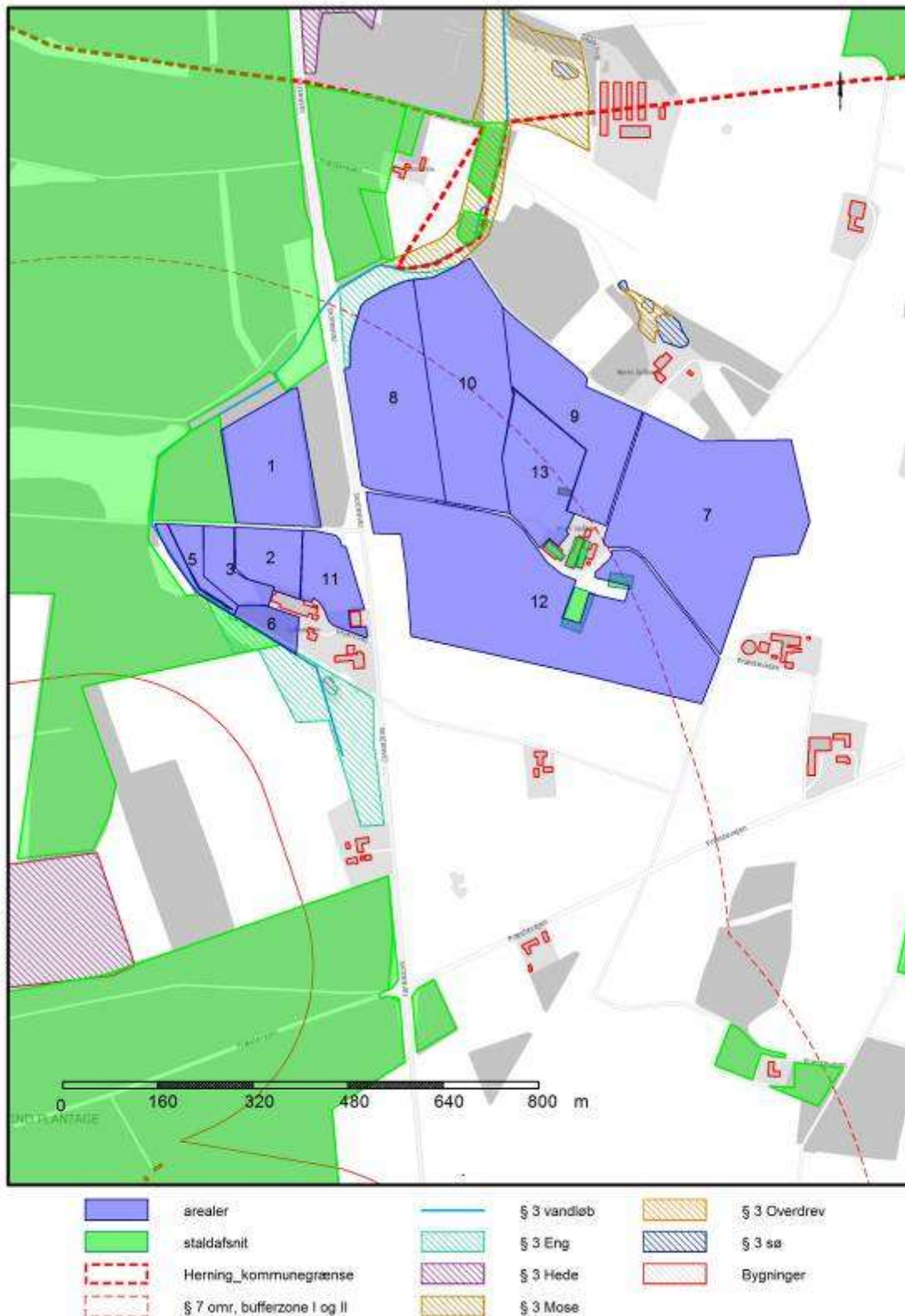
Bilag 8: Oversigt over transportveje til aftalearealer beliggende i Ikast-Brande Kommune. Lavet af miljøkonsulent.

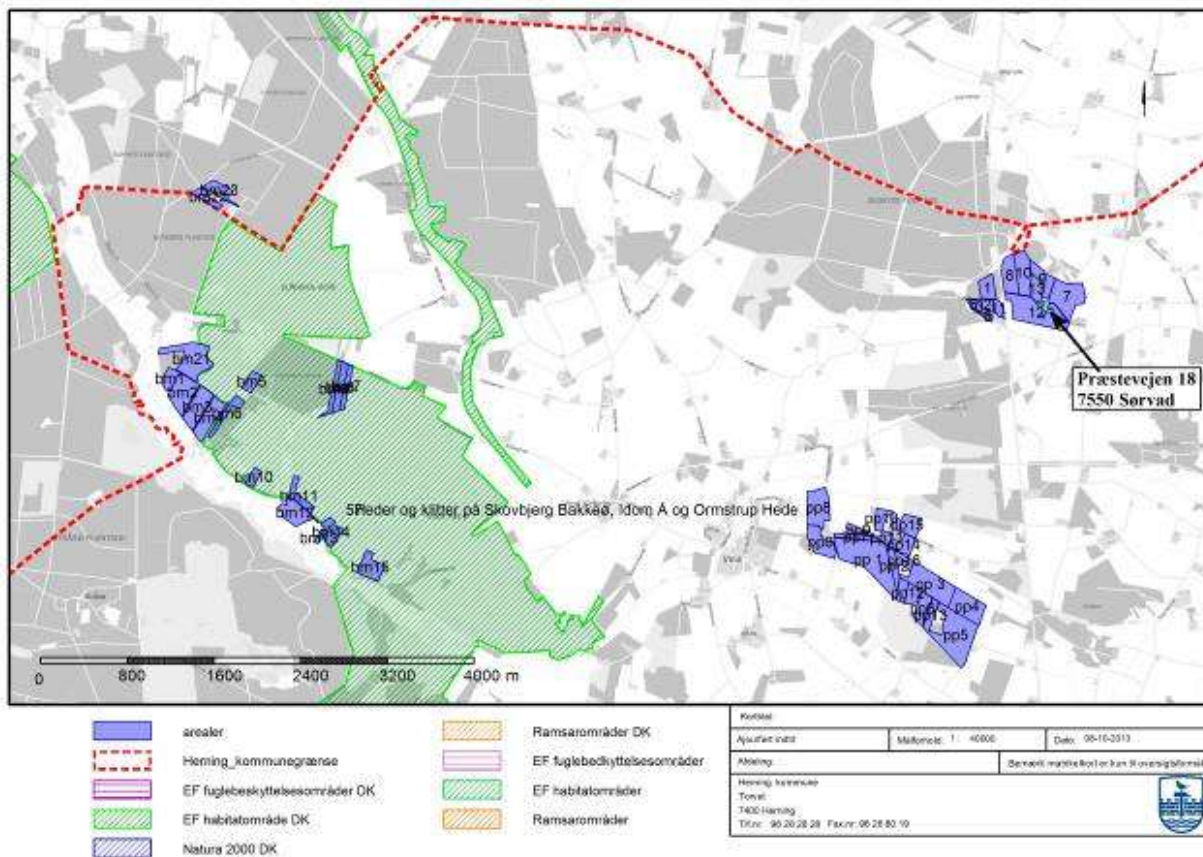
Bilag 9: Udbringningsarealer i forhold til lavbundsarealer.

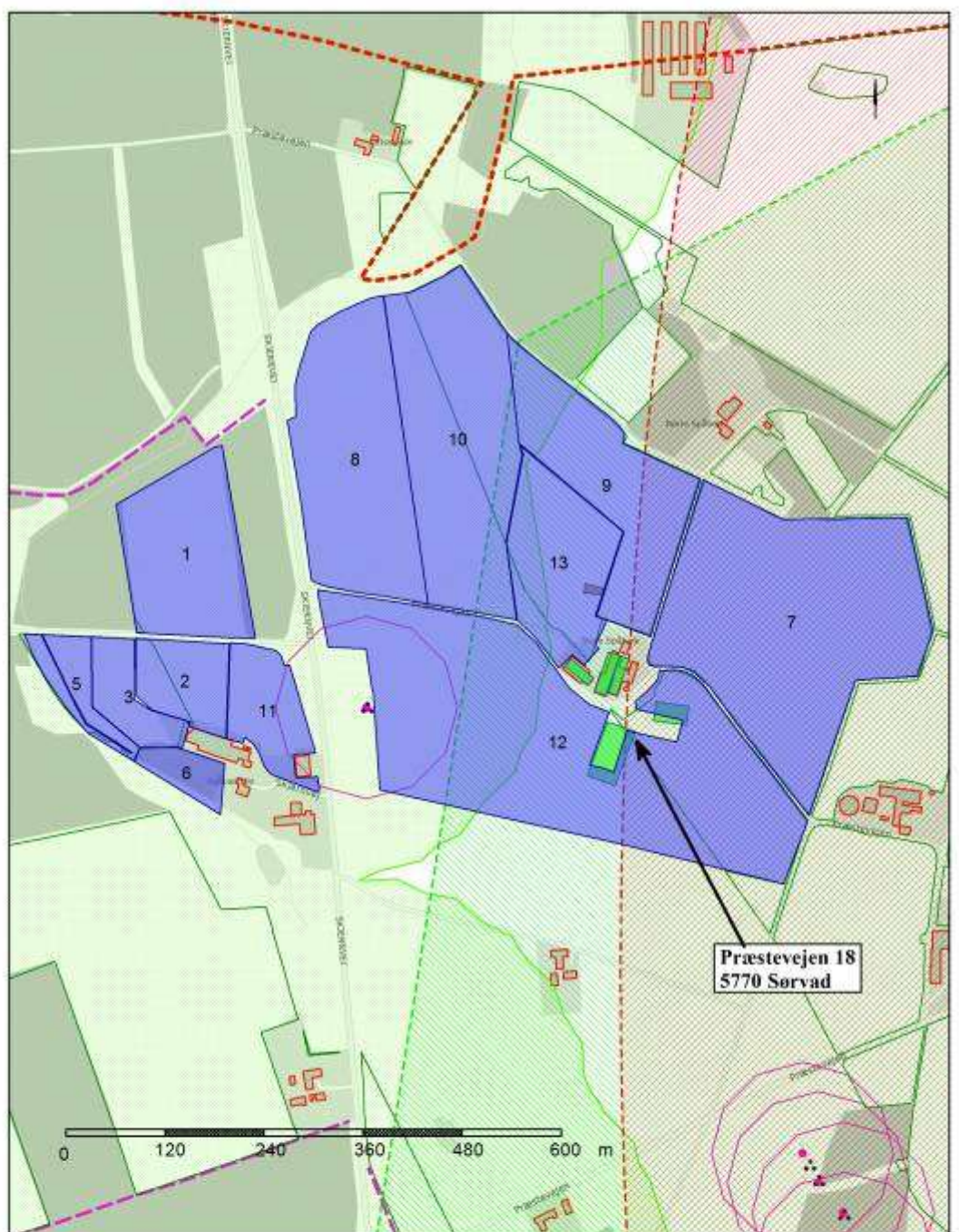
Bilag 10: Udbringningsarealer i forhold til § 3 områder samt Kategori 2 og 3 natur, vandløb og søer.

Bilag 11: Udbringningsarealer i forhold til Natura 2000-områder / Kategori 1 natur.

Bilag 12: Udbringningsarealer i forhold til kulturmiljø.

Bilag 13: Arealudtalelse fra Holstebro kommune (§ 46)

Land og Natur Herning Kommune
Torvet 5
7400 Herning
Att. Louise Lindegaard Weinreich
(sendt til e-mail mikll@herning.dk)

Dato: 29-09-2014
Sagsnr.: 09.17.18-P19-30-14
Henv. til: Allan E. Clausen
Natur og Miljø
Direkte tf.: 96 11 78 20
Afdeling tf.: 96 11 75 57
naturogmiljo@holstebro.dk
www.holstebro.dk

§ 46 udtalelse vedr. aftalearealer i forbindelse med § 12 miljøgodkendelse af præstevejen 18, 7550 Sørvad (Cvr-nr.: 28629451)

Der er ansøgt om miljøgodkendelse, omfattet af § 12 i lov nr. 1486 af 4/12/2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrbrugsloven) på Præstevejen 18, 7550 Sørvad, beliggende i Herning Kommune.

Af ejendommens aftalearealer udgør udspretningsareal beliggende i Holstebro Kommune 16,78 ha.

Nedenstående er Holstebro Kommunes vurdering af arealerne beliggende i Holstebro Kommune, til indarbejdelse i den samlede miljøgodkendelse, jvf. § 46 i bek. nr. 1280 af 8/11/2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Forslag til vilkår

Holstebro Kommune vurderer arealerne som robuste og stiller ikke vilkår til driften af disse.

Vurdering af udbringnings arealer

Lokalisering og planmæssige forhold

Der rådes over et samlet udbringningsareal (ejet og forpagtet) på i alt 39,90 ha. Herudover er der aftalearealer på i alt 268,31 ha, hvoraf arealerne i Holstebro Kommune udgør 16,78 ha. Arealernes størrelse og ejerforhold fremgår af Skema 1 og placeringen af bilag 1.

Skema 1. Udspretningsarealer i Holstebro Kommune. Se kort over arealerne i bilag 1.

Marknr.	Udspretningsareal (ha)	Ejer/Bortforpagter
bm16	2,74	NST Vestjylland, Gammel Landevej 35, 7620 Lemvig
bm17	3,96	NST Vestjylland, Gammel Landevej 35, 7620 Lemvig
bm18	1,15	NST Vestjylland, Gammel Landevej 35, 7620 Lemvig
bm19	2,03	NST Vestjylland, Gammel Landevej 35, 7620 Lemvig
bm20	2,43	NST Vestjylland, Gammel Landevej 35, 7620 Lemvig
bm22	1,77	NST Vestjylland, Gammel Landevej 35, 7620 Lemvig
bm23	2,7	NST Vestjylland, Gammel Landevej 35, 7620 Lemvig
I alt	16,78	

Landskabelige interesser

Fortidsminder

Der findes ikke registrerede beskyttede fortidsminder på de ansøgte marker.

Beskyttede diger

I området omkring de sydlige udspretningsarealer i Holstebro Kommune er der registreret flere beskyttede diger.

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer. Digerne er beskyttet i henhold til museumslovens § 29a. Indenfor 2 m må der heller ikke jordbearbejdes, gødes og/eller plantes. Digerne vurderes ikke at være af betydning for arealanvendelsen i nærværende miljøgodkendelse.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ved overholdelse af gældende lovgivning ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

Grundvand

Der er i det følgende kun vurderet på de arealer, der er beliggende i Holstebro Kommune.

Udspretningsarealerne ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsopland, indsatsområde for nitrat, indvindingsopland til vandværk og hygiejnezone for vandværksboringer.

Da der på baggrund af ovennævnte ikke umiddelbart er en risiko for forurening af drikkevand til almen vandforsyning, vurderes det, at der ikke i miljøgodkendelsen kan stilles yderligere vilkår til beskyttelse af grundvandet.

Beskyttet natur, Natura 2000 og bilag IV arter

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om f.eks. nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

§ 3 Beskyttet Naturområder og Bilag IV arter

Ingen af de angivne udbringningsarealer for husdyrgødning er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens §3.

Kommunen har ikke kendskab til forekomst af arter fra EF-Habitatdirektivets bilag IV fra arealerne, og vurderer ikke at nærliggende Natura 2000 områder vil blive negativt påvirket af atmosfærisk kvælstof fra udnyttelsen af arealerne.

I tilknytning til udbringningsarealerne for husdyrgødning er registreret enkelte vandhuller beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3. Der gøres opmærksom på, at der om søer og vandhuller med et overfladeareal over 100 m² gælder krav om 10 meter brede dyrkningsfrie bræmmer, jf. Lov om randzoner.

Natura 2000-områder (Internationale naturbeskyttelsesområder)

Risikovurdering for udvaskning af fosfor og nitrat til vandmiljø

Arealerne i Holstebro Kommune ligger i oplandet til Felsted Kog (Nissum Fjord), (Bilag 1). Holstebro Kommune forventer at Herning Kommune medtager arealerne i Holstebro Kommune i den samlede vurdering af projektets påvirkning af Felsted Kog (Nissum Fjord), herunder vurdering af habitatområder.

Nitrat / Kvælstof udvaskning til vandmiljø

Alle udspretningsarealer i Holstebro Kommune ligger i Nitratklasse 0 og arealerne vurderes med de stillede vilkår og gældende lovgivning ikke som værende særlige risikoarealer ift. udvaskning af kvælstof.

Fosfor

Risikoarealer i relation til terrænforhold

Der er på husdyrbrugets udbringningsarealer i Holstebro Kommune ikke konstateret områder med hældninger over 6 grader i umiddelbar nærhed af vandløb eller grøfter. Udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at være særlige risikoarealer mht. overfladeafstrømning.

Jordbundstyper og detailafvandingsforhold

Alle marker i Holstebro Kommuner er grovsandet jord (JB1) og ifølge Hedeselskabets kort er markerne ikke drænet.

Fosforklasser og fosforoverskud

Ingen af arealer er beliggende i fosforklasse I, II eller III. Der er ansøgt om et fosforoverskud på 5,5 kg P/ha/år.

Holstebro Kommune forventer ligeledes, at Herning Kommune medtager arealerne i Holstebro Kommune i den samlede vurdering af Felsted Kog (Nissum Fjord).

Holstebro Kommunes samlede vurdering

Holstebro Kommune vurderer, at arealdriften kan foregå uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening.

Med venlig hilsen

Allan E. Clausen
Biolog

Bilag 1 – Udspretningsarealer og opland

Bilag 14: Arealudtalelse fra Ikast-Brande kommune (§ 46)

Herning Kommune har den 5. september 2014 lavet en §46 forespørgsel omkring ny natur vedrørende aftalearealer beliggende i Ikast-Brande Kommune. Jævnfør nedestående svar fra den 8. september 2014 kan vi fortsat bruge den tidligere §46 udtalelse fra 3. oktober 2013. Den kan ses i bilag 15.

Fra: Lis Paakjær [lipaa@ikast-brande.dk]
Til: mikll [mikll@herning.dk]
Sendt dato: 08-09-2014 13:26
Modtaget Dato: 08-09-2014 13:27
Vedrørende: Vedrørende §46 forespørgsel om ny natur fra Herning Kommune - Præstevejen 18, 7550 Sørvad (2014/30211 002)
Vedhæftninger: LotusNotesEmail.pdf

Indgående email: Vedrørende §46 forespørgsel om ny natur fra Herning Kommune - Præstevejen 18, 7550 Sørvad (2014/30211 002)
TO: mikll@herning.dk
Mail indhold:

Hej Louise

Ikast-Brande Kommune har løbet arealerne igennem i det interne GIS-system, og der er ikke kommet nye udpegninger, som betyder noget i denne sammenhæng.

Så under forudsætning af, at arealerne ikke modtager mere husdyrgødning end det Ikast-Brande Kommune tidligere har vurderet på, og under forudsætning af, at den til enhver tid gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse og øvrige til enhver tid gældende generelle regler overholdes, har Ikast-Brande Kommune ikke yderligere at bemærke, og ønsker fortsat ikke at stille vilkår til de pågældende arealer, beliggende i Ikast-Brande Kommune.

Venlig hilsen

Lis Paakjær
Miljømedarbejder
Cand.oecon.agro

Bygge- og Miljøafdelingen, Ikast-Brande Kommune,
Centerparken 1, 7330 Brande

Hovednummer: 9960 4000
Direkte nummer: 9960 3376
Personlig e-mail-adresse: lipaa@ikast-brande.dk
Sikker e-mail-adresse: sikkerpost@ikast-brande.dk
Hjemmeside: www.ikast-brande.dk

Bilag 14: Arealudtalelse fra Ikast-Brande kommune (§ 46) - fortsat

Herning Kommune

Louise Lindegaard Weinreich <mikll@herning.dk>

3. oktober 2013

Udtalelse vedrørende udbringning af husdyrgødning fra Præstevejen 18, 7550 Sørvad, på arealer i Ikast-Brande Kommune

Ikast-Brande Kommune er i forbindelse med en udvidelse af økologisk hønnikeproduktion på Præstevejen 18, 7550 Sørvad, blevet hørt af Herning Kommune angående arealer beliggende i Ikast-Brande Kommune. Udtalelsen laves med henvisning til § 21 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*³¹.

Bygge- og Miljøafdeling
Centerparken 1
7330 Brande
Tlf.: 9960 4000
Fax: 9960 3259
E-mail:
lipaa@ikast-brande.dk

Ansøgning

Jørgen Lodbjerg, ejer af Præstevejen 18, 7550 Sørvad, Herning Kommune, har ansøgt om udvidelse af bedriften fra 74,3 DE til 137,9 DE i hønniker. Det maksimale dyretryk er 1,4 DE/ha. Følgende aftalearealer er lokaliseret i Ikast-Brande Kommune: mark nr. jv1, jv2, jv3, jv4, jv5, jb6, jv7, jv8, jv9, jv10 og mark nr. jv11 – se kortbilag A.

Sagsbehandler:
Lis Paakjær
Direkte telefon:
9960 3376
Sags ID:
2013/26832

Forudsætninger

Det forudsættes, at de generelle regler i den til enhver tid gældende *Husdyrgødningsbekendtgørelse*³² og øvrige til enhver tid gældende, generelle regler overholdes.

De endelige Vand- og Natura 2000-planer, der blev vedtaget i december 2011 på baggrund af *Miljømålsloven*³³ for planperioden frem til 2015, giver ikke anledning til ændringer i administrationsgrundlaget for afgørelser efter husdyrlovgivningen. Ikast-Brande Kommune antager, at dette fortsat vil være tilfældet vedrørende Vandplanerne, selv om Natur- og Miljøklagenævnet i december 2012 har hjemvist disse til fornyet behandling hos Naturstyrelsen. Det aktuelle projekt er således som udgangspunkt vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra en række arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Vurdering af arealernes egnethed til udbringning af husdyrgødning er foretaget på grundlag af ansøgningen - herunder af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk med det beregningsgrundlag og de normtal, som lå til grund for ansøgningssystemet den 30. september 2013. Derudover er vurderingen foretaget på baggrund af Ikast-Brande Kommunes registreringer.

Arealudpegninger, registreringer og Ikast-Brande Kommunes vurderinger

Grundvand

Aftalearealerne jv3, jv4, jv5, jb6, jv7 og jv9 ligger indenfor indvindingsoplandet til Sdr. Felding vandværk, mens arealet jv1 ligger delvist indenfor. Alle arealer ligger uden for nitratfølsomt indvindingsområde. Aftalearealet jv1 grænser mod nord op til det nærmeste nitratfølsomme indvindingsområde - se kortbilag B.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at aftalearealerne ligger i et område, hvor grundvandet er relativt godt beskyttet, og at de generelle harmoniregler er tilstrækkelige til at beskytte mod nitratudvaskning til grundvandet.

³¹ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (med senere ændringer).

³² Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

³³ Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (med senere ændringer).

Overfladevand

Alle aftalearealer, beliggende i Ikast-Brande Kommune, ligger uden for områder med nitratklasserne I-III, der er udpeget med henblik på minimering af kvælstofudvaskning til overfladevand.

Aftalearealerne ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. Størstedelen af Ringkøbing Fjord er udpeget som et Natura 2000-område, som er overbelastet med fosfor.

Ingen af aftalearealerne er lavbundsarealer (og er drænet) – se kortbilag B.

Der er ingen terrænhældninger over 12 grader på aftalearealerne, beliggende i Ikast-Brande Kommune. Der er et par enkelt små områder på arealerne jv1, jv4, jv7 og jv9, hvor der er terrænhældninger mellem 6 og 12 grader, jævnfør kortbilag C.

Sydvest for aftalearealet, jv11, løber der et vandløb, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens*³⁴ § 3. Der hvor jv11 er tættest på vandløbet er der ca. 21 meter. Der er lovkrav om ti meter randzone til vandløbet.

Syd for aftaleareal jv1 (mellem jv1 og jv2) løber Brogård Bæk (Drantum Bæk), som også er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3. Arealet jv2 løber mod syd langs et vandløb.

Ca. 100 meter nord for arealerne jb6 og jv4 løber Tarp Bæk, som også er § 3 beskyttet. Vandløb fremgår af kortbilag D.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at de generelle harmoniregler er tilstrækkelig beskyttelse mod nitratudvaskning. Ligeledes vurderes det, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkelig til at beskytte Natura 2000-områder overbelastet med fosfor mod fosforbelastning fra aftalearealerne beliggende i Ikast-Brande Kommune.

Natur

Den nærmeste kategori 1-natur, omfattet af § 7 i Husdyrgodkendelsesloven³⁵, er en mose, som ligger ca. 2,1 km syd for aftaleareal nr. jv8.

Nærmeste kategori 2-natur er en hede. Heden ligger ca. 408 meter øst for aftaleareal nr. jv2.

Nærmeste kategori 3-natur er en lille mose, som ligger ca. 10 meter syd for areal jv1.

§ 7-arealerne fremgår af kortbilag B.

Arealer registreret som beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3 fremgår af kortbilag D.

Der er ikke registreret "særlig værdifulde naturarealer" i direkte tilknytning til aftalearealerne, beliggende i Ikast-Brande Kommune. Nærmeste registrerede "særligt værdifulde naturområde" er en næringsfattig mose med liden kæruld, soldug, benbræk, mose-troldurt, klokke-ensian og tranebær, som er registreret ca. 460 meter vest for aftaleareal jv8.

Det nærmeste natura 2000-område – H63, Mose ved Karstof Å – ligger ca. 2,1 km syd for aftalearealet jv8. Natura 2000-området fremgår af kortbilag E.

En del dyrearter, der er anført i EF-habitatdirektivets bilag IV er registreret på egnen. Det drejer sig om vandflagermus, sydflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Ved overholdelse af de generelle regler, vurderer Ikast-Brande Kommune, at udbringning af husdyrgødning på aftalearealerne beliggende i kommunen, ikke vil påvirke de beskyttede naturtyper væsentligt.

Med hensyn til Natura 2000-områder og bilag IV-arter, vurderes det, at ingen af de nævnte bilag IV-arter, eller deres yngle- og eller rastesteder, vil påvirkes i væsentlig negativ retning, ved udbringning af husdyrgødning på de pågældende aftalearealer.

Landskab og kulturhistorie

Aftalearealerne (jv1), beliggende i Ikast-Brande Kommune, ligger ca. 2,7 km sydvest for Brande-byzonen. Derudover ligger arealet jv1 ca. 552 meter vest for Drantum, som er den nærmeste bymæssige bebyggelse.

³⁴ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse.

³⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (med senere ændringer).

Aftalearealerne jv1, jv2, jv3, jv4, jv5, jb6, jv7, jv8 og jv9 ligger alle indenfor et område, der i Kommuneplan 2009-2021 for Ikast-Brande Kommune, er udpeget som havende landskabelig værdi (værdifuldt landskab). Det drejer sig om ca. 35,15 ha.

Ingen af aftalearealerne ligger inden for områder, der i Kommuneplan 2009-2021 for Ikast-Brande Kommune, er udpeget som områder med kulturhistorisk værdi (kulturmiljøer). Det nærmeste kulturmiljø er Uhre by, beliggende ca. 1,7 km nordøst for aftalearealet jb6.

Arealerne jv3 og jv5 grænser mod øst op til et beskyttet sten- eller jorddige, ligesom arealerne jv3, jv9, jv7, jv4 og jb6 grænser op til et beskyttet dige mod syd. Arealet jb6 grænser i den vestlige ende op til et fredet fortidsminde, lige som en del af arealet ligger inden for fortidsmindebeskyttelseslinien. Ellers er der ikke registreret fredede fortidsminder, fredninger eller øvrige, lignende bestemmelser på aftalearealerne.

Arealerne jv1 og jb6 grænser op til fredskovspligtige arealer.

Landskabelige og kulturhistoriske udpegninger fremgår af kortbilag F.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at udbringning af husdyrgødning fra Præstevejen 18, 7550 Sørvad på aftalearealerne, beliggende i Ikast-Brande Kommune – ved overholdelse af de til enhver tid gældende regler – ikke vil være i strid med hensynet til de landskabelige og kulturhistoriske interesser i området. Ligeledes vurderes det, at udbringning af husdyrgødning på arealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området.

Konklusion

Under forudsætning af, at de generelle regler i den til enhver tid gældende *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* og øvrige til enhver tid gældende, generelle regler overholdes – vurderer Ikast-Brande Kommune, at de pågældende arealer, beliggende i Ikast-Brande Kommune, kan tilføres husdyrgødning fra Præstevejen 18, 7550 Sørvad, op til harmonigrænsen, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til disse.

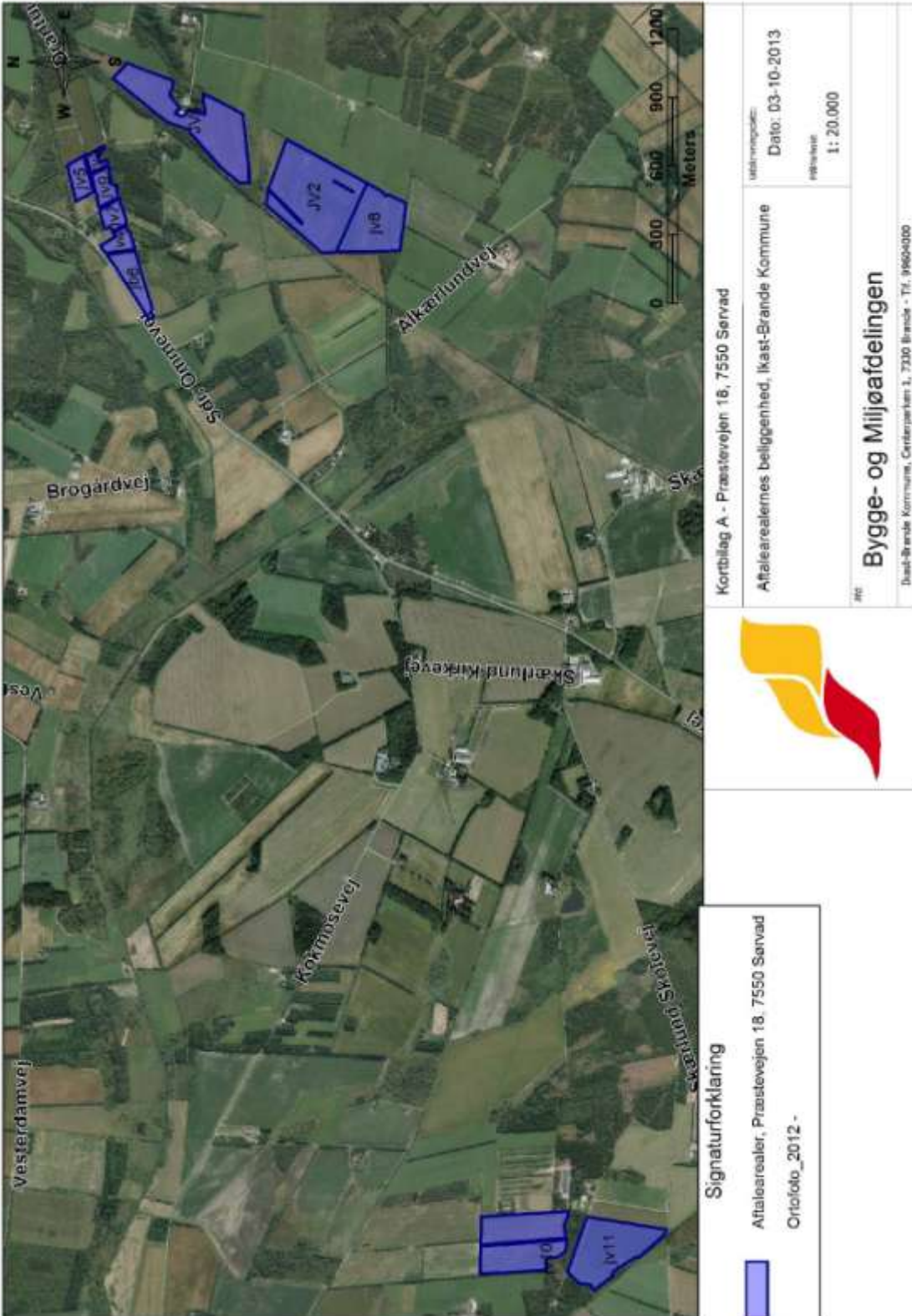
Ikast-Brande Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau yder tilstrækkelig beskyttelse på de pågældende aftalearealer og ønsker ikke at stille yderligere vilkår til udbringning af husdyrgødning fra Præstevejen 18, 7550 Sørvad på aftalearealerne beliggende i Ikast-Brande Kommune.

Med venlig hilsen

Lis Paakjær
miljømedarbejder

Vedlagt

- Kortbilag A - Aftalearealernes beliggenhed, Ikast-Brande Kommune
- Kortbilag B - Arealudpegning i henhold til *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*
- Kortbilag C - Terrænhældninger
- Kortbilag D - Arealer registreret som beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3
- Kortbilag E - Naturområder, særligt værdifulde naturområder og Natura 2000
- Kortbilag F - Landskabelige og kulturhistoriske udpegninger

Signaturforklaring	
	Aflærealer, Præstevejen 18, 7550 Sørvad
	Hældning 6 til 12 grader -
	Hældning over 12 grader -
	Ortofoto_2012 -

Kortbilag C - Præstevejen 18, 7550 Sørvad

Terrænhældninger

Målestokkode:
 Dato: 03-10-2013
 Målestok:
 1: 20.000

Afd. **Bygge- og Miljøafdelingen**

Thisted-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

Signaturforklaring

	Afslørearealer, Præstevej 18, 7550 Sørvad
	Vandløb - registreret, jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Vandløb - FOT -
	Søer - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Overdrev - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Moser - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Heder - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Enger - jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven -
	Omstøps_2012 -

Kortbilag D - Præstevej 18, 7550 Sørvad

Arealer registreret som beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3

Udbyringsdato:
Dato: 03-10-2013
Målestok:
1: 20.000

AKI: **Bygge- og Miljøafdelingen**

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99504000

Signaturforklaring

- Alltalearealer, Præstevejen 18, 7550 Sørvad
- Særligt værdifulde naturområder - KP09
- Naturområder - KP09
- EF-habitatområder (Natura 2000) -
- Ortofoto_2012 -

Kortbilag E - Præstevejen 18, 7550 Sørvad

Naturområder, særligt værdifulde naturområder og Natura 2000

Udstyrvingsdato:

Dato: 03-10-2013

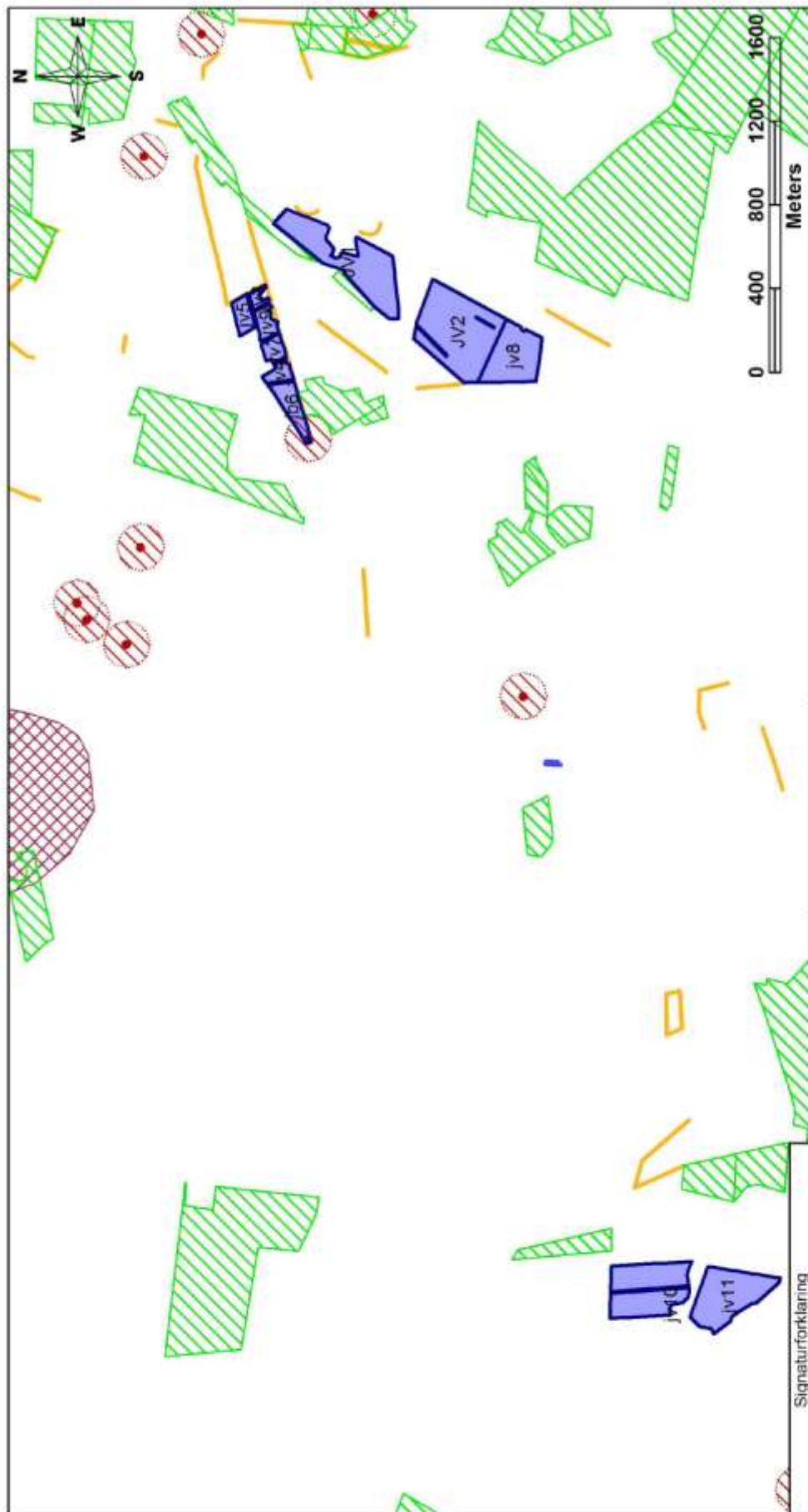
Målestok:

1: 30.000

Ref:

Bygge- og Miljøafdelingen

Ikast-Brøndby Kommune, Centerparken 1, 7330 Brøndby - Tlf. 99604000

Signaturforklaring

- Aftalearealer, Præstevejen 18, 7550 Sørvad
- Fredskovpligtige arealer -
- Fredede fortidsminder -
- Fortidsminderbeskyttelseslinier -
- Beskyttede sten- eller jorddiger -
- Fredede områder -
- Særlig værdifulde kulturmiljøer - KP09
- Kulturmiljøer - KP09

Kortbilag F - Præstevejen 18, 7550 Sørvad

Landskabelige og kulturhistoriske udpegninger

Udarbejdet af:

Dato: 03-10-2013

Målestok:

1: 25.000

Ark:

Bygge- og Miljøafdelingen

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000